NATO nyt

En mere anvendelig og jævnbyrdig Alliance

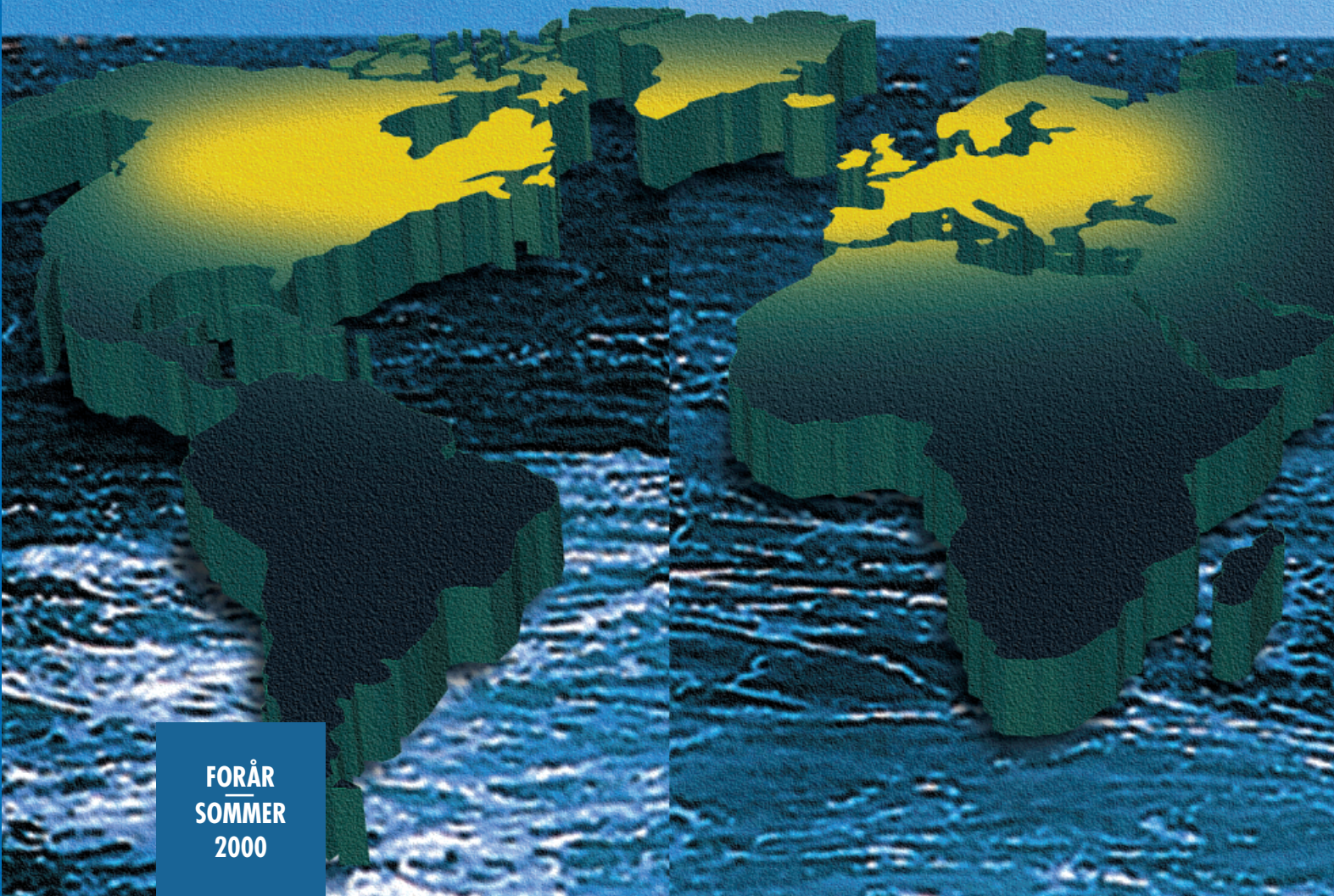

FORÅR
SOMMER
2000

INDHOLD

Forår/Sommer 2000 – Volume 48

Forside: NATO Graphics Studio

Lord Robertson
3 En mere anvendelig og jævnbyrdig Alliance

Elinor Sloan
4 DCI: et svar på den amerikansk-ledede militære revolution

François Heisbourg
8 Europæisk forsvar tager et skridt fremad

Peter Schmidt
12 ESDI: "Adskillelig, men ikke adskilt"?

Diego Ruiz Palmer
16 Materielgennemgangen: NATO's øgede rolle på udstyrsområdet

Dmitri Trenin
19 Forholdet mellem Rusland og NATO: nu skal stumperne reddes

Victor-Yves Ghebali
23 OSCE's Charter for Europæisk Sikkerhed

Isabelle François
27 Partnerskab: en af NATO's grundlæggende sikkerhedsopgaver

General Gregory Martin
31 Ny flystyrke til et nyt årtusinde

Generalmajor. Pierre Segers og Oberstløjtnant Eric Thiery
33 Reservestyrker er unødvendige for at udvide Alliancens kapacitet

Documentationstillæg

D1 Udenrigsministrenes møde i Det Nordatlantiske Råd den 15. december 1999

D6 Udenrigsministrenes møde i NATO-Ukraine Kommissionen den 15. december 1999

D7 Udenrigsministrenes møde i Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd den 16. december 1999

D8 Forsvarsministrenes møde i Det Nordatlantiske Råd den 2. december 1999

D11 Ministermøde i Forsvarsplanlægningskomiteens og Den Nukleare Planlægningsgruppe den 2. december 1999

D12 Forsvarsministrenes møde i NATO-Ukraine Kommissionen den 3. december 1999

D13 Forsvarsministrenes møde i Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd den 3. december 1999

D13 NATO-landenes forsvarsudgifter 1975-1999

Fokus på NATO

25 Ny græsk fast repræsentant

34 Algeriet slutter sig til Middelhavsdialogen

Redaktionel note: *Der vil i år kun blive udgivet tre numre af NATO nyt: Forår/Sommer 2000, Sommer/Efterår 2000 og Vinter 2000/2001*

Fungerende redaktør: Vicki Nielsen
Produktionsassistant: Felicity Breeze

Lay-out: NATO Graphics Studio
Ansvarlig overfor presseloven:
Troels Frøling,
Den Danske Atlantsammenslutning

Udgives under generalsekretærens myndighed. Hensigten med dette magasin er at bidrage til konstruktiv diskussion om atlantiske spørgsmål.
Derfor repræsenterer artiklerne ikke nødvendigvis medlemslandenes regeringers eller NATO's synspunkter eller politik.

Alle artikler må gengives efter tilladelse fra redaktøren og på betingelse af, at NATO nyt nævnes.
Signerede artikler må kun gengives med forfatterens navn.

ISSN 0255-3813

NATO nyt offentliggøres på World Wide Web sammen med andre NATO-publikationer på:
HTTP:// www.NATO.INT/.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til:
NATO's kontor for information og presse:
NATO/OTAN
B 1110, Bruxelles, Belgien.
Fax: (+32-2) 707.4579
E-mail: NATODOC@HQ.NATO.INT

NATO nyt, der er gratis, og publikationer på dansk fås hos:

Atlantsammenslutningen:
Ryvangs Allé 1
Postboks 2521
2100 København Ø.
Tlf. 39 27 19 44.

(Alle henvendelser om abonnement, levering etc.).

Publisher: Peter Daniel - NATO, 1110 Brussels, Belgium
Printed in Denmark by Scanprint

Brev fra generalsekretæren

En mere anvendelig og jævnbyrdig Alliance

Den Atlantiske Alliance er nu et halvt århundrede gammel. Det er i sig selv en bedrift og et vidnesbyrd om organisationens energi og relevans. Men det mest imponerende er nok NATO's stadigt bredere og mere betydningsfulde dagsorden her på tærsklen til det 21. århundrede: udvidelse, partnerskab og samarbejde, forholdet til Rusland, Ukraine og Middelhavsområdet samt operationerne på Balkan. Det er en meget udfordrende dagsorden, der vidner om NATO's afgørende rolle, når det gælder forbedring af europæisk sikkerhed.

(Foto: NATO)

For at bevare et effektivt NATO må vi imidlertid blive ved med at styrke det grundlag, Alliancen bygger på, nemlig den militære kapacitet. I vore dages uforudsigelige sikkerhedspolitiske miljø er det stadigvæk vigtigt at sikre, at vores militære styrker er passende udstyret til effektivt at løse de opgaver, vi pålægger dem.

Kosovo er bevis på, hvor vigtigt det er at bære sig rigtigt ad. NATO's militære styrker har udført en lang række opgaver: humanitær støtte til flygtninge, forskellige slags luftoperationer og nu operationer på landjorden i Kosovo. Dette illustrerer omfanget af de opgaver, som vores styrker står overfor i det 21. århundrede. Og styrkerne må være trænet og udstyret til at kunne løse dem. Vi må arbejde hårdt og foretage de rigtige investeringer for at sikre, at alle allierede kan operere effektivt og operere effektivt sammen.

Forsvarskapacitetsinitiativet (DCI), som blev fremlagt på Washington-Topmødet, er et stort skridt i den rigtige retning. Dette projekt vil bidrage til at sikre, at alle NATO's allierede foretager de rigtige investeringer i centrale teknologier og afgørende kapaciteter. Det vil også forbedre interoperabiliteten mellem de allierede styrker og med NATO's partnere. Vi må foretage forandringerne i dag, så vi er parat til at møde en uforudsigelig morgendag. Som generalsekretær vil jeg prioritere det højt, at dette initiativ bærer frugt.

Initiativet bidrager også til et andet vigtigt projekt under udvikling, nemlig en Europæisk Sikkerheds- og Forsvarsidentitet (ESDI). Europa har nu truffet beslutning om at forbedre sin kapacitet og om, at det vil spille en rolle for at bevare fred og sikkerhed, der er i overensstemmelse med dets økonomisk vægt. NATO er rede til at støtte den proces ved at stille aktiver til rådighed for operationer, som er ledet af europæerne. Det større europæiske bidrag vil føre til en Alliance, hvor parterne er mere jøvnbyrdige.

De to initiativer yder på hver deres måde et afgørende bidrag. De vil sikre, at Alliancen fortsætter med at være militært handlekraftig. De vil også fordele roller og ansvar bedre og mere retfærdigt, så resultatet er en mere moden transatlantisk forbindelse, der afspejler det nye sikkerhedspolitiske miljø. Samlet set vil disse initiativer forbedre NATO's evne til effektivt at imødegå det nye årtusindes udfordringer og give kommende generationer sikkerhed.

Lord Robertson

DCI: et svar på den amerikansk-ledede militære revolution

Dr. Elinor Sloan
Afdelingen for Strategisk Analyse, Canadas Nationale Forsvarshovedkvarter

Forsvarskapacitetsinitiativet (Defence Capabilities Initiative, DCI) var oprindeligt tænkt som et middel til at håndtere det voksende teknologiske skel mellem USA og dets allierede i NATO. Men siden det blev vedtaget i april 1999, er initiativet blevet udvidet til at omfatte doktrinære og organisatoriske aspekter af fremtidige militære operationer som for eksempel behovet for at indsætte mobile og udholdende styrker. DCI går med dette bredere mandat ud over de traditionelle tiltag som for eksempel NATO's Standardiseringsprogram i et forsøg på at besvare den amerikansk-ledede Militære Revolution. DCI's succes er afgørende for styrkelsen af den "europæiske søjle" i NATO og for alliancens militære og politiske overlevelse

Den Militære Revolution (Revolution in Military Affairs, RMA) kan beskrives som en afgørende forandring i krigsførelsen, der skyldes nyskabende brug af ny teknologi, som kombineret med dramatiske forandringer i militærdoktrin og operationelle og organisatoriske koncepter grundlæggende ændrer de militære operationers karakter og udførelse.[1] Den nye militærteknologi, som er forbundet med RMA, omfatter præcisionsstyret ammunition, stealth (lydløshed) med henblik på større styrkeprojektion, avancerede efterretnings-, overvågnings- og opklaringssystemer med henblik på større viden om kampområdet, samt avancerede kommando-, kontrol-, kommunikations- og computersystemer til øget kontrol af kampområdet.

I doktrinudviklingen sættes der fokus på interoperabilitet imellem værnene og på multinationale operationer, kystoperationer, kamp med brug af præcisionsstyrker uden tropper på landjorden samt på mindre og hurtigt mobile og fleksible - men stadigvæk yderst dødelige - enheder på jorden. På det organisatoriske plan drejer det sig om skiftet fra massehære til mindre, bedre uddannede og kapitalintensive professionelle styrker, hvis enheder modtager ordrer fra en mere decentraliseret beslutningsstruktur, og som kan skræddersys til bestemte opgaver.

RMA drives blandt andet fremad af følgende faktorer:

- fremskridt i militærteknologi, især på computerområdet, inden for telekommunikation, sensorer og præcisionsstyret ammunition, som på sin side fremmes af informationsrevolutionen i den civile sektor,
- nedskæringer i forsvarsbudgetter, som har ført til dramatiske reduktioner i størrelsen af militære styrker i vestlige lande siden afslutningen af Den Kolde Krig,
- det heraf følgende behov for at understrege kvalitative forbedringer for at kompensere for de færre styrker,
- et strategisk miljø, som - i modsætning til under Den Kolde Krig – er karakteriseret af uforudsigelige trusler og risici, som giver kort – om nogen – tid til at mobilisere,
- det heraf følgende behov for styrker, som hurtigt kan indsættes i et bredt spektrum af regionale konfliktscenarier,
- de vestlige landes lavere tolerancetærskel i forhold til tab blandt egne styrker.

Det større skel i teknologi og kapacitet

Operation Allied Force i og omkring Kosovo i foråret 1999 var et vidnesbyrd om, at de europæiske medlemmer af NATO har begrænset kapacitet på flere af RMA-områderne. Mere end 70% af den anvendte ildkraft var amerikansk. Kun en håndfuld europæiske allierede havde laserstyrede bomber, og kun Storbritannien kunne bidrage med krydsermissiler[2]. Kun knap 10% af de europæiske fly er i stand til at udføre præcisionsbombning,[3] og af de europæiske NATO-medlemmer var det kun Frankrig, som kunne yde et betydeligt bidrag til bombning fra stor

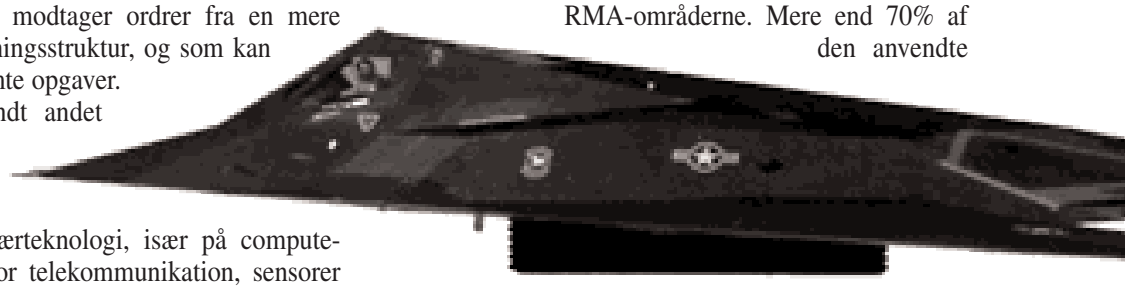

Et F-117 Stealth-fly kaster en laserstyret "paveway"-bombe under træning

(Foto: Reuters)

(1) *Andrew Marshall, direktør for det amerikanske forsvarsministeriums kontor for evaluering. Citeret i Benjamin S. Lambeth, "The Technology Revolution in Air Warfare", Survival (Forår 1997).*

(2) *Luftvåbnene fra Belgien, Storbritannien, Canada, Frankrig, Italien, Holland, Spanien og USA anvendte laserstyrede bomber under Kosovo-operationen.*

(3) *"Armies and Arms", Economist, 24. april 1999.*

I det albanske luftrum nærmer et amerikansk F-16 kampfly sig et KC 135 tankfly for at tanke op (23. juli 1999 under Kosovo-luftkampagnen)

(Foto: Belga)

højde om natten.[4] Kun USA kunne bidrage med strategiske bombefly og stealth-fly til forstærket magtprojektion. De europæiske allierede manglede også på afgørende måde opklarings- og overvågningsfly.

De europæiske NATO-medlemmer reagerer nu på RMA. De planlægger i løbet af de kommende få år at øge deres præsicionsstyrke, stealth samt viden og kontrol af kampområdet og tilføjer styrkemobilitet og magtprojektion som ledende doktriner i omstillingen af deres militær. NATO selv har indledt en tilpasning af sin værnsfælles militære kommandostruktur til det sikkerhedspolitiske miljø efter Den Kolde Krig og har udviklet konceptet om de multinationale, værnsfælles indsatsstyrker (CJTF-konceptet) for bedre at kunne besvare vores dages risici og trusler mod sikkerheden.

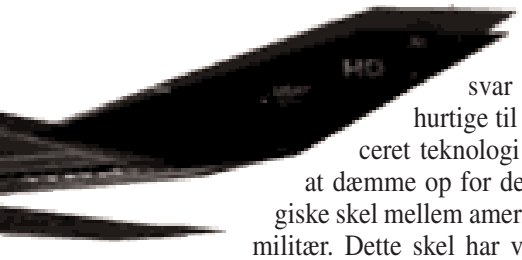

Men bortset fra disse tiltag er de europæiske forsvar ikke tilstrækkeligt hurtige til at inkorporere avanceret teknologi i deres systemer til at dæmme op for det voksende teknologiske skel mellem amerikansk og europæisk militær. Dette skel har været åbenbart siden Golf-krigen, men det blev dramatisk understreget af NATO-operationen i 1999 i og omkring Kosovo. Amerikas overlegenhed med hensyn til informationssystemer betød, at det havde svært ved at kommunikere med sine allierede. De allierede havde også problemer med en samlet deoloyering, måludpegning og våbenforenelighed.[5] De europæiske allierede er heller ikke hurtige nok til at omstrukturere deres militær. Selvom Den Europæiske Unions militær omfatter næsten to mio. mennesker – sammenlignet med USA's 1,45 mio. – kunne den kun stille med ca. halvdelen af de veludstyrede og veltrænede professionelle soldater, som Kosovo-operationen krævede.

Det øgede skel er tildels et resultat af de stærkt reducerede forsvarsbudgetter i de europæiske lande. Siden afslutningen på Den Kolde Krig har NATO-medlemmerne skåret i forsvarsudgifterne med ca. 25% i faste priser. De europæiske allierede står således for mindre end en tredjedel af NATO's samlede udgifter til udstyr. Derudover er der stor forskel på, hvordan midlerne anvendes. USA anvender cirka 2½ gange så meget på forskning og udvikling som resten af NATO til sammen og har mere aggressivt søgt at gennemføre fornyelse inden for software, kommunikation samt sensor- og logistikteknologi med henblik på at kompensere for nedskæringer i mandskab og udstyr. Resultatet er, at selvom *"de europæiske lande i sammenligning med USA bruger cirka to tredjedele på forsvar, får de ikke noget, der ligner to tredjedele af kapaciteten ud af det."*[6]

Det gælder Alliancens overlevelse

Det teknologiske og kapacitetsmæssige skel mellem USA og dets europæiske allierede har en række konsekvenser. Den mest umiddelbare er, at det europæiske

(4) *Joseph Fitchett, "US seeks More Defense Technology Cooperation With Europeans", International Herald Tribune, 14. juni 1999.*

(5) *Colin Clark, "Campaign In Kosovo Highlights Allied Interoperability Shortfalls" i Defense News, 16. august 1999.*

(6) *Citat af Lord Robertson i Tom Buerkles artikel "NATO Picks Briton as Its Next Leader," i International Herald Tribune, 5. august 1999.*

militær snart vil være ude af stand til at operere sammen med amerikanerne på grund af deres "teknologiske tilbagestående". Forenelighedsproblemer har været kendt i Alliancen siden starten. Forskellen er i dag, at USA's fremskridt inden for kommunikation, databehandling og præcisionsstyrede våben er ved fuldstændig at overskygge dets allieredes og stiller spørgsmålstegn ved deres evne til at fungere sammen.[7]

Dette skel kan også føre til nye spændinger inden for Alliancen og dermed underminere dens sammenhold. Der kunne således skabes spændinger, hvis europæiske hære i stadigt stigende grad får ansvaret for de farlige, mandskabsintensive opgaver, som kan føre til omfattende tab, mens det er USA, som stiller højteknologisk logistik, løftekapacitet, efterretning og fly til rådighed. Dette skel kan også føre til fornyede diskussioner om byrdefordeling og øge gensidig modvilje, idet Europas afhængighed af USA på sikkerhedsområdet vokser på et tidspunkt, hvor europæerne forventes at gøre mere for deres egen sikkerhed.

Det vigtigste er imidlertid risikoen for, at det teknologiske og kapacitetsmæssige skel i sidste ende marginaliserer Den Nordatlantiske Alliances politiske og militære betydning. Selvom forskellen i kapacitet ikke har hindret vellykkede operationer i Bosnien-Hercegovina eller i Kosovo, er der mange eksperter, som mener, at europæisk militær ikke har meget at byde på i mere krævende indsatser. Det er ironisk, men jo alvorligere truslen er mod amerikanske og europæiske fælles interesser, jo mere usandsynligt er det, at en ægte amerikansk-europæisk koalition vil reagere. USA's fortsatte politiske og militære støtte til Alliancen vil i sidste ende afhænge af dets europæiske allieredes evne til at yde et ægte bidrag til multinationale operationer. En styrkelse af europæisk militær kapacitet vil ikke udgøre en trussel mod Alliancen, men tværtimod være afgørende for dens overlevelse i fremtiden.

I erkendelse heraf og i kølvandet på Kosovo-krisen har de europæiske ledere givet viljen til at udvikle en effektivt Europæisk Sikkerheds- og Forsvarsidentitet (ESDI) nyt liv. I juni 1999 udpegede de daværende NATO-generalsekretær Javier Solana som Høj Repræsentant for Den Europæiske Unions Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik med henblik på at stå i spidsen for denne bestræbelse. De besluttede også at slå Den Vesteuropæiske Union (WEU) sammen med Den Europæiske Union (EU) ved udgangen af år 2000 og at omskabe Eurokorpset til en hurtig reaktionsstyrke. På topmødet i Helsingfors i december 1999 blev EU's ledere enige om at oprette et hurtigt reaktionskorps bestående af 50.000-60.000 mand under direkte EU-kontrol senest i 2003.

Til trods for denne udvikling er de fleste analytikere og politikere enige om, at en stærkere ESDI er mindre afhængig af institutionelle ændringer end af en modernisering af styrkerne med henblik på at leve op til kravene i det nye internationale sikkerhedspolitiske miljø. ESDI er et hult koncept, medmindre kapaciteten øges. Det betyder, at nogle EU-medlemmer skal øge deres forsvarsudgifter. Men det betyder især, at de fleste medlemmer skal bruge forsvarsbudgetter på noget andet.

En "Puma"-helikopter fra den franske hær tages ud af et "Antonov"-transportfly, fremstillet i Rusland, i Petrovac-lufthavnen i Skopje, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, den 8. december 1998.*

(Foto: Belga)

**Tyrkiet anerkender Republikken Jugoslavien ved dens forfatningsmæssige navn.*

(7)

Rogers, "Driving the Alliance: NATO Follows the US Lead" i IDR Special Report, 1. december 1998.

Skellet lukkes ved hjælp af DCI

Det er her, Forsvarskapacitetsinitiativet (DCI), som var et af de vigtigste resultater af NATO's topmøde i Washington i april 1999, kommer ind i billedet. Målet for dette initiativ er at sikre, at Alliancen effektivt kan udføre sine operationer inden for hele spektret af nuværende og mulige fremtidige missioner, lige fra svar på humanitære katastrofer til udførelse af fredsgennemtvingende operationer og ledelse af højintensiv krigsførelse til forsvar for Alliancens territorium.

DCI er specifikt udformet til at tage fat på de områder, hvor Alliancen har behov for at udvikle sin militære kapacitet, så den effektivt kan besvare den type udfordringer, som den med stor sandsynlighed kommer til at stå overfor i de kommende år og årtier. Initiativet drejer sig især om at forbedre interoperabiliteten mellem medlemslandenes styrker og søger at øge NATO's militære kapacitet på områder som: deployering og mobilitet, udholdenhed og logistik, overlevelsesevne og effektiv kampkraft samt kommando-, kontrol- og informationssystemer.

En amerikansk sømand genspejles i radarskærmen i kommunikations- og kontrolcentret om bord på den amerikanske flådes Philippine Sea under Kosovokampagnen (27. marts 1999).

(Foto: Reuters)

Disse områder afspejler de centrale teknologiske, doktrinære og organisatoriske elementer i RMA:

- *Deployeringsevne* øges bedst ved at investere i løftekapacitet i luften og til søs og ved at reorganisere styrker i mindre, hurtigere og mere mobile enheder, som er udstyret med lettere, om end stærkt dødelige (ofte præcisionsstyrede) våben.

- *Udholdenhed* vil til dels afhænge af anvendelse af avanceret teknologi til logistik.

- *Effektiv kampkraft* kræver et bredt spektrum af avancerede våben, som er forbundet med RMA – lige fra præcisionsstyret ammunition og overvågnings- og opklaringssystemer til al slags vejr til angrebshelikoptere og stealth-fly. Det kræver også, at disse systemer bliver interoperable mellem værnene og mellem landenes forsvar med henblik på at lette værnsfælles og multinationale operationer, som er grundlæggende for RMA.

- *Overlevelsesevne* indebærer blandt andet indsats for at beskytte styrker mod mulig anvendelse af masseødelæggelsesvåben.

- Endelig er avancerede, interoperable og indsættelige *kommando-, kontrol- og informationssystmer* centrale elementer i RMA og afgørende for styrkelsen af den militære kapacitet.

Et afgørende initiativ for Alliancen

Evnen til deployering, udholdenhed, effektiv kampkraft, overlevelse samt kommando og kontrol er derfor ikke blot helt centralt for DCI, men indfanger også centrale elementer i RMA. DCI kan ligefrem betragtes som svaret på RMA. Det er centralt ikke blot for en forbedring af de militære kapaciteter i europæiske styrker og styrkelse af den "europæiske søjle" i NATO, men også for at Den Nordatlantiske Alliances militære og politiske fremtid sikres.

Om Forsvarskapacitetsinitiativet vil lykkes er et åbent spørgsmål. Men én ting er sikkert: hvis det ikke i sidste ende omsættes i konkrete forbedringer af det europæiske bidrag til NATO's styrkeopstilling, vil den transatlantiske forbindelses overlevelse på lang sigt komme under stigende pres fra en amerikansk Kongres, som er stadigt mere skeptisk over for Europas vilje til at holde trit med Den Militære Revolution. ■

Europæisk forsvar tager et skridt fremad

François Heisbourg
Formand for Det Sikkerhedspolitiske Center i Genève

Udviklingen i den seneste tid i retning af at skabe en fælles europæisk forsvars- og sikkerhedspolitik samt europæiske forsvarskapaciteter, som er "adskillelige, men ikke adskilte" fra NATO's, har afstedkommet en heftig debat. Nogle har fremført, at det kan føre til afkobling af Europas sikkerhed fra de øvrige allieredes, duplikering af indsatsen eller kapaciteten og diskriminering af de allierede, som ikke er medlemmer af Den Europæiske Union. Ifølge François Heisbourg er det nødvendigt at komme ud over de "tre D'ers" retorik (på engelsk: decoupling, duplication og discrimination). Selvom der er rejst vanskelige spørgsmål, er NATO's og EU's politik ikke nødvendigvis i modstrid med hinanden. Frem for alt er der et presserende behov for, at Europa øger sin kapacitet, hvis ikke Europa vil lade sig nøje med en nyttig, men også begrænset og reaktiv forsvars- og sikkerhedspolitisk rolle i fremtiden.

Debatten om europæisk forsvar, som lå i dvale i næsten 50 år, tog pludselig i 1998 et spring fremad med store konsekvenser for NATO som helhed. Det første, der skete, var, at den britiske regering i midten af 1998 besluttede, at skulle europæisk forsvarskapacitet styrkes, måtte det ske inden for rammerne af Den Europæiske Union (EU). Det var en kopernikansk vending: når det kommer til stykket var det netop briternes afvisning, der hindrede skabelsen af en Europahær (European Defence Community) i begyndelsen af 1950'erne.

Dernæst tog den franske regering denne grundlæggende britiske ændring i politik alvorligt. På det betydningsfulde bilaterale møde i St.-Malo i december 1998 tilsluttede den sig briternes vægt på kapacitet, samtidig med at Alliancens rolle understreges.

Endelig viste luftkampagnen over Kosovo, at der var åbenbare mangler i Europas bidrag. Det gjorde det

Frankrigs præsident Jacques Chirac (i midten) og premierminister Lionel Jospin (til højre) og den britiske premierminister Tony Blair ved afslutningen af det historiske møde i St.-Malo i Frankrig den 4. december 1998.

(Foto: Belga)

lettere for initiativtagerne ved St.-Malo-processen at opnå politisk støtte. I Køln i juni 1999 og i Helsingfors i december 1999 vedkendte de 15 EU-lande sig behovet for at forbedre forsvarskapaciteten generelt og evnen til styrkeprojektion i særdeleshed, og samtidig oprettede de det mellemstatslige EU-maskineri, der skal behandle forsvarsspørgsmål. Visse EU-medlemmers neutralitet har ikke været en hindring i denne bemærkelsesværdigt hurtige proces.

På samme tid vedtog Alliancens ledere på NATO's Washington-Topmøde i april 1999 at videreudvikle en "adskillelig, men ikke adskilt" Europæisk Sikkerheds- og Forsvarsidentitet (ESDI), samtidig med at de lancerede Alliancens egen Forsvarskapacitetsinitiativ (DCI).

Europæisk problem, europæisk svar

Når man skal vurdere konsekvenserne af disse forandringer, er det værd at huske Europas problemer med forsvarskapacitet og forsvarsidentitet. Europas problem er ikke, at de generelle forsvarsudgifter ikke er høje nok. NATO's europæiske medlemmer bruger ca. 60% af det, USA bruger på forsvar. De europæiske allierede har i modsætning til USA, som har globalt ansvar, ingen kollektive forsvarsforpligtelser uden for NATO-området, hvis man ser bort fra britisk og fransk engagement i Golfen. I lyset af situationen efter Den Kolde Krig burde 60% være mere end nok til at håndtere kriser inden for og langs Europas grænser. Når alt kommer til alt, udgør det en femtedel af verdens militærudgifter.

Europæerne får imidlertid ikke et udbytte af deres forsvarsudgifter, der kommer bare i nærheden af 60% af USA's kapacitet. Det var det, Kosovo-kampagnen understregede med så stor tydelighed. De fleste europæiske allierede har forsvarsbudgetstrukturer, som er ude af trit med behovene i tiden efter Den Kolde Krig. NATO's europæiske medlemmer har tilsammen stående styrker på 2,4 mio. mand. Det er en million mere end USA, som jo har et globalt ansvar. Men europæerne bruger kun 11.000 US$ per soldat på udstyr og ildkraft, mens USA bruger 36.000 US$ per soldat.

Europæisk forsvar har med andre ord en styrkestruktur, som er for territorialt bundet, og for lidt udholdende ildkraft, der er parat til anvendelse, hvor der er brug for den. Kun ganske få lande, især Storbritannien og Frankrig, anvender en andel af deres forsvarsbudgetter til anskaffelser, operationer og vedligeholdelse, som svarer til USA's (58%). Hvis EU-landene som helhed bevægede sig i retning af den bedste europæiske praksis (for tiden Storbritannien), ville det beløb, som hvert år er til rådighed til forskning og udvikling, stige fra 34 mia. euro til 48 mia. euro uden stigning i de samlede forsvarsudgifter.

Den deraf følgende manglende kapacitet fører næsten automatisk til begrænset ansvar for planlægning og gennemførelse af militære operationer. Kun de, som kan lægge den afgørende kapacitet på bordet, kan gøre sig håb om effektivt at kunne bidrage til at udforme strategien, snarere end at få tildelt en nyttig, men begrænset, reaktiv rolle.

Europæerne har behov for at forbedre effektiviteten af deres forsvarsudgifter gennem en række forskellige tiltag: fastlæggelse af styrkemål (det fandt sted i form af force projection capabilities på Topmødet i Helsingfors), forbedring af budgetstrukturerne (de såkaldte "input-kriterier") og samling af nøglekapaciteter (det, franskmændene kalder "mutualisation") som for eksempel lufttransport med henblik på at mindske de faste omkostninger og den ineffektvitet, der følger af at opretholde individuelle nationalt væbnede styrker.

Dette er grundlæggende et europæisk problem og ikke et problem for Alliancen som helhed. USA's forsvarspolitik og forsvarsudgifter lider ikke under de samme mangler som europæernes, skønt de heller ikke er optimale. Der er derfor primært behov for at gøre brug af en europæisk – og gerne effektiv - institutionel ramme. Det peger på EU snarere end WEU, som kun omfatter forsvar, og som er mindre betydningsfuld politisk. NATO kan bistå gennem Forsvarskapacitetsinitiativet, men problemet ligger i Europa som sådan, ikke i NATO.

Virkeligheden støtter dette argument. Ti år efter afslutningen på Den Kolde Krig har NATO's forsvarsplanlægnings- og gennemgangsproces endnu ikke ført til den nødvendige og massive omlægning af de svulmende europæiske styrkestrukturer, som man arvede fra Den Kolde Krig. Den reform, som har fundet sted, er hovedsageligt sket nationalt. Men fastlæggelse af styrkemål, opstilling af kriterier for målopfyldelse og samling af aktiver kræver en multilateral ramme. Den eneste institution, som har tilstrækkelig politisk tyngde til at tage sig af Europas strukturelle svaghed på forsvarsområdet, er den brede, dybt rodfæstede Europæiske Union.

Ødelæggende retorik

Det ville være forfærdeligt spild, hvis denne nødvendige reformproces førte til det modsatte af dens formål, altså hvis den svækkede Alliancen snarere end at styrke den. Enhver fremmedgørelse i forholdet mellem de europæiske og nordamerikanske allierede som resultat af den styrkede fælles europæiske sikkerheds- og forsvarspolitik skal undgås. Trods den positive atmosfære og det positive sprog på Washington-Topmødet har der været stor risiko for misforståelser i debatten om europæisk forsvar, der har været domineret af gentagne erklæringer vedrørende de tre "D'er" (duplication, decoupling og discrimination). Denne retorik, som var fremherskende indtil december 1999, har været ødelæggende, fordi den understreger risiciene og de negative sider, snarere end at fremhæve de positive sider. Hvad værre er, har den skabt et indtryk af, at alle tre

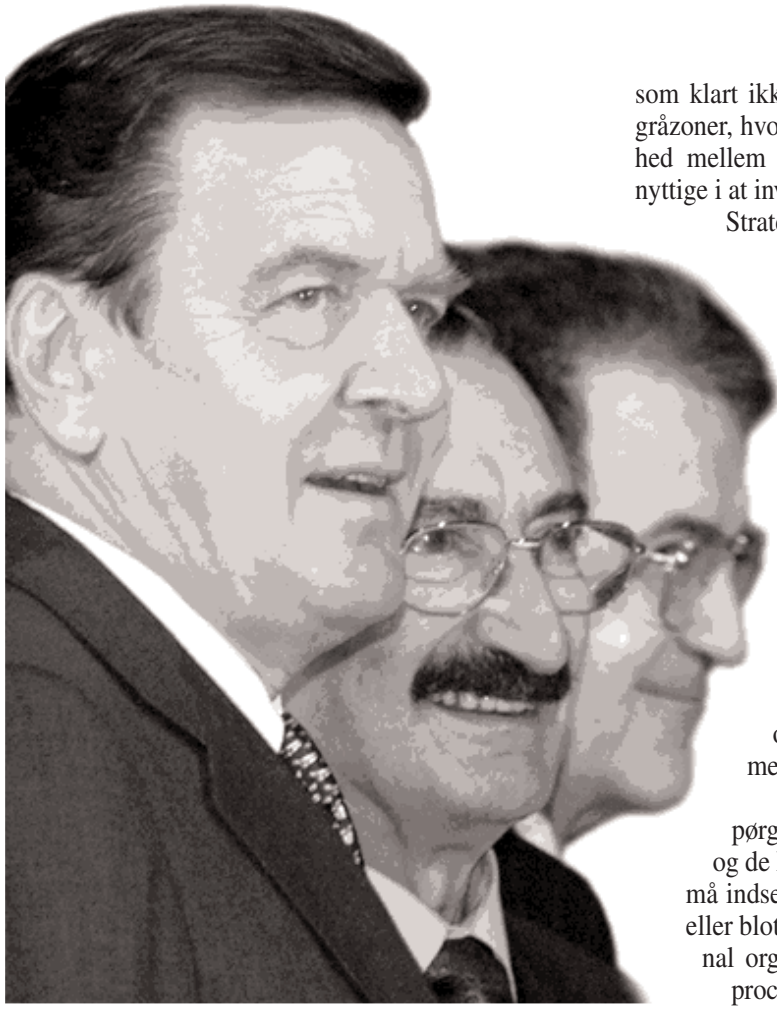

(Fra venstre mod højre) Tysklands kansler Gerhard Schröder, Tyrkiets premierminister Bülent Ecevit og EU-Kommissionens formand Romano Prodi på EU-Topmødet i Helsingfors i Finland, hvor Tyrkiet blev godkendt som EU-ansøger. (11. december 1999)

(Foto: Reuters)

"D'er" per definition er negative og er lige negative. Ved nærmere eftersyn, ser man, at det ikke er tilfældet.

Duplikering? Hvis duplikering i bund og grund var negativt, kunne man hævde – hvilket selvsagt ville være absurd – at Europa ikke havde brug for en selvstændig forsvarskapacitet overhovedet, siden Europa kan komme op med meget lidt, som USA ikke har til overflod. Det er indlysende, at det et nødvendigt med en vis grad af duplikering! Det, som man med fordel kunne diskutere i NATO, er kriterierne for, hvilken form for duplikering der er nyttig eller ødelæggende inden for bestemte områder. Duplikering findes heller ikke kun mellem USA og Europa. Problemerne med duplikering er betydeligt værre mellem europæerne indbyrdes end mellem europæerne og amerikanerne. Derfor er der sandsynligvis for mange soldater og for meget af en bestemt type udstyr (for eksempel tunge kampvogne) i Europa i dag.

Duplikering er uden tvivl nyttig på områder, hvor alle NATO-medlemmer har mangler. Lufttransport, SEAD[1] og OEW[2], opfyldning i luften, GPS[3]-styret artilleri, CALCM.[4]

Den slags udstyr er ikke luksus, og passende fremskridt i Europa på disse områder vil være til gavn for Alliancen som helhed, herunder for USA, som måske er i bedre form end europæerne på disse områder, men som klart ikke frådser i kapacitet. Der er naturligvis gråzoner, hvor der kan være alvorlig og legitim uenighed mellem NATO-medlemmer med hensyn til det nyttige i at investere i bestemte former for duplikering. Strategisk rekognoscering er et eksempel.

Duplikering fortjener således bedre end at blive sammenholdt med afkobling (decoupling), der er klart negativt set fra et Alliance-synspunkt. Europæerne er lige så interesserede som amerikanerne i at undgå afkobling – måske endda mere.

Endelig er der diskriminering (discrimination). Det er et alvorligt spørgsmål med to sider. Det er forståeligt, at de NATO-lande, som ikke er medlem af EU, fokuserer på konsekvenserne af en mulig udelukkelse fra EU's forsvarsbeslutningsproces. Men der er et tilsvarende og ikke mindre omstridt problem for de lande, som er medlem af EU, men ikke af NATO.

Man skal behandle diskriminationsspørgsmålet med stor forsigtighed. Men USA og de NATO-lande, som ikke er medlem af EU, må indse, at Unionen ikke kun er en handelsblok eller blot en særligt tæt sammenknyttet international organisation. Den europæiske integrationsproces har en næsten forfatningsskabende karakter. Den er forudbestemt til at udvikle en sikkerheds- og forsvarsdimension, og det er per definition uundgåeligt, at der vil være en grad af diskrimination mellem medlemmer og ikke-medlemmer. Målet må derfor være at mindske de negative konsekvenser af diskrimination, snarere end at foregive, at den kan fjernes helt.

Det bør være højt prioriteret at behandle konsekvenserne af diskrimination. I takt med at EU øger sit engagement på sikkerheds- og forsvarsområderne, vil dens "post-neutrale" medlemmer blive fanget i en voksende modsætning mellem det, at de ikke er medlem af NATO, og at udviklingen af en fælles europæisk forsvars- og sikkerhedspolitik er tæt forbundet med Den Atlantiske Alliance.

En tilsvarende modsætning berører Frankrig. Spørgsmålet er her, om Frankrigs fulde deltagelse i et fornyet NATO skal tages op til genovervejelse, nu hvor det europæiske forsvarsinitiativ skrider frem. Man kan næppe tænke sig, at europæisk forsvarsplanlægning og NATO's forsvarsplanlægning kan optimeres og harmoniseres uden fuld fransk deltagelse. Det er meget muligt, at den fælles europæiske forsvarspolitik vil medføre, at Frankrig vil se på forholdet til NATO med nye øjne, trods den diplomatiske fiasko i 1996-1997, da Frankrig og USA var uenige om fremtiden for NATO's Sydkommando, hvilket hindrede Frankrigs

(1)
SEAD: Undertrykkelse af fjendens luftforsvar

(2)
OEW: Offensiv elektronisk krigsførelse

(3)
GPS: Globalt Positionssystem

(4)
CALCM: Konventionelt luftbaseret krydsermissil.

fulde deltagelse i NATO's integrerede kommandostruktur.

På den anden side – og i forlængelse af den mere traditionelle diskriminationsdebat burde det ikke være alt for vanskeligt for EU at finde passende måder for at knytte de NATO-lande, som ikke er medlem af EU, til europæisk forsvarspolitik. Når alt kommer til alt, vil Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Polen sandsynligvis være fulde medlemmer af EU, når forsvarspolitikken skal gennemføres, altså den hurtige reaktionsstyrke, som EU-Topmødet i Helsingfors vedtog skulle være skabt i 2003.

Tyrkiets status i forhold til europæisk forsvar er af særlig betydning, når man tager landets strategiske placering og rolle i betragtning. Ikke desto mindre tager diskriminationsspørgsmålet her en mildere drejning i lyset af den afgørende beslutning, som også blev taget i Helsingfors, nemlig at anerkende Tyrkiet som ansøger om medlemskab af EU. Fremskridt mod det mål vil være vanskelig. Men retningsfornemmelsen er nu klar, og det ville i den forbindelse være en overraskelse, hvis EU og Tyrkiet ikke var i stand til at udarbejde en konstruktiv tilknytning vedrørende europæiske forsvarsspørgsmål.

De to lande, som står tilbage med hensyn til diskriminering, er Norge og Island. Hverken EU eller NATO ville finde det umuligt at håndtere deres situation med passende omhu og omtanke.

Ud over de tre "D'er"

Det er vigtigt for NATO og EU at bevæge sig ud over de tre "D'ers" retorik. Den positive tone i officielle amerikanske udtalelser efter mødet i Helsingfors er forhåbentlig et vidnesbyrd om, at der er vundet forståelse for det. De spørgsmål, som er blevet rejst efter den pludselige og uventede genopblussen af et europæisk forsvar, er ofte svære. Men de kan og bør behandles pragmatisk gennem skabelsen af passende institutionelle kontaktflader – især på arbejdsniveau. Vanskelighederne kan være virkelige, men de er af en praktisk – snarere end eksistentiel – natur. Der er ikke nogen umiddelbar uforenelighed mellem de politiske og strategiske principper i henholdsvis NATO's beslutninger og dem, som fremgår af de centrale europæiske dokumenter. ■

NATO's generalsekretær Lord Robertson (til højre) og USA's forsvarsminister William Cohen taler sammen før forsvarsministermødet i Bruxelles den 2. december 1999.

(Foto: Belga)

ESDI: "Adskillelig, men ikke adskilt"?

Peter Schmidt
Leder af Afdelingen for europæisk og atlantisk sikkerhed,
Stiftung Wissenschaft und Politik, Ebenhausen, Tyskland

Udviklingen af en Europæisk Sikkerheds- og Forsvarsidentitet, som er "adskillelig, men ikke adskilt" fra NATO fik forøget fart på Den Europæiske Unions topmøde i Helsingfors i december 1999. Ifølge Peter Schmidt rejser EU's planer om at opsluge Den Vesteuropæiske Union og skabe et hurtigt reaktionskorps i 2003 imidlertid en lang række spørgsmål om medlemskab såvel som spørgsmål af en mere grundlæggende karakter.

Beslutningerne på Den Europæiske Unions topmøde i Helsingfors i december 1999 markerer en betydningsfuld forandring i udviklingen af europæiske sikkerhedsarrangementer. EU's hensigt om at optage Den Vesteuropæiske Union (WEU) i nærmeste fremtid, at skabe en europæisk hurtig reaktionsstyrke på 50.000-60.000 mand i år 2003 til operationer som fredsbevarelse og regional krisestyring og at skabe passende beslutningsstrukturer (herunder en Stående Komite for Politiske og Sikkerhedspolitiske Spørgsmål, en Militærkomite og en militærstab) peger i retning af Unionens nye vilje til at blive en virkelig sikkerhedsaktør i sin egen ret.

Med beslutningerne i Helsingfors går EU ikke blot videre end tidligere udtalelser om europæisk sikkerhed og forsvar, den bevæger sig betragteligt ud over modellen for transatlantisk partnerskab, som man i 1996 blev enig om på NATO's ministermøde i Berlin. Målet med beslutningerne fra Berlin var at udvikle en "adskillelig, men ikke adskilt" Europæisk Sikkerheds- og Forsvarsidentitet (ESDI) inden for NATO, hvorved de to institutioner blev holdt på afstand af hinanden. Dette var vigtigt, fordi fire af EU's 15 medlemmer (Østrig, Finland, Irland og Sverige) ikke er medunderskrivere af Den Nordatlantiske Traktat, mens alle WEU's medlemmer er medlemmer af NATO.

Med den fremtidige optagelse af WEU i EU vil dette arrangement ikke længere være anvendeligt, idet EU selv vil overtage WEU's funktioner. Mange observatører byder muligvis denne udvikling velkommen som et logisk skridt – som en længe ventet "oprydning" i Europas komplicerede institutionelle landskab. Ikke desto mindre rejser det en række spørgsmål af såvel institutionel som mere grundlæggende karakter.

De institutionelle spørgsmål, som opstår som følge af en sammenlægning af WEU og EU, er ret åbenlyse. Hvad skal man for eksempel stille op med WEU's officielle organer og traktat? Vil den gensidige bistandsklausul i WEU-Traktaten blive optaget i EU-Traktaten? Og, hvis det er tilfældet, hvordan kan det gøres med fire lande i Unionen, som traditionelt har været alliancefrie?

Under disse institutionelle spørgsmål gemmer sig imidlertid en række langt mere grundlæggende problemer, som stadig ikke er løst. Ét spørgsmål drejer sig om NATO's og EU's udvidelse: hvordan kan disse institutioner fortsætte deres balancegang mellem at fortsætte deres udvidelse, samtidig med at de bevarer en effektiv handleevne? Et andet spørgsmål har handlet om det transatlantiske partnerskab: hvordan skal det redefineres i lyset af beslutningerne i Helsingfors, så det kan rumme en større europæiske handlefrihed?

At stabilisere Europa: integration og samarbejde

Både Den Atlantiske Alliance og EU anvender en dobbelt strategi for at fremme stabilitet i hele det Europæiske område: på den ene side integrerer de nye medlemmer, og på den anden tilbyder de et omfattende samarbejde til de stater, for hvem medlemskab (endnu) ikke er en mulighed. Denne dobbelte strategi afspejler behovet for at bære udvidelsen fremad uden at gøre skade på institutionernes interne funktionsmåde.

NATO

NATO var den første organisation til at anvende denne strategi med sit Partnerskab for Fred-program, Euro-Atlantiske Partnerskabsråd (EAPC) og de særlige konsultationsarrangementer med Rusland og Ukraine.

I 1999 blev Polen, Den Tjekkiske Republik og Ungarn medlemmer af Alliancen. Selv denne moderate udvidelse fik nogle til at stille det spørgsmål, om en stærkt udvidet Alliance stadigvæk ville være funktionel. NATO's udvidelse var endvidere bebyrdet med interessekonflikten mellem at integrere de central- og østeuropæiske lande på den ene side og ønsket om at udvikle et konstruktivt forhold til Rusland på den anden.

Trods russisk kritik af NATO's udvidelse var det imidlertid muligt at udvikle et forhold mellem NATO og Rusland, således som det blev udtrykt i Den Grundlæggende Akt fra 1997 og Det Permanente

Fællesråd (PJC). Det tyder på, at så længe Rusland ikke vælger en konfrontationsstrategi med Vesten, og NATO fortsat udviser selvkontrol, skulle det være muligt at finde en balance mellem disse modstående interesser.

EU/WEU

WEU har langsomt udviklet et differentieret og vidtrækkende system med henblik på at inddrage lande, som ikke er medlemmer, i beslutningsprocessen. Det er et system, som i vid udstrækning ligner NATO's samarbejdsstrategi i forhold til den tidligere Østblok (se diagrammet til højre). WEU har på den måde udviklet sig til et omfattende dialogforum.

Med den forestående sammenlægning af WEU og EU kan dette netværk af relationer komme til at udgøre et problem snarere end et aktiv. Eftersom EU's evne til at fungere kræver, at Unionen bevarer en klar adskillelse mellem medlemmer og ikke-medlemmer, kan WEU's system baseret på differentiering blive ubrugelig. Det vil føre til, at retten til at deltage i EU-beslutninger for de lande, som ikke er medlemmer af EU, bliver stærkt begrænset. Det stiller de lande, som er medlemmer af NATO, men ikke EU, over for et stort problem, idet de samlet vil opleve et tab i forhold til status quo. Disse stater har derfor presset på for, at der bliver skabt en vidtrækkende ordning for deres deltagelse. EU's Helsingfors-beslutninger har hidtil ikke gjort meget for at tage hensyn til dette ønske.

EU er klar over, at det er en skuffelse for de berørte lande og forsøger øjensynligt at gøre situationen lettere at acceptere. Løftet om, at Unionen vil være parat til at optage nye medlemmer allerede fra år 2002, og beslutningen om at øge antallet af kandidater til EU-medlemskab til 13 (herunder Tyrkiet) kunne have til formål at råde bod på noget af denne skuffelse. Det kunne muligvis afbøde problemet for nogle af de kandidater, som har udsigt til forholdsvis hurtigt medlemskab. Men Tyrkiet kan ikke forvente nogen hurtig optagelse. En årsag er, at "Københavns-kriterierne" igen er blevet understreget som betingelse for optagelse.[1] EU er her ude i en fin balancegang mellem ønsket om at stabilisere Europa gennem udvidelse af Unionen og behovet for at bevare og forbedre sin egen handleevne.

I forholdet til Rusland står EU imidlertid bedre end NATO, hvad angår udvidelse. Moskva har endnu ikke fremført nogen særlig kritik af EU's udvidelsespolitik. Moskvas kritik har været centreret om den nye militærdoktrin, dvs. om opfattelsen af USA's "dominerende position" i det internationale system. Det er kun tiden, som kan afgøre, om EU's seneste beslutninger vil ændre Ruslands hold-

Spørgsmål om medlemskab

*WEU**

Foruden de associerede medlemmer (Tjekkiet, Ungarn, Island, Norge, Polen og Tyrkiet, som alle er medlemmer af NATO) er der associerede partnere (Bulgarien, Estland, Letland, Litauen, Rumænien, Slovakiet og Slovenien) og observatører (Danmark, som er medlem af NATO samt Østrig, Finland, Irland og Sverige). Disse forskellige deltagelsesformer er i praksis stort set udlignet.

(1)

"Københavns-kriterierne":
a) demokratiske institutioners stabilitet, retsstatsforhold, beskyttelse af mindretal,
b) eksistensen af en fungerende markedsøkonomi og evnen til at klare konkurrencepresset i det indre marked,
c) evnen til at påtage sig forpligtelserne ved medlemskab, herunder målet om medlemskab af den politiske, økonomiske og monetære union. Derudover skal nye medlemmer have skabt det administrative maskineri, der skal sikre, at europæisk ret kan omsættes til national ret.

ning. Det er dog sandsynligt, at jo mere EU's potentiale vokser, desto mere vil Rusland give udtryk for mishag.

Det transatlantiske partnerskab omdefineres

Efter Helsingfors står NATO og EU over for andre udfordringer end at skulle forene det strategiske imperativ ved udvidelsen med behovet for at bevare institutionernes effektivitet. En anden udfordring er konsekvensen af en styrket ESDI for den transatlantiske forbindelse. Der er ikke mange, som vil betvivle, at det ville være en gevinst for det transatlantiske partnerskab, hvis Europa løftede en større del af ansvaret for sikkerheden. Men det officielle ræsonnement om, at et stærkere Europa automatisk vil føre til et stærkere transatlantisk forhold, er for enkelt. Der er nogle grundlæggende spørgsmål, som kræver et svar:

Hvilke relevante opgaver vil der være til Alliancen i fremtiden, hvis EU bliver en væsentligt stærkere sikkerhedspolitisk faktor?

- Kollektivt forsvar er, selvom det ikke er vigtigst i den nuværende strategiske situation, stadigvæk beskrevet som en af Alliancens grundlæggende sikkerhedsopgaver. Derimod står det efter Topmødet i Washington i april klart, at krisestyringsopgaver kun vil blive udført ud fra en konkret vurdering. Til gengæld vil krisestyring i Europa være en fast funktion for EU. Ikke desto mindre vil enhver arbejdsdeling mellem NATO og EU, hvor Alliancen får ansvar for kollektivt forsvar alene, samtidig med at EU påtager sig krisestyring, marginalisere Alliancen og de af dens medlemmer, som ikke er EU-medlemmer.
- Med hensyn til medlemskab har EU optaget 13 stater i gruppen af kandidatlande. NATO vedtog sin Medlemskabshandlingsplan (MAP) som en hjælp for lande, som ønsker at blive medlemmer, til at forberede deres kandidatur til muligt medlemskab, og NATO vil gøre status over medlemskabsspørgsmålet i år 2002. Men vi skal regne med, at antallet af EU-medlemmer, som ikke er medlem af NATO, vil blive ved med at vokse, hvilket vil øge den manglende konvergens mellem disse institutioner.

Hvordan kan den transatlantiske dialog organiseres i fraværet af WEU

På Topmødet i Washington i april 1999 rejste Alliancens ledere spørgsmålet om et formelt forhold mellem NATO og EU. Ikke desto mindre er et sådant forslag ikke uden problemer. De bureaukratiske forhindringer er betragtelige, eftersom det vil blive vanskeligt at ændre en EU-position, når den én gang er lagt fast efter en kompleks forhandlingsproces. Ydermere

Under sit besøg i Eurokorpsets hovedkvarter i Strasbourg den 14. december 1999 udtaler Javier Solana, EU's Høje Repræsentant for Den Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik, at den europæiske hurtige reaktionsstyrke eventuelt kan være operationel før det tidspunkt (2003), som blev bestemt på EU-Topmødet i Helsingfors i december. Eurokorpset vil udgøre kernen i det næste KFOR-hovedkvarter fra april 2000, suppleret med styrker fra troppebidragende lande.

(Foto: Belga)

NATO's generalsekretær Lord Robertson taler med sin forgænger Javier Solana, som nu er EU's Høje Repræsentant for Den Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik og generalsekretær for WEU, før NATO's udenrigsministermøde i Bruxelles den 16. december 1999, hvor der blev diskuteret planer for udvidelse af europæisk forsvarskapacitet.

(Foto: Reuters)

er fire af de 15 EU-lande ikke medlemmer af NATO. Så der er stærke argumenter for at lade det være op til EU-landene i NATO at fortsætte med at repræsentere Europas interesser i Alliancen.

Vi må dog samtidig kunne sikre os, at den nødvendige strategiske dialog vedrørende regionale høj-risici områder sker let og hurtigt. Der er plads til en direkte EU-NATO dialog her. EU's Høje Repræsentant for den fælles udenrigspolitik og sikkerhedspolitik, Javier Solana (som også er generalsekretær for WEU) og, hvor det er nødvendigt, EU's Udenrigskommissær Chris Patten, bør mødes regelmæssigt med NATO's generalsekretær Lord Robertson. Der bør også arrangeres fællesmøder for NATO- og EU-rådene, som bør ledes af NATO og EU på skift.

Hvordan vil forholdet mellem NATO og elementerne i en EU-militærstruktur udvikle sig?

Frankrig og Storbritannien har allerede tilbudt nationale kommandocentre til EU. Af politiske og økonomiske årsager er det tilrådeligt at skabe eller bevare de tættest mulige bånd mellem disse og NATO's strukturer. Det vil understrege de strategiske bånd mellem Europa og Nordamerika og begrænse den dyre fordobling af strukturer. Hensigten er også, at disse europæiske strukturer skal stå til rådighed for NATO-ledede operationer.

Der bør ikke gøres forsøg på at udstikke betingelser for Alliancens udlån af ressourcer til EU. Sådanne beslutninger er politiske og skal tages i overensstemmelse med omstændighederne. Det er vigtigere at udvikle et "strategisk klima" mellem EU og USA, hvor spørgsmålet fører til så få problemer som muligt.

Hvordan vil EU opbygge forsvarskapaciteter i en situation med forsvarsnedskæringer i de fleste medlemslande?

EU-landene ønsker at udvikle kollektive kapaciteter så hurtigt som muligt på centrale områder som kommando- og kontrol af operationer, opklaring og strategisk transportkapacitet. Men på trods af de ambitiøse mål, de har sat sig, varsler budgetplaner i de fleste EU-lande yderligere nedskæringer på forsvarsområdet. Om målene i Helsingfors vil blive nået, vil derfor afhænge af, hvad der kan gøres for at vende den udvikling. En anden kritisk faktor er, hvordan Europas indsats kan forbindes med NATO's planer om at forbedre de allieredes kapaciteter på nøgleområder gennem Forsvarskapacitetsinitiativet (DCI).

ESDI: en balanceakt

De kommende år vil være en balancegang for både NATO og EU, hvor begge institutioner forsøger at håndtere de to grundlæggende udfordringer, som ligger lige forude. Stabiliseringen af det europæiske kontinent og omdefineringen af det transatlantiske partnerskab. Disse mål er ikke i modstrid med hinanden under forudsætning af, at begge organisationer bevarer fokus på deres fælles strategiske mål og afholder sig fra at kaste sig ud i snæversynet rivalisering. ■

Materielgennemgangen: NATO's øgede rolle på udstyrsområdet

Diego A. Ruiz Palmer
Chef for Planlægnings- og Politiksektion i NATO's Afdeling for Forsvarsstøtte

Materielgennemgangen, som blev godkendt af Alliancens ministre i december 1999, udgør en overbevisende plan for reform af politikkerne, strukturerne og procedurerne på NATO's materielområde og for anskaffelse af mere effektivt udstyr til Alliancen. I gennemgangen er de centrale elementer en forøget opmærksomhed om opnåelse af centrale forsvarskapaciteter og øget interoperabilitet, større smidighed og behovsorientering i materielsamarbejdet, en bredere tilgang til styring af materielaktiviteter med henblik på bedre at tage hensyn til udstyrksrelaterede kapaciteter som for eksempel kommunikations- og informationssystemer eller logistik. Udfordringen består nu i at sikre, at Materielgennemgangen får varig betydning for NATO's håndtering af materielområdet.

NATO har længe søgt at øge materielsamarbejdet mellem de allierede. Målet er sikre, at de alliere-des forsvarsudstyr er effektivt udstyrede, at lette standardisering af udstyr og at støtte effektiv ressourceanvendelse til forskning, udvikling og produktion. Fra tid til anden har Alliancen søgt at give samarbejdet nyt liv ved at foretage en vurdering af materielaktiviteter og ved at gennemgå de arrangementer, som støtter dem.

NATO's Materielgennemgang udgør den seneste og mest ambitiøse behandling af NATO's særlige rolle på materielområdet siden Konferencen af Nationale Materieldirektører (CNAD) blev skabt i 1966. Den blev indledt i begyndelsen af 1997 og afsluttet sidste efterår, da ministrene vedtog de anbefalinger, som den mundede ud i.

Materielsamarbejde i et miljø under stadig forandring

Formålet med Materielgennemgangen var at tage hensyn til den enorme geopolitiske udvikling siden afslutningen på Den Kolde Krig og konsekvensen af den stadigt hurtigere forandring i militære behov og forsvarsanskaffelser for NATO's materielstrukturer og -anskaffelser. Der var især tre hensyn bag gennemgangen:

- for det første tendensen til at integrere individuelle systemer og sub-systemer i større familier eller konstellationer af systemer, der kan anvendes på land, i luften og til søs, samtidig med informationsteknologiens stadig mere allestedsnærværende rolle,
- for det andet det stadigt tættere samspil mellem materiellet, når det først er anskaffet og taget i anvendelse af allierede styrker, og hele spektret af kapaciteter, som materiellets operationelle effektivitet afhænger af (styrkestrukturer, kommunikations- og informationssystemer, logistik, infrastruktur osv.),
- endelig - på baggrund af ovenstående to forhold - behovet for at indlejre CNAD's arbejde i det bredere sæt af aktiviteter på materielområdet, der gennemføres inden for rammerne af andre organer i NATO[1] med henblik på at nå til enighed om at opfylde Alliancens grundlæggende behov på forsvarskapacitetsområdet (se figuren).

Det er i denne sidstnævnte henseende, at Materielgennemgangens relevans og bidrag til Forsvarskapacitetsinitiativet, der blev vedtaget på Washington-Topmødet, træder tydeligst frem - ikke mindst for at forbedre den generelle koordination af Alliancens forsvarsplanlægning på tværs af forskellige discipliner.

NATO's materielarrangementer skal også tage hensyn til medlemslandenes begrænsede ressourcer. Det sker ved at tilbyde passende planlægnings- og programmeringsmekanismer for at øge mulighederne for samarbejdsbaseret forskning, udvikling og produktion af forsvarsudstyr mellem to eller flere allierede. Hensigten er at skabe en mere dynamisk informationsudveksling mellem de allierede – og i stadigt højere grad med partnerlandene – om udstyrsrelaterede spørgsmål og om erfaringerne fra NATO-ledede krisestyringsoperationer i Bosnien-Hercegovina og i Kosovo.

NATO's materielsamarbejde er en vigtig dimension i det transatlantiske partnerskab. Materielgennemgangen bød på en kærkommen lejlighed til at engagere europæiske og nordamerikanske allierede i en fornyet fælles overvejelse af mål og midler for et sådant samarbejde i et miljø under stadig forandring, hvor alliancens styrker og operationer er karakteriseret ved øget multinationalitet og ved rationalisering og mindskelse af forsvarsindustrien på begge sider af Atlanterhavet.

(1)
Foruden CNAD har følgende højtstående komiteer i NATO ansvar for måloplstilling, programstyring eller ressourcetilvejebringelse på materielområdet: Forsvarsgennemgangskomiteen, NATO's Luftforsvarskomite, NATO's Komite for Standardisering, NATO's Konsultations-, Kommando- og Kontrolstyregruppe, NATO's Logistikkonference af Højtstående Repræsentanter og Styregruppen af Højtstående Repræsentanter vedrørende Ressourcer. Omfanget af denne Materielgennemgang var bredere end kun materiel og omfattede alle NATO's udstyrsrelaterede aktiviteter, selvom den fandt sted under CNAD.

Disse tendenser understreger behovet for at styrke interoperabiliteten mellem Alliancens styrker og for at søge nye veje i det transatlantiske industrielle samarbejde, hvor det er muligt.

Forbedring af allieret kapacitet og interoperabilitet

På den baggrund samlede CNAD et solidt analysehold af nationale repræsentanter plus militære og civile eksperter fra NATO. Materielgenngemgangen blev udført i tre faser og behandlede følgende spørgsmål et efter et: det underliggende formål med NATO's materielaktiviteter, de institutionelle arrangementer, som understøtter samarbejdet, og en reformplan. Denne faseopdelte tilgang blev valgt for at sikre, at opfølgningsarbejdet blev fast forankret i principper, som der allerede var opnået enighed om.

Det første, Materielgennemgangen behandler, er således formålet med NATO's rolle på materielområdet. Dette formål defineres som gennem samarbejde at bistå medlemslandene til at sikre, at deres styrker er passende udstyret og tilstrækkeligt interoperable til at udføre hele spektret af Alliancens opgaver lige fra kollektivt forsvar til fredsstøttende operationer og krisestyring. Det afspejler den vægt, det tillægges at til-

Alliancens kapacitet på centrale områder opbygges gennem harmonisering af behov

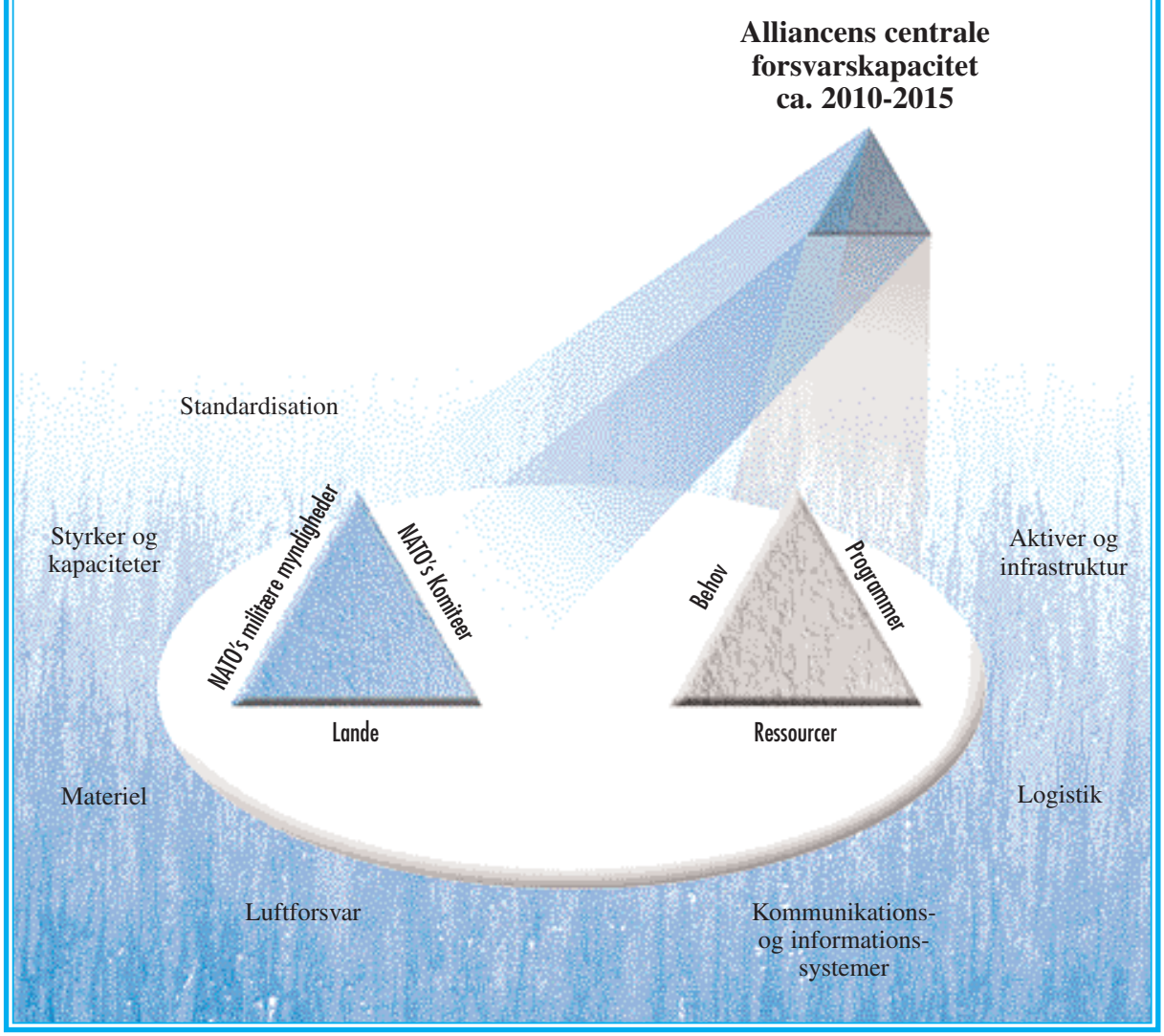

Dokumentation
Tillæg

UDENRIGSMINISTRENES MØDE I DET NORDATLANTISKE RÅD

NATO's hovedkvarter, Bruxelles, 15. december 1999

1. På vores møde i dag mindedes vi NATO's resultater i 1999:

- På Washington-Topmødet, hvor vi også fejrede Alliancens 50-års jubilæum, fremlagde vi NATO's vision for det 21. århundrede og godkendte et ajourført Strategisk Koncept.
- Vi har optaget Polen, Den Tjekkiske Republik og Ungarn som nye medlemmer.
- Vi har ydet et afgørende bidrag til det internationale samfunds mål om at skabe grundlag for langsigtet fred og stabilitet i Kosovo – især med udførelsen af luftkampagnen og den efterfølgende indsættelse af KFOR.

Vi gennemgik de fremskridt, der er gjort med hensyn til gennemførelsen af beslutningerne fra Washington-Topmødet, og tog skridt til at tilpasse Alliancen yderligere til det nye sikkerhedspolitiske miljø. Vi bekræftede på ny Alliancens vilje til at løfte de fundamentale sikkerhedsopgaver, således som de er fastlagt i Det Strategiske Koncept, og betydningen af vores individuelle og kollektive indsats for at nå vores overordnede mål om at styrke sikkerheden og stabiliteten i det euro-atlantiske område.

2. På baggrund af den politiske udvikling på Balkan gjorde vi status over NATO's omfattende tilgang og fortsatte vilje til at fremme sikkerhed, stabilitet, fred og demokrati samt fredelig bilæggelse af tvister i regionen, herunder ved hjælp af de NATO-ledede operationer i Bosnien-Hercegovina og Kosovo samt iværksættelsen af NATO's Initiativ for det Sydøstlige Europa. Vi fortsætter med at følge situationen i hele regionen gennem Det Nordatlantiske Råds faste repræsentanter og NATO's militære myndigheder.

3. Vi hylder de mænd og kvinder fra alle lande, som gør tjeneste på Balkan, for deres professionalisme og viljestyrke med hensyn til at sikre fred og stabilitet. Vi udtrykker dyb medfølelse med familierne til dem, som har mistet livet, og med dem, som er blevet såret for fredens skyld.

4. Kosovo-luftkampagnen, som var et vidnesbyrd om Alliancens sammenhold og enhed og dens vilje til at handle, styrkede det internationale samfunds diplomatiske indsats og opfyldte de NATO-allieredes og deres partneres mål. Den humanitære katastrofe er slut, mere end 850.000 flygtninge er vendt hjem, en NATO-ledet international fredsstyrke (KFOR) er blevet indsat med succes, og det internationale samfund har taget ansvar for den civile administration gennem De Forenede Nationers Mission i Kosovo (UNMIK).

5. Vi er fast besluttet på at gøre vores til fuldt ud at opfylde det internationale samfunds mål, som de fremgår af FN's Sikkerhedsrådsresolution 1244 (UNSCR 1244). Vi ønsker fortsat et fredeligt, multietnisk og demokratisk Kosovo, hvor alle mennesker kan leve i fred og sikkerhed og nyde gavn af universelle menneskerettigheder og frihedsrettigheder på lige vilkår, herunder gennem deltagelse i demokratiske institutioner.

Vi noterede os de fremskridt, der er gjort for at genoprette fred og stabilitet siden indsættelsen af KFOR i Kosovo i overensstemmelse med UNSCR 1244, især mindskelsen af volden og genskabelsen af civile institutioner. Vi roser det arbejde, som er udført af UNMIK, og er tilfredse med den fortrinlige måde, som KFOR og UNMIK koordinerer og samarbejder på. For at nå de fælles mål og for at vores fredsopbyggende indsats i regionen kan lykkes, er det afgørende, at der skabes tætte civil-militære relationer. Vi har på den baggrund inviteret FN's generalsekretærs særlige repræsentant, Dr. Koucher, til morgendagens møde i Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd.

6. Selvom der er sket fremskridt, er der stadigvæk meget, som skal gøres, især med hensyn til den fortsatte beskyttelse af alle etniske grupper og minoriteter. Vi fordømmer alle former for vold og intimidering, uanset hvor den kommer fra. Vi understreger KFOR's vilje til at gøre ende på etnisk motiveret vold og handle hurtigt og beslutsomt mod alle gerningsmænd, herunder ved at bevare en effektiv militær tilstedeværelse i områder med serbisk mindretal. Vi priser KFOR's vilje til at bekæmpe våbenhandel, illegal våbenbesiddelse, udvikling af parallelle strukturer, der truer KFOR's og UNMIK's mål eller retssikkerheden, overvågelse af og sikring af grænser samt samarbejde med UNMIK for at undgå opdeling i kantoner.

Med demilitariseringen og opløsningen af Kosovos Befrielsesfront (UCK), kontrolleret af KFOR, blev der taget vigtigt skridt til skabelse af et miljø, hvor der kan ske forsoning efter konflikten. Vi byder oprettelsen af det civile, multi-etniske Kosovo Beskyttelseskorps (KPC) velkommen som endnu et skridt i retning af at udvikle et civilt samfund til glæde for alle grupper. UNMIK's og KFOR's tætte kontrol af KPC er afgørende. Vi understreger KFOR's beslutsomhed med hensyn til fortsat at give daglige operationelle retningslinjer og fastlægge opgaver under FN's generalsekretærs særlige repræsentants overordnede myndighed.

KFOR vil fortsætte med at arbejde tæt sammen med UNMIK, støtte dens indsats for at skabe en fuldt funktionsdygtig administration og demokratiske institutioner, fremme retsstatsprincipper og respekten for menneskerettigheder samt sikre alle flygtninges og forflyttede personers tilbagevenden til deres hjem. Det er afgørende, at UNMIK opnår passende finansiering og bemanding, så den kan udføre sine opgaver, især inden for områder som offentlig administration og civilt internationalt politi. Vi vil fortsat gøre vores yderste for at skabe et sikkert miljø, og vi vil yde passende støtte til gennemførelse af frie og retfærdige valg til næste år under OSCE's auspicier. Vi vil også fortsætte vores stærke støtte til arbejdet i Den Internationale Krigsforbryderdomstol for det tidligere Jugoslavien.

7 Vi anmoder alle ledere af Kosovos samfund, uanset etnisk baggrund, om at samarbejde og arbejde sammen med det internationale samfund om at genopbygge Kosovo og skabe et demokratisk samfund baseret på retsstatsprincipper, tolerance og respekt for menneskerettigheder. Vi opfordrer især det kosovoalbanske samfunds ledelse til at give afkald på vold, vise vilje til et tolerant, demokratisk, multietnisk Kosovo og samarbejde med UNMIK og KFOR mod dem, som er fortalere for og udøvere af vold. I den sammenhæng byder vi UNMIK's

opretelse af en Fælles Administrativ Overgangsstruktur velkommen, og især oprettelsen af et Administativt Overgangsråd. Vi er opmuntrede af kosovoalbanernes accept af at deltage i disse strukturer og understreger betydningen af, at alle befolkningsgrupper i Kosovo – også det serbiske samfund - hurtigt sender en repræsentant. Vi forventer, at alle parter samarbejder fuldt ud med Den Internationale Krigsforbryderdomstol for det tidligere Jugoslavien, blandt andet ved at lette gennemførelsen af dens efterforskning. Det internationale samfunds fortsatte støtte afhænger af et passende svar på disse krav.

8. Vores fælles indsats i Kosovo er vidnesbyrd om værdien af konceptet om gensidigt forstærkende institutioner, som Alliancen længe har været fortaler for. Med hensyn til den økonomiske genopbygning af Kosovo ydes der et afgørende bidrag af landene bilateralt, gennem EU's væsentlige rolle og af andre internationale organisationer. Vi roser også UNHCR for organiseringen af nødhjælpsindsatsen og genhusningen, FN's Minehandlingscenter (Mine Action Centre) for dets rolle i forbindelse med koordinering og fjernelsen af miner og OSCE for opbygningen af institutioner, arbejdet for menneskerettigheder og træningen af politiet i Kosovo. Vi påskønner også den betydningsfulde rolle, som de mange NGO'er spiller.

9. Vi udtrykker stor tilfredshed med den solide praktiske og politiske støtte, som partnerlandene i regionen har ydet under og efter luftkampagnen. Denne støtte var og er fortsat afgørende for et heldigt udfald. Vi udtrykker i særdeleshed tilfredshed med Albaniens og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedoniens(1) løbende støtte til KFOR.

Vi er taknemlige for NATO-partnernes og andre landes betydningsfulde bidrag til at bringe fred og stabilitet til Balkan, hvilket er det praktiske udtryk for disse landes tilslutning til vores fælles værdier.

10. Krisen i Kosovo var et vidnesbyrd om Dayton-/Paris-Fredsaftalens bæredygtighed. Alliancen er fortsat besluttet på at støtte en fredelig fremtid for Bosnien-Hercegovina som en enkelt, demokratisk stat, der består af to multi-etniske enheder, Føderationen Bosnien-Hercegovina og Republika Srpska. Vi er opmuntret over de fortsatte fremskridt i den fuldstængige gennemførelse af Dayton-Aftalen. Vi byder udnævnelsen af ambassadør Petritsch som Høj Repræsentant velkommen og støtter stærkt hans energiske tilgang til gennemførelsen af Dayton-Aftalen. Vi noterer os især fremskridt inden for

- udvikling af fungerende civile institutioner,
- øgning i antallet af tilbagevendte flygtninge, især til områder hvor de tilbagevendte er i mindretal,
- civil genopbygning,
- reduktioner i våbenbeholdninger,
- udvikling af Den Stående Komite vedrørende Militære Spørgsmåls rolle.

Vi byder også fremskridtene inden for den løbende våbenkontrol og forhandlingerne om tillidsskabende foranstaltninger inden for rammerne af Dayton-Aftalen velkommen. De har til formål at etablere en regional balance i og omkring det tidligere Jugoslavien. Vi opfordrer indtrængende alle parter til fuldt ud at slutte op om Dayton-processen og at samarbejde med Den Høje Repræsentant, hvilket er grundlag for yderligere fremskridt i overførslen af administrativt ansvar til lokale myndigheder.

11. SFOR har bistået med at garantere et sikkert og stabilt miljø i Bosnien-Hercegovina. Det har derfor været muligt at indlede en omfattende genopbygning. I begyndelsen af næste år vil en mindre og mere fleksibel styrke være på plads, som vil være fuldt i stand til at udføre sit mandat. SFOR vil fortsat bidrage til at garantere et sikkert miljø og give målrettet og fokuseret støtte til gennemførelse af de civile dele af fredsaftalen. I den henseende støtter vi fuldt ud SFOR's tætte samarbejdsforhold til Den Høje Repræsentant og andre civile organer i Bosnien-Hercegovina og især SFOR's fortsatte stærke støtte til Den Internationale Krigsforbryderdomstol for det tidligere Jugoslavien i dens arbejde med at drage anklagede krigsforbrydere til ansvar.

12. På trods af disse opmuntrende fremskridt er der fortsat udfordringer tilbage, som for eksempel:

- tilbagevenden af forflyttede til områder, hvor der er mindretal,
- yderligere nedskæring af begge enheders væbnede styrker,
- yderligere fremskridt i humanitær minerydning,
- forbedring af alle fælles institutioners effektivitet, især Bosnien-Hercegovinas parlament og samarbejdet mellem enhederne,
- overførsel af personer, som er anklaget for krigsforbrydelser, til ICTY,
- kampen mod korruption, organiseret kriminalitet og illegal efterretningstjenester,
- reform af retssystemet og politiet samt
- oprettelse af en statslig grænsetjeneste.

Vi forventer derfor, at enhederne vil samarbejde i fuldstændig koordination med Præsidentskabet, Ministerrådet og på alle andre niveauer. Vi roser den samarbejdsånd, som er blevet udvist i de fælles institutioner og mellem myndigheder i begge enheder under forberedelserne af værtskabet for Topmødet om Stabilitetspagten. Vi opfordrer Præsidentskabet til fuldt ud at gennemføre det, det forpligtede sig til i New York-Erklæringen fra 15. november, og til at støtte arbejdet i Den Stående Komite vedrørende Militære Spørgsmål. Vi kræver også, at alle parter fuldt ud samarbejder med ICTY – især med hensyn til at udlevere anklagede, der opholder sig inden for deres territorium. Kun på grundlag af retfærdighed kan der skabes varig fred. Vi understreger den grundlæggende betydning af at gennemføre markedsorienterede økonomiske reformer.

Disse skridt styrker til sammen Den Høje Repræsentants indsats for at gøre Bosnien-Hercegovinas ledere og myndigheder til "ejere" af fredsprocessen og baner vejen for at integrere deres land i de euro-atlantiske institutioner. Bosnien-Hercegovina kan som medformand for Stabilitetspagtens Arbejdsrundbord om Sikkerhedsspørgsmål spille en vigtig rolle, når det gælder fremme af stabilitet i regionen.

13. Vi nærer stadig bekymring over de fortsatte spændinger mellem Beograd og den demokratisk valgte regering i Montenegro. Vi følger derfor udviklingen der nøje. Vi anmoder begge parter om at løse deres uoverensstemmelser på fredelig og pragmatisk måde og at afholde sig fra destabiliserende skridt. Vi støtter målet om en fredelig og demokratisk Forbundsrepublik Jugoslavien (FRY), som beskytter alle mindretals rettigheder, herunder dem i Vojvodina og Sandjak. Det vil gøre det muligt for FRY i sidste ende at vende tilbage til de euro-atlantiske nationers familie.

14. De kommende parlaments- og præsidentvalg i Kroatien vil være afgørende for landets fremtid. Vi håber, at hele den kroatiske ledelse vil gribe chancen for at puste nyt liv i gennemførelsen af Dayton-Fredsaftalen og vil vise, at de bestemmer sig for demokratiske valg og forfatningsmæssige processer. Den næste kroatiske regering har mulighed for at bevæge sig i retning af et tættere forhold til de euro-atlantiske institutioner.

15. Vores mål er fortsat integration af alle landene i det sydøstlige Europa i det euro-atlantiske fællessskab. Vi bygger, for at nå det mål, på det omfattende samarbejde, som Alliancen allerede har indledt i regionen, således som det kommer til udtryk i de NATO-ledede SFOR- og KFOR-operationer. Initiativet for det Sydøstlige Europa, som blev lanceret på Washington-Topmødet, har samme mål og virker blandt andet gennem PfP-instrumenter, EAPC og Konsultationsforummet, der alle spiller en vigtig rolle for at skabe varig fred i området, efter konflikten er slut. I dag modtog vi en rapport om fremskridtene i gennemførelsen af Initiativet for det Sydøstlige Europa, og vi noterer os med tilfredshed de mange aktiviteter, som allerede er påbegyndt, såvel af

(1) Tyrkiet anerkender Republikken Makedonien ved dens Forfatningsmæssige navn.

landene i regionen som af de allierede med henblik på at harmonisere programmer for bistand til regionens lande, hvor det er passende.

NATO's Initiativ for det Sydøstlige Europa fremmer regional sikkerhed og samarbejde. Det støtter og supplerer målene i Stabilitetspagten for det Sydøstlige Europa, som blev vedtaget af ministrene i Køln i juni og bekræftet af stats- og regeringscheferne på Topmødet i Sarajevo i juli. NATO deltager fuldt ud i arbejdet i de regionale rundborde og arbejdsrundborde, som er dannet for at gennemføre Stabilitetspagten. Alliancen vil fortsat bidrage til Stabilitetspagtens succes ved at stille sin erfaring og ekspertise inden for praktisk militært og forsvarsmæssigt samarbejde til rådighed og ved at sikre, at vores indsats supplerer og bidrager til Pagtens mål.

Vi byder de konstruktive bidrag til stabiliseringen af regionen, som ydes af partnere og andre lande i det sydøstlige Europa, velkommen. Vi hylder Montenegros deltagelse i Stabilitetspagten og ser frem til det tidspunkt, hvor FRY bliver i stand til at spille sin retmæssige rolle i denne indsats.

Vi beder Rådets faste repræsentanter om at følge op på de forskellige aktiviteter under Initiativet for det Sydøstlige Europa og Alliancens bidrag til Stabilitetspagtens mål og at rapportere om fremskridtene på vores næste møde.

16. NATO har i sit Strategiske Koncept forpligtet sig til at bidrage til effektiv konfliktforebyggelse. Vores fælles indsats for at skabe fred og sikkerhed i Kosovo, for at støtte en fredelig fremtid for Bosnien-Hercegovina og for at styrke samarbejdet, herunder sikkerhedssamarbejdet, i det sydøstlige Europa er eksempler på Alliancens bidrag. Det samme gælder de seneste initiativer for at fremme praktisk regionalt samarbejde inden for rammerne af PfP/EAPC. Vi beder Rådets faste repræsentanter om fortsat at overveje, hvilke midler der kan sikre et effektivt og sammenhængende allieret bidrag til det internationale samfunds indsats for at forebygge og demontere konflikter og at fremkomme med anbefalinger, hvor og hvis det er passende.

17. Vores erfaringer fra Kosovo har bekræftet, at NATO fortsat skal tilpasse sig og forbedre sin forsvarskapacitet for at sikre effektiviteten i fremtidige multinationale operationer inden for hele spektret af Alliancens opgaver. Gennemførelsen af Forsvarskapacitetsinitiativet (Defence Capabilities Initiative, DCI), som blev vedtaget i Washington, vil sikre, at NATO's styrker kan leve op til kravene om mobilitet, deployering, udholdenhed, effektive kampkraft, overlevelse samt interoperable og effektiv kommando-, kontrol- og kommunikationssystemer. DCI vil også øge interoperabiliteten mellem Alliancens styrker og i nogle tilfælde mellem allierede styrker og partnerstyrker. DCI er afgørende for at styrke europæisk forsvarskapacitet og NATO's europæiske søjle, så de europæiske allierede vil blive i stand til at yde et større og mere sammenhængende bidrag til NATO. DCI vil også forbedre deres kapacitet til at påtage sig EU-ledede operationer, hvor Alliancen ikke er engageret som helhed. Vi er opmuntrede over de nyttige første resultater af gennemførelsen af DCI til dato og ser frem til yderligere afgørende forbedringer i Alliancens forsvarskapacitet. Selvom gennemførelsen af DCI primært er et nationalt anliggende, vil det være afgørende, at der stilles passende ressourcer til rådighed, herunder multinationale, værnsfælles og fællesfinansierede arrangementer.

18. Udviklingen af en effektiv Europæisk Sikkerheds- og Forsvarsidentitet (ESDI) vil styrke Alliancen, som vi fortsat er parate til at forfølge vores fælles sikkerhedsmål, hvor som helst det er muligt. Vi er fast besluttet på at styrke Alliancens europæiske søjle. Med udgangspunkt i eksisterende arrangementer mellem NATO og WEU, som vi blev enige om i Berlin, og som blev bekræftet på Washington-Topmødet, støtter vi udviklingen af adskillelige, men ikke adskilte kapaciteter inden for NATO, som kan besvare europæiske behov og bidrage til Alliancens sikkerhed. Disse tiltag kan også føre til en stærkere og mere jævnbyrdig transatlantisk forbindelse.

19. Vi har indledt et arbejde med at udvikle Den Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsidentitet inden for Alliancen, således som det blev bestemt i Washington-Topmødekommunikeet og i Det Strategiske Koncept. I den forbindelse har vi i Alliancen startet en diskussion om, hvordan der kan udvikles effektiv, gensidig konsultation, samarbejde og gennemskuelighed, idet der bygges på de mekanismer, der eksisterer mellem NATO og WEU, deltagelse af europæiske allierede, som ikke er medlemmer af EU, samt praktiske arrangementer for en sikker adgang for EU til NATO's planlægningskapacitet og for hurtig adgang for EU til NATO's kollektive aktiver og kapaciteter ud fra en konkret vurdering i det enkelte tilfælde og på grundlag af konsensus, således som det blev slået fast i Washington.

20. Alliancens arbejde i henhold til dagsorden fra Washington-Topmødet vil blive videreført løbende, idet udviklingen af relevante arrangementer i EU tages i betragtning. I den forbindelse noterer vi os resultaterne fra Det Europæiske Råds møde i Helsingfors vedrørende styrkelse af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik og udviklingen af rammerne for forholdet mellem EU og NATO, som vil være et vigtigt bidrag til processen med at styrke vores Alliance og dens europæiske søjle. Vi anerkender Den Europæiske Unions beslutsomhed med hensyn til at opbygge kapacitet til selvstændig handling, så den kan tage beslutninger og tage militære skridt, hvor Alliancen som helhed ikke er engageret. Vi noterer os, at denne proces vil undgå unødvendig fordobling og at den ikke indebærer skabelsen af en europæisk hær. I den henseende:

Vi noterer os Den Europæiske Unions beslutning om at etablere et fælles overordnet mål ("headline goal") og at udvikle kollektive kapacitetsmål for at forbedre europæiske militær kapacitet. Bidraget til denne proces fra europæiske allierede, som ikke er medlemmer af EU, er og vil være vigtigt. Vi hylder alle europæiske allieredes beslutning om at styrke deres forsvarskapacitet. EU's overordnede mål og kapacitetsmål samt de mål, der udspringer fra NATO's DCI vil være gensidigt forstærkende, idet der – de nødvendige beslutninger træffes – anvendes eksisterende forsvarsplanlægningsprocedurer, herunder, hvor det er passende, dem, som står til rådighed i NATO og PfP's Planlægnings- og Gennemgangsproces, samtidig med at EU-ministrene derudover vil udvikle en konsultationsmetode og en regelmæssig gennemgang af de opnåede fremskridt.

Vi gentager, at vi i overensstemmelse med beslutningerne i Washington er rede til at definere og vedtage de nødvendige arrangementer for, at Den Europæiske Union kan få hurtig adgang til adskillelige, men ikke adskilte, kollektive NATO-aktiver og -kapaciteter til operationer, hvor Alliancen som helhed ikke er militært engageret, idet der tages højde for de behov, der knytter sig til NATO's operationer og til sammenhængen i kommandostrukturen.

Vi noterer os EU's beslutning om i fremtiden at opstille passende strukturer for at sikre den nødvendige dialog, konsultation og samarbejde med europæiske medlemmer af NATO, som ikke er medlemmer af EU, vedrørende spørgsmål, der har at gøre med europæisk sikkerheds- og forsvarspolitik samt krisestyring. I den forbindelse understreger vi, således som vi også gjorde det på Washington-Topmødet, betydningen af at finde løsninger, der er tilfredsstillende for alle allierede, med hensyn til den nødvendige inddragelse af europæiske allierede, som ikke er EU-medlemmer, i disse strukturer.

Vi noterer os, at de europæiske medlemmer af NATO, som ikke er medlemmer af EU, vil deltage, hvis de ønsker det, i tilfælde af en operation, der involverer anvendelsen af NATO's aktiver og kapaciteter, og at de efter beslutning fra EU vil blive inviteret til at deltage i andre EU-ledede operationer. Vi ser disse EU-beslutninger som vigtige skridt til at nå de mål, som vores stats- og regeringschefer opstillede på Washington-Topmødet. Deltagelse af europæiske allierede, som ikke er medlemmer af EU, vil styrke effektiviteten af EU-ledede militære operationer og vil bidrage direkte til effektiviteten og levedygtighed af NATO's europæiske søjle.

Vi anerkender Den Europæiske Unions beslutning om at oprette permanente politiske og militære strukturer og overgangsorganer og dens

vilje til under det portugisiske formandskab at udvikle rammer for fuldstændig konsultation, samarbejde og gennemskuelighed i forholdet mellem NATO og EU. Vi noterer os, at udførelsen af denne opgave har høj prioritet, ligesom de øvrige opgaver, som det portugisiske formandskab er blevet pålagt. Vi har – i lighed med EU – til hensigt at udvikle passende rammer for et tæt og tillidsfuldt forhold mellem de to organisationer. Vi byder de uformelle kontakter mellem NATO's generalsekretær og EU's Høje Repræsentant for Den Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik velkommen som første skridt.

21. Vi byder Dr. Javier Solanas deltagelse i vores diskussioner velkommen. Idet han er generalsekretær for Den Vesteuropæiske Union, er hans tilstedeværelse symbol det tætte forhold mellem NATO og WEU. Alliancen fortsætter sit samarbejde med WEU om at færdiggøre og gennemføre de arrangementer, som skal lette samarbejdet mellem de to organisationer i tilfælde af en WEU-ledet militær operation med brug af NATO's aktiver og kapaciteter. Vi ser frem til at øve disse arrangementer i en krisestyringsøvelse mellem NATO og WEU, som er programsat til februar 2000.

22. Vi beder Rådets faste repræsentanter om at fortsætte deres arbejde, således som det blev bestemt på Washington-Topmødet, idet de tager hensyn til den udvikling, der er beskrevet ovenfor, og om at rapportere til os på vores næste møde.

23. Alliancen bekræfter sin vilje til at forblive åben for nye medlemmer. Alliancen forventer at udstede nye invitationer i de kommende år til lande, som ønsker og er i stand til at påtage sig ansvaret og forpligtelserne ved et medlemskab, og idet NATO afgør, om optagelsen af disse lande vil tjene Alliancens overordnede politiske og strategiske interesser, og at optagelsen vil styrke den overordnede europæiske sikkerhed og stabilitet. De tre nye medlemmer bliver ikke de sidste.

På Washington-Topmødet vedtog NATO's stats og regeringschefer en Medlemskabshandlingsplan (Membership Action Plan, MAP) for at underbygge Alliancens vilje til åbenhed. Vi har i dag modtaget en rapport om gennemførelsen af MAP til dato. Vi er tilfredse med, at MAP-processen er kommet godt fra start, og at den har fået en positiv modtagelse fra de ni lande, som ønsker at blive medlemmer. De lande, som ønsker at blive medlemmer, har oversendt et årligt nationalt program, som gør det muligt for Alliancen at give dem direkte råd, feedback og bistand til deres forberedelser til eventuelt fremtidigt medlemskab.

24. Vi opfordrer alle lande, som ønsker at blive medlem, til at opstille realistiske mål i prioriteret rækkefølge, samt tidsplaner og at sikre de nødvendige ressourcer. Vi er parat til at bistå lande, som gerne vil være medlemmer, med at leve op til de mål, de har sat sig. Til det formål vil vi sammen med dem udvikle Planlægningsmål (Planning Targets) på det forsvarsmæssige og militære område og skræddersyede Individuelle Partnerskabsprogrammer under PfP. På møder i Rådet til næste forår vil de fremskridt, de har gjort, blive gennemgået. Vi vil løbende følge med i udvidelsesprocessen, herunder gennemførelsen af MAP. Vi forventer en årlig konsolideret fremskridtsrapport om aktiviteterne under MAP på vores næste ministermøde.

25. Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd er fortsat det centrale forum for regelmæssig konsultation mellem Alliancen og dens partnere om sikkerheds- og forsvarspolitiske spørgsmål. Vi byder det velkommen, at der er sket en udvidelse af aktiviteterne inden for rammerne af EAPC/PfP, der har til formål at fremme det praktiske samarbejde, herunder regionalt samarbejde i især det sydøstlige Europa såvel som i Kaukasus og Centralasien. Styrket samarbejde til støtte for blandt andet fredsbevarelse, global humanitær minerydning og imødegåelse af udfordringerne fra mindre og lette våben understreger EAPC's støtte som en afgørende og dynamisk institution til fremme af sikkerheden i det euro-atlantiske område.

26. Vi er tilfredse med fremskridtene i gennemførelsen af Washington-Topmødets beslutning om at styrke Partnerskab for Fred og gøre det mere operationelt. Vi byder vedtagelsen af de første politiske retningslinjer (Ministerial Guidance) for PfP Planlægnings- og Gennemgangsprocessen (PARP) og udviklingen af Partnerskabsmål velkommen som et vigtigt skridt i retning af at nærme partnernes styrkeplanlægningsproces til de allieredes. Vi byder det også velkommen, at der er sket fremskridt i inddragelsen af partnerne som troppebidragydende lande med hensyn til konsultationer, planlægning, gennemførelse og politisk kontrol i forbindelse med de aktuelle operationer på Balkan i overensstemmelse med den Politisk-Militære Ramme (Political-Military Framework, PMF) for NATO-ledede PfP-operationer. Vi godkender Det Operationelle Kapacitetskoncept (Operational Capabilities Concept), som vil styrke PfP's operationelle kapacitet og øge partnernes kapacitet og interoperabilitet, samt styrke Alliancens overordnede evne til at sammensætte skræddersyede styrkepakker til opstilling og opretholdelse af fremtidige NATO-ledede PfP-operationer efter samme retningslinjer som SFOR og KFOR. Konceptet vil blive videreudviklet. Vi værdsætter de betydelige fremskridt, der er sket indtil nu, med hensyn til Trænings- og Uddannelsesprogrammet. Vi ser frem til en rapport fra Rådets faste repræsentanter om fremskridtene med hensyn til disse vigtige initiativer på vores forårsmøde i 2000.

27. Vi byder Irlands nylige underskrivelse af PfP Rammedokumentet velkommen og ser frem til et tæt samarbejde med Irland i PfP og EAPC.

28. Vi tillægger fortsat konsultationerne og det praktiske samarbejde med Rusland stor betydning. Vores mål er fortsat at skabe et stærkt, stabilt og varigt partnerskab inden for rammerne af NATO-Rusland Akten.

29. Vi noterer os de fremskridt, der er sket med hensyn til de seneste konsultationer inden for rammerne af PJC vedrørende spørgsmål, der har med operationen i Kosovo at gøre. Vi noterer os med tilfredshed, at der er indhøstet værdifuld erfaring ved det praktiske samarbejde mellem NATO og russiske styrker både i SFOR og KFOR.

30. Vi tilskynder Rusland til at genoptage samarbejdet om det brede spektrum af emner, som er forudset i Den Grundlæggende Akt, og til aktivt at engagere sig i EAPC og Partnerskab for Fred. Samtidig understreger vi, at videreudviklingen af vores samarbejde afhænger af Ruslands respekt for internationale normer og forpligtelser.

31. Vi er dybt bekymrede over konflikten i Tjetjenien, de vedvarende rapporter om civile ofre dér og situationen for forflyttede personer. Vi fordømmer især russiske trusler mod ubevæbnede civile, således som det sker i Grosny. Vi anerkender Ruslands ret til at opretholde sin territoriale integritet og til at beskytte sine civile mod terrorisme og retsløshed. Vi fordømmer terrorisme i alle dens udformninger, men finder, at Ruslands forsøg på at finde en rent militær løsning på konflikten underminerer dets legitime mål. Den fortsatte proportionsløse og vilkårlige magtanvendelse mod den civile befolkning er uforenelig med de forpligtelser, Rusland har påtaget sig i OSCE, og dets forpligtelser som medlem af FN og Europarådet. I den forbindelse erindrer vi om principperne, som er nedfældet i NATO-Rusland Akten. Vi opfordrer derfor Rusland at udvise stor tilbageholdenhed, at afstå fra magtanvendelse mod civile og beskytte deres menneskerettigheder, at lette forsyning af humanitær hjælp til nødlidende og at samarbejde fuldt ud med internationale nødhjælpsorganisationer og sørge for, at de kan udføre deres operationer i sikkerhed. Med tanke på betydningen af regional stabilitet og respekt for den territoriale integritet og suverænitet for nabostater er vi stærkt bekymrede over krisens konsekvenser for hele Kaukasus-regionen og understreger behovet for at undgå skridt, som yderligere kan underminere den regionale sikkerhed.

Vi opfordrer Rusland til at udnytte alle muligheder for politiske løsninger på konflikten. Med henblik herpå er det afgørende, at den russiske regering og repræsentanter fra Tjetjenien tager meningsfulde skridt i retning af en fornyet dialog. Vi opfordrer også de tjetjeneske myndigheder til at fordømme terrorisme og til at gribe ind i forhold til den. Vi forventer, at Rusland lever op til de forpligtelser, det indgik i Istanbul, og at det gør brug af OSCE-formandens besøg i regionen i dag til at fremme den politiske proces, der skal gøre ende på konflikten.

32. Vi byder fremskridtene i udviklingen i det særlige partnerskab mellem NATO og Ukraine velkommen i overensstemmelse med Charteret, der blev underskrevet i Madrid i 1997. Vi er tilfredse med, at dette partnerskab udgør en ramme for samarbejdsinitiativer som for eksempel NATO's Informations- og Dokumentationscenter i Kiev, der spiller en aktiv rolle i forhold til de ukrainske medier, universiteter og tænketanke. Vi noterer os også, at et forbindelseskontor har været i funktion i Kiev siden april, og at det yder et værdifuldt bidrag til at lette Urakines fulde deltagelse i Partnerskab for Fred-programmet, ligesom det mere generelt styrker samarbejdet mellem myndigheder i NATO og Ukraine.

33. Vi støtter fortsat Den Fælles Arbejdsgruppe vedrørende Forsvarsreforms indsats og er fortsat parat til at yde rådgivning for at bistå Ukraine med at omforme dets forsvarsmiljø, hvor det er passende. På det økonomiske område byder vi indledningen af et program for omskoling af pensionerede militære officerer velkommen. Samarbejde er også under udvikling på følgende områder: civil beredskabsplanlægning, styring af lufttrafik, partnerskabsaktiviteter i relation til materiel, forsvarsforskning og teknologi samt videnskab. Vi gentager, at det vil fremme vores samarbejde, hvis Ukraine hurtigt ratificerer Aftalen om Styrkers Stilling (SOFA).

34. Vi opfordrer Ukraine til at fremme de demokratiske og økonomiske reformer og bekræfter NATO's støtte til Ukraines indsats på dette område. I den forbindelse byder vi Ukraines ønske om at drage fuld fordel af NATO-Ukraine Charteret velkommen og udtrykker vores tilfredshed med Ukraines konkrete bidrag til fred og stabilitet på Balkan – ikke mindst gennem deltagelse i KFOR. Vi ser frem til udenrigsministrenes møde i NATO-Ukraine Kommissionen i dag.

35. Middelhavsdialogen er en integreret del af Alliancens samarbejdsbaserede tilgang til sikkerhed, eftersom sikkerhed i hele Europa er tæt forbundet med sikkerhed og stabilitet i Middelhavsområdet. Vi er tilfredse med de fremskridt, der er gjort for at styrke Middelhavsdialogen, således som det blev vedtaget på Washington-Topmødet. Den sidste runde politiske konsultationer med de seks Middelhavsdialoglande, som blev holdt i oktober og november, gav mulighed for at udveksle synspunkter vedrørende implementeringen og den fremtidige udvikling af Dialogen, herunder Arbejdsprogrammet for år 2000. Vi anerkender vores Middelhavspartneres interesse i at udvikle Dialogen, blandt andet gennem et styrket samarbejde på områder, hvor NATO kan yde et særligt bidrag.

36. Vi anerkender den rolle, som de nyligt udpegede kontaktpunkt-ambassader spiller, og vi opfordrer Samarbejdsgruppen for Middelhavsområdet til at fortsætte sin indsats for at udvikle Dialogen. Besøg af repræsentanter fra NATO har forbedret mulighederne for tættere kontakter og samarbejde. Vi byder det velkommen og opmuntrer til, at allierede lande og Middelhavsdialoglande organiserer begivenheder som for eksempel Rom-konferencen i 1977 og Valencia-konferencen i 1999, der var positive skridt i retning af at styrke den gensidige regionale forståelse. Vi beder Rådets faste repræsentanter om at gøre status på vores næste møde om det politiske og praktiske samarbejde i Dialogen, således som der blev nået til enighed om i Washington.

37. Vi byder vedtagelsen af OSCE's Istanbul-Charter for Europæisk Sikkerhed velkommen, især den vægt Charteret lægger på stadigt tættere samarbejde mellem internationale organisationer. Vi byder også vedtagelsen af Platformen for Samarbejdsbaseret Sikkerhed velkommen. Vedtagelsen af Wien-Dokumentet fra 1999 om Tillids- og Sikkerhedsskabende Foranstaltninger er et vigtigt kridt i retning af øget gennemskuelighed i militære spørgsmål i forholdet mellem OSCE's medlemsstater. Vi ser frem til yderligere at intensivere samarbejdet mellem NATO og OSCE, ikke mindst inden for områder som konfliktforebyggelse, fredsbevarelse, krisestyring og genopbygning efter en konflikt.

38. Vi bekræfter atter, at våbenkontrol, nedrustning og ikkespredning fortsat spiller en vigtig rolle for at nå NATO's sikkerhedsmål.

39. Aftalen om Tilpasning af Konventionelle Styrker i Europa, som blev underskrevet på OSCE-Topmødet i Istanbul den 19. november, vil sikre, at CFE-Traktaten fortsat kan udgøre en hjørnesten i europæisk sikkerhed og stabilitet. De allierede fremsatte omfattende forslag, der tjente som et vigtigt forhandlingsgrundlag, ikke mindst med hensyn til indførelsen af et system af nationalt baseret udstyrslofter og forbedringer af Traktatens bestemmelser vedrørende stabilitet, gennemskuelighed og forudsigelighed. Den Tilpassede Traktat vil øge sikkerheden i hele Europa, ikke mindst fordi den indfører en mere snærende struktur vedrørende Nationale og Territoriale Lofter, samtidig med at den giver tilstrækkelig fleksibilitet til deployering i forbindelse med rutinetræning og effektiv krisestyring, hvilket giver NATO mulighed for at leve op til sit ansvar. Vi er tilfredse med, at Den Tilpassede Traktat vil gøre det muligt at optage deltagerstater og at styrke Traktatens bestemmelser vedrørende en værtsnations tilslutning til fremmede styrkers tilstedeværelse.

40. Vi byder de vigtige politiske forpligtelser i CFE-Slutakten velkommen – især de bilaterale aftaler mellem Rusland og Georgien og mellem Rusland og Moldavien om tilbagetrækning af russiske styrker. Men det er afgørende, at CFE-Traktaten fortsat er effektiv og troværdig. NATO-landene er bekymrede over Ruslands fortsat manglende overholdelse af Traktatens Artikel V ("flanke") begrænsninger. Vi noterer os, at Rusland har forpligtet sig til at overholde alle Traktatens bestemmelser og begrænsninger. Vi noterer os også Ruslands forsikringer om, at dets overskridelser af CFE-begrænsningerne er af midlertidig karakter. NATO-allierede forventer, at Rusland opfylder sit løfte om at overholde CFE-grænserne så hurtigt som muligt og i mellemtiden sikrer maksimal gennemskuelighed med hensyn til de styrker og våben, som er deployeret i det nordlige Kaukasus i overensstemmelse med CFE-Traktaten og Wien-Dokumentet. Den Tilpassede Traktat kan kun træde i kraft, hvis alle deltagerstaterne overholder Traktatens begrænsninger. Det er på dette grundlag, vi arbejder hen imod at sætte Den Tilpassede Traktat i kraft. Indtil denne proces afsluttes, er fortsat gennemførelse af den eksisterende Traktat og de dertil knyttede dokumenter afgørende.

41. Alliancen tillægger det betydning at bevare den strategiske stabilitet. I den forbindelse opfordrer vi Rusland til straks at ratificere START II-Traktaten. Det vil bane vej for betragtelige nedskæringer i atomarsenaler og muliggøre START III-forhandlinger, som tager sigte på yderligere vidtgående nedskæringer af atomvåbenbeholdninger. Vi understreger betydningen af, at den kommende Gennemgangskonference af Ikke-spredningstraktaten (NPT) i foråret 2000 gennemføres med et godt resultat. I den forbindelse gentager vi vores fulde støtte til alle bestræbelser på at opnå global tilslutning, fuld gennemførelse og yderligere styrkelse af NPT som hjørnestenen i det atomare ikke-spredningsregime og det afgørende grundlag for fremme af atomar nedrustning. Vi bekræfter atter vores tilslutning til bestræbelserne på at reducere atomvåben.

Vi ønsker en snarlig ikrafttræden af Den Omfattende Prøvestopaftale og opfordrer alle lande til at tiltræde og gennemføre den så hurtigt som muligt. Vi opfordrer til, at der hurtigt indkaldes til forhandlinger om en Cut-off Traktat om Spalteligt Materiale.

42. Vores hovedmål er fortsat at forebygge spredning af massedelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler. Vi ønsker fortsat at forebygge spredning og at vende den ad diplomatisk vej, hvis den alligevel skulle ske. Vi erkender, at spredning af atomare, biologiske og kemiske (ABC) våben og deres fremføringsmidler, som udgør en mulig trussel mod Alliancens befolkninger, territorier og styrker, fortsat kan finde sted trods vores forebyggelsesindsats og kan udgøre en direkte militær trussel mod disse befolkninger, territorier og styrker.

Vi tillægger fortsat fuldstændig gennemførelse og strikt verifikation af internationale nedrustnings- og ikke-spredningsregimer allerstørste betydning. Vi noterer os med tilfredshed, at gennemførelsen af Konventionen om Kemiske Våben skrider godt frem og byder fremskridtene i forhandlingerne i Genève om en retligt bindende Protokol til

styrkelse af Konventionen om Biologiske Våben (BWC) velkommen med henblik på at sikre effektive verifikationsforanstaltninger for at styrke overholdelsen af den og fremme gennemskuelighed. Vi opfordrer indtrængende til, at der gøres en yderligere indsats for at færdiggøre det resterende arbejde så hurtigt som muligt før den Femte Gennemgangskonference af BWC i 2001.

43. Vi byder de fremskridt, som Alliancen har gjort i gennemførelse af Initiativet vedrørende Masseødelæggelsesvåben (WMD), velkommen. NATO's nye WMD-center, som vi forventer er operationelt i begyndelsen af 2000, vil være et yderligere effektivt middel til håndtering af både de politiske og forsvarsmæsige udfordringer fra spredning af ABC-våben og deres fremføringsmidler og vil fremme mere aktive og regelmæssige konsultationer og samarbejde mellem Alliancens lande om dette vigtige emne. Der er gjort vigtige fremskridt ved at oprette en styrket WMD-efterretningsdatabase og informationsbase, som har til formål at forbedre kvaliteten og øge kvantiteten af efterretninger og information, der deles mellem allierede til støtte for NATO-medlemmernes indsats for at håndtere spredningsspørgsmål. Vi støtter mere dybtgående konsultationer med Rusland på disse områder inden for Det Permanente Fællesråd, samt med Ukraine i NATO-Ukraine Kommissionen samt med andre partnere i EAPC og med Middelhavsdialoglandene.

44. På Washington-Topmødet forpligtede vores ledere Alliancen til at overveje muligheder for tillids- og sikkerhedsskabende foranstaltninger, verifikation, ikke-spredning og våbenkontrol og nedrustning i lyset af den generelle strategiske udvikling og den mindskede betydning af atomvåben. Vi har besluttet at igangsætte denne proces og har instrueret Rådets faste repræsentanter om at give Den Politiske Komite af Højtstående Repræsentanter, forstærket med politiske og forsvarsmæssige eksperter om nødvendigt, i opdrag at gennemgå Alliancens politiske muligheder til støtte for tillids- og sikkerhedsskabende foranstaltninger, verifikation, ikke-spredning samt våbenkontrol og nedrustning, således at der sikres en omfattende og integreret tilgang til opfyldelsen af det opdrag, som der blev enighed om på Washington-Topmødet. De ansvarlige organer i NATO vil bidrage til denne gennemgang. Vi har bedt Rådets faste repræsentanter om at overlevere en rapport til ministrene til deres overvejelse i december 2000. Vi tror, at denne proces vil styrke de allieredes bidrag ved at fremme tillids- og sikkerhedsskabende foranstaltninger, verifikation, ikke-spredning og våbenkontrol og nedrustning.

45. For at øge effektiviteten i det civil-militære samarbejde, hvis store betydning for Alliancens operationelle kapacitet blev bekræftet i Alliancens Strategiske Koncept er man ved at færdiggøre en grundlæggende gennemgang af civil beredskabsplanlægning i NATO. Vi byder de fremskridt velkommen, som er sket. Et tæt samarbejde mellem civile og militære samfund vil bidrage til en mere effektiv anvendelse af civile ressourcer fra allierede og partnerlande i Alliancens aktiviteter som for eksempel fredsstøttende operationer. Vi ser frem til en hurtig færdiggørelse af denne gennemgang. Vi vil fortsætte og konsolidere dette fremragende samarbejde med partnerne på dette område – herunder gennem Det Euro-Atlantiske Center til Koordination af Indsats mod Katastrofer, som spillede en vigtig rolle i bidraget til hjælp ved den humanitære krise i og omkring Kosovo og til støtte for Alliancens nationale myndigheder efter nylige naturkatastrofer.

46. Terrorisme udgør en alvorlig trussel mod fred, sikkerhed og stabilitet, som kan true staters territoriale integritet. Vi gentager vores fordømmelse af terrorisme og bekræfter vores vilje til at bekæmpe den i overensstemmelse med vores internationale forpligtelser og nationale lovgivning. Terrortruslen mod deployerede NATO-styrker og NATO-installationer kræver overvejelse og udvikling af passende forholdsregler for deres fortsatte beskyttelse, idet der fuldt ud tages hensyn til værtsnationsforpligtelser.

• • •

47. På Washington-Topmødet tog vores ledere skridt til at sikre, at vores Alliancen vil blive ved med at være grundstenen i vores kollektive forsvar og fortsat spille en central rolle i udviklingen af en sikker og stabil fred i det euro-atlantiske område. I dag, hvor vi træder ind i det 21. århundrede, kan vi med overbevisning slå fast, at NATO er rede til at imødegå fremtidens udfordringer.

UDENRIGSMINISTRENES MØDE I NATO-UKRAINE KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 15. december 1999

NATO-Ukraine Kommissionen mødtes på udenrigsministerniveau i NATO's hovedkvarter den 15. december 1999.

Kommissionen bød Ukraines politik velkommen med hensyn til euro-atlantisk integration efter genvalget af præsident Kutjma. Ministrene understregede deres gensidige forpligtelse til at gøre yderligere fremskridt for at styrke Det Særlige Partnerskab mellem NATO og Ukraine. I den forbindelse noterede de sig også Ukraines forhåbning om en tættere inddragelse i processen vedrørende udvikling af Den Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsidentitet.

Kommissionen diskuterede sikkerhedssituationen i det euro-atlantiske område og bød OSCE-topmødets vedtagelse af Charteret for Europæisk Sikkerhed, den tilpassede CFE-Traktat og det ajourførte Wien-Dokument velkommen. Ministene udtrykte tillid til, at EAPC, PfP-programmet, NATO-Ukraine Charteret såvel som NATO-Rusland partnerskabet alle spiller en vigtig rolle i den videre styrkelse af europæisk sikkerhed og stabilitet. Kommissionens medlemmer værdsatte NATO's og Ukraines resultater med hensyn til at styrke regional sikkerhed – især gennem deres tætte samarbejde i KFOR og SFOR. De noterede sig også med tilfredshed Ukraines beslutsomhed med hensyn til yderligere fremme af regional sikkerhed i Europa gennem dets medlemskab af FN's Sikkerhedsråd i 200-2001.

Kommissionen gennemgik situationen på Balkan. Ministrene bød den fortsatte proces med gennemførelsen af Dayton-Fredsprocessen i Bosnien-Hercegovina velkommen og noterede sig omstruktureringen af SFOR. Kommissionens medlemmer diskuterede de videre udsigter for samarbejdet mellem NATO og Ukraine vedrørende konsolideringen af

fred og sikkerhed i Kosovo og noterede sig KFOR's resultater her. De diskuterede nutidige og fremtidige udfordringer til KFOR og opfordrede alle etniske samfund til at udvise tolerance og arbejde sammen med det internationale samfund i indsatsen for genopbygning. Kommissionens medlemmer fordømte de aktuelle tilfælde af etnisk vold i Kosovo og understregede deres beslutsomhed med hensyn til fuldt ud at nå det internationale samfunds mål, som det fremgår af UNSCR 1244, idet de samtidig bekræftede deres vilje til et multi-etnisk og demokratisk Kosovo inden for Forbundsrepublikken Jugoslavien.

Kommissionen udvekslede synspunkter om resultaterne af samarbejdet under NATO-Ukraine Charteret i 1999 og godkendte en omfattende række samarbejdsaktiviteter for 2000, med særlig vægt på områder som militært-teknisk samarbejde, materiel og standardisering, økonomiske og miljømæssige aspekter af forsvarsrelaterede aktiviteter, videnskab og teknologi samt civil beredskabsplanlægning. Kommissionens medlemmer noterede sig de betydelige fremskridt, der er nået i samarbejdet mellem NATO og Ukraine under Charteret og inden for rammerne af Partnerskab for Fred. Ministrene bød de skridt velkommen, der er taget i Ukraine, for at sikre effektiv gennemførelse af Ukraines nationale samarbejdsprogram med NATO frem til år 2001 såvel som indsatsen for at gøre Javoriv PfP-Træningscentret fuldt operationelt.

Kommissionen noterede sig med tilfredshed den mere målrettede og prioriterede tilgang fra Ukraines side i samarbejdet med Alliancen. Ministrene diskuterede udsigterne til yderligere styrkelse af den institutionelle basis for forholdet mellem NATO og Ukraine, ikke mindst NATO's Informations- og Dokumentationscenter i Kiev, såvel som Den Fælles Arbejdsgruppe om Forsvarsreform, Civil beredskabsplanlægning og de åbne arbejdsgrupper om økonomisk sikkerhed og omskoling af pensioneret militært personel.

Det næste møde i NATO-Ukraine Kommissionen vil blive afholdt på ambassadørniveau i Kiev i marts 2000.

UDENRIGSMINISTRENES MØDE I DET EURO-ATLANTISKE PARTNERSKABSRÅD

NATO's hovedkvarter, Bruxelles den 16. december 1999

1. Udenrigsministre og repræsentanter fra medlemslande af det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd (EAPC) mødtes i Bruxelles i dag. Den Vesteuropæiske Unions generalsekretær deltog også i mødet. Ministrene bød Irland velkommen som det seneste medlem af EAPC.

2. NATO's generalsekretær informerede EAPC om de vigtigste resultater fra Det Nordatlantiske Råds møde den 15. december.

3. Dr. Bernard Kouchner, FN's generalsekretærs særlige udsending i Kosovo, briefede ministrene om UNMIK's aktiviteter i Kosovo.

4. Ministrene udvekslede synspunkter om situationen i Kosovo og roste KFOR's vellykkede operationer udført i samarbejde med UNMIK. Ministrene understregede betydningen af, at landene bidrog med tilstrækkelige ressourcer, finansielle og personel, til støtte for genopbygningen af Kosovo. De gentog deres beslutsomhed med hensyn til fuld gennemførelse af UNSCR 1244 og anerkendte, at opgaven med at opbygge et fredeligt og multi-etnisk samfund i Kosovo vil kræve opmærksomhed på lang sigt. På den baggrund udtrykte de bekymring over den fortsatte etniske vold i marken jorden trods KFOR's beslutsomme indsats for at stoppe den.

5. Ministrene understregede betydningen af de konsultationer, som havde fundet sted inden for rammerne af EAPC vedrørende operationer i Kosovo og Bosnien-Hercegovina og bød intensiveringen af disse velkommen i overensstemmelse med den Politisk-Militære Ramme for NATO-ledede operationer, der blev fastlagt på Washington-Topmødet tidligere i år.

6. Ministrene udtrykte dyb bekymring over konflikten i Tjetjenien og den fortsatte vold, især brugen af magt mod den civile befolkning. De fordømte også terrorismen i alle dens udformninger. De opfordrede til største tilbageholdenhed, fuldstændig beskyttelse af og humanitær assistance til den civile befolkning og flygtninge og umiddelbar genoptagelse af dialogen med henblik på at nå en politisk løsning. Ministrene var også stærkt bekymrede over krisens konsekvenser for landene i regionen og risikoen for, at konflikten underminerede stabiliteten og sikkerheden i hele regionen.

7. Ministrene fremhævede den grundlæggende betydning af EAPC/PfP-rammen i indsatsen for at forebygge konflikter, håndtere kriser og imødegå de sikkerhedspolitiske udfordringer i det euro-atlantiske område effektivt. De diskuterede Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråds aktiviteter sidste år og udvekslede synspunkter om, hvordan politisk og sikkerhedsmæssigt samarbejde kan styrkes i hele det euro-atlantiske område. De noterede sig de forskellige initiativer, som EAPC har indledt i den sammenhæng: de bød arbejdet med at komplementere og støtte international handling på områder vedrørende udfordringen fra små våben og lette våben og fremme Global Humanitær Minehandling velkommen, og de støttede arbejdet i EAPC med at fremme praktisk regionalt samarbejde i Kaukasus.

8. Ministrene bød det arbejde velkommen, som udføres i EAPC og PfP med henblik på at fremme yderligere praktisk regionalt samarbejde i Det Sydøstlige Europa rettet mod at bidrage til opbygningen af varig fred og stabilitet i regionen og mod at supplere arbejdet i Alliancen og Stabilitetspagten.

9. Ministrene bød de fremskridt velkommen, der er sket siden Washington-Topmødet vedrørende gennemførelse af det styrkede og mere operationelle Partnerskab – herunder gennemførelsen af Den Politisk-Militære Ramme for NATO-ledede Operationer, det udvidede og tilpassede Planlægnings- og Gennemgangsproces og det styrkede forsvarsrelaterede og militære samarbejde. EAPC's medlemmer godkendte også Det Operationelle Kapacitetskoncept for NATO-ledede PfP-Operationer, der har til formål at stille midler og mekanismer til rådighed til styrkelse af PfP's operationelle kapacitet gennem tættere militært samarbejde. De bød videreudviklingen af PfP-programmet for Styrkelse af Træning og Uddannelse velkommen, som er rettet mod at øge omfanget, niveauet og effektiviteten af træning og uddannelsesindsatsen med henblik på at leve op til Partnerskabets fremtidige behov.

10. Ministrene godkendte og enedes om at offentliggøre EAPC's Handlingsplan for 2000-2002[1], som er det dokument, der angiver retningslinjer for samarbejdet mellem Alliancen og dens partnere i de næste to år.

11. Ministrene mødes igen i maj 2000.

(1) EAPC's Handlingsplan for 2000-2002 kan hentes på NATO's hjemmeside.

FORSVARSMINISTRENES MØDE I DET NORDATLANTISKE RÅD

NATO's hovedkvarter, Bruxelles den 2. december 1999

1. Det Nordatlantiske Råd mødtes på forsvarsministerniveau i Bruxelles den 2. december 1999.

2. Da dette var vores første formelle møde efter Washington-Topmødet og Operation ALLIED FORCE, koncentrerede vores diskussioner sig om at vurdere fremskridtene med hensyn til den fortsatte tilpasning af Alliancen, således som stats- og regeringscheferne bad os om det i Topmøde-Kommunikeet og i Det nye Strategiske Koncept, og om at gennemgå situationen på Balkan.

3. På baggrund af den politiske udvikling i regionen gjorde vi status over NATO's omfattende tilgang og fortsatte vilje til at fremme sikkerhed, stabilitet, demokrati og fredelig løsning af stridigheder på Balkan, herunder de NATO-ledede operationer for Bosnien-Hercegovina og Kosovo og gennemførelsen af Initiativet for det Sydøstlige Europa. Som forsvarsministre bød vi det faktum velkommen, at NATO's militære myndigheder fortsætter med at overvåge situationen i hele regionen.

4. Afslutningen på luftkampagnen i Kosovo markerede, at NATO's allierede og dets partnere nåede sine centrale mål. Den humanitære katastrofe blev afsluttet, en international fredsstyrke (KFOR) er blevet deployeret, og det internationale samfund har påtaget sig ansvaret for den civile administration gennem UNMIK. Nøglen til succesen lå i Alliancens sammenhold. NATO stod samlet og beslutsom hele vejen igennem.

5. Der er sket betydelige fremskridt siden afslutningen af luftkampagnen. Vi er besluttet på at gøre det yderste for at leve op til det internationale samfunds mål, således som de fremgår af UNSCR 1244.

6. Etnisk vold skal høre op. Selvom sikkerhedssituationen i Kosovo er relativt stabil, er det fortsat nødvendigt at være årvågen i et miljø, som stadigvæk er spændt og usikkert. Vi vil ikke tolerere overgreb på mindretal eller udviklingen af parallelle strukturer, som truer hverken UNMIK's eller KFOR's mål eller retstilstanden. Vi noterer os med tilfredshed, at ICTY's anklager satte pris på KFOR's støtte. KFOR's styrker er nu oppe på fuld styrke. Vi bekræfter, at KFOR fortsat er agtpågivende overfor, og i stand til at besvare, enhver ekstern trussel mod Kosovos sikkerhed, og vi bakker fuldstændig op om KFOR's vilje til at overvåge og yde sikkerhed ved ydre og indre grænser. KFOR vil fortsat tilvejebringe et sikkert miljø for alle indbyggere i Kosovo. Vi påskønner især KFOR for deres indsats for at beskytte alle mindretal, herunder gennem opretholdelse af en effektiv militær tilstedeværelse i områder med serbisk mindretal. Vi byder den vellykkede afmilitarisering af UCK samt KFOR's indsats for at bekæmpe ulovlige våben og intimidering uanset, hvor de stammer fra, velkommen. Vi støtter KFOR's bidrag til oprettelsen af Kosovos Beskyttelsesstyrke som en multi-etnisk og civil organisation. Dette var et afgørende skridt i retning af at give de kæmpende parter et perspektiv om integration i det civile liv efter demilitariseringen af UCK.

7. Vi er tilfredse med det storartede samarbejde mellem KFOR og UNMIK. Vi bekræfter vores fulde støtte til UNMIK i dens bestræbelse på at skabe en fuldt funktionsdygtig civil administration i Kosovo. Vi påskønner FN's generalsekretærs særlige udsending for hans fremragende indsats for at nå det mål. Det er afgørende, at UNMIK tildeles de nødvendige ressourcer, hvis den skal udføre sin opgave med succes.

8. Den solide praktiske og politiske støtte, som nabolandene ydede under hele luftkampagnen, og som de fortsat yder, var og er afgørende, for at kampagnen kan lykkes. Vi udtrykte vores påskønnelse af denne støtte og byder især den aktuelle indsats fra Albanien og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien(1) for at bistå KFOR velkommen. NATO vil fortsat arbejde tæt sammen med landene i regionen for at opbygge selvbærende regional stabilitet på lang sigt. I den forbindelse noterede vi os Alliancens fortsatte arbejde for at videreudvikle Initiativet for det Sydøstlige Europa med henblik på at fremme regional sikkerhed og samarbejde i regionen, herunder ved hjælp af instrumenter fra Partnerskab for Fred, Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd og Konsultationsforumet. Initiativet for det Sydøstlige Europa støtter og supplerer målene for Stabilitetspagten for det Sydøstlige Europa. Gennemførelse af aktiviteterne under initiativet er allerede indledt, herunder indsatsen både i NATO's hovedkvarter og i landene selv for at harmonisere bistandsprogrammerne. I den forbindelse ser vi frem til, at landene selv, støttet af allierede, opretter en Samarbejdsgruppe om Sikkerhedsassistance og hurtigt gennemfører andre forholdsregler til at øge effektiviteten af en sådan assistance og fremme regionalt samarbejde og gennemskuelighed inden for sikkerhedsspørgsmål. Vi byder de ideer, som landene i regionen selv har fremsat, og de eksisterende samarbejdsmekanismer, som de har skabt, velkommen og opfordrer dem til at gøre fremskridt med hensyn til for eksempel udvekslingen af repræsentanter mellem militære hovedkvarterer og ministerier. Vi bad Rådets faste repræsentanter om at rapportere om fremskridtene inden for alle disse områder på vores næste møde.

9. Vi bød de fremskridt, der er sket i Bosnien-Hercegovina, velkommen, herunder udviklingen af civile institutioner, forøgelsen af hjemvendte flygtninge – herunder til områder med mindretal, fremskridt med hensyn til civil genopbygning, nedskæringer i våbenbeholdninger og udvikling af rollen for Den Stående Komite for Militære Spørgsmål. Vi udtrykte påskønnelse af SFOR's rolle i denne proces, der har tilladt en omfattende omstrukturering af styrken, herunder en reduktion med cirka en tredjedel af den nuværende styrke med udgangen af næste år. Vi har tillid til, at det vil føre til en mere fleksibel styrke, der fuldt ud kan bidrage til bevarelsen af et sikkert miljø til støtte til den fuldstændige gennemførelse af Dayton-aftalen. Vi godkendte SFOR's nære samarbejde med Den Høje Repræsentant og andre civile organer i Bosnien-Hercegovina og især SFOR's fortsat stærke støtte til arbejdet i Det Internationale Krigsforbrydertribunal for det Tidligere Jugoslavien. Samtidig erkender vi, at der bør gøres mere, og vi vil gøre vores til, at fremskridtene fortsætter, herunder gennem yderligere anholdelser, og vi tilægger kampagnen mod korruption, den fortsatte tilbagevenden af flygtninge og yderligere nedskæringer i våben, styrkeniveauer og militærbudgetter stor betydning. Vi udtrykker påskyndelse af Den Høje Repræsentants indsats og støtter fuldt ud hans initiativ til gradvist at overdrage det indenrigspolitiske ansvar til befolkningen i Bosnien-Hercegovina. Vi støtter hans seneste beslutning om at afskedige forskellige embedsmænd, som har hindret gennemførelsen af Dayton-aftalerne.

10. Vi er bekymrede over de manglende fremskridt mod et demokratisk og fredeligt FRY, der indtager sin plads i det internationale samfund, hvilket stadigvæk er vores mål. Vi er også bekymret over spændingerne mellem Serbien og Montenegro og opfordrer indtrængende alle implicerede parter til at undlade skridt, der kan virke destabiliserende.

11. Vi er taknemlige for det væsentlige bidrag, som NATO's partnere, herunder Rusland og Ukraine, og andre lande yder i indsatsen for

(1) Tyrkiet anerkender Republikken Makedonien ved dens forfatningsmæssige navn.

at binge fred og stabilitet til Balkan. Vi udtrykker dyb påskønnelse af de fremragende færdigheder, mod og beslutsomhed, som mænd og kvinder fra alle lande udviser i deres tjeneste i både SFOR og KFOR samt under luftkampagnen.

12. Vi er besluttet på at trække på vores erfaringer fra Kosovo-konflikten for at forberede os bedre på sådanne krisesituationer i fremtiden og for at fortsætte opbygningen af en mere effektiv Alliance. Kampagnen understregede betydningen af at planlægge for et bredt spektrum af mulige krisesituationer og behovet for beslutsomhed i gennemførelsen af operationer. Den påviste behovet for at styrke Alliancens militære styrkers kapacitet – og især de allieredes styrker – for at kunne kæmpe mere effektivt i de mest komplekse aspekter af moderne fredsstøttende operationer og at forbedre deres beredskab og rådighed til at deployere styrker med kort varsel.

13. Vi er fortsat dybt bekymrede over situationen i det nordlige Kaukasus. Samtidig med at vi anerkender Ruslands territoriale integritet og Ruslands ret til at beskytte sig selv mod terrorisme, opfordrer vi Rusland til at udvise den største tilbageholdenhed, indstille den umådeholdne og vilkårlige magtanvendelse, som har ført til voldsomme lidelser for den civile befolkning, og hurtigt tage skridt til at finde en politisk løsning, der bygger på forpligtelserne fra Istanbul og OSCE's rolle. Vi opfordrer Rusland til at lette forsyningerne med humanitær nødhjælp til mennesker i nød og til at samarbejde med de internationale organisationer. Endelig opfordrer vi Rusland til at sikre, at konflikten ikke spredes til andre stater henset betydningen af regional stabilitet og sikkerhed.

14. Som svar på de nye krav, der udspringer af den nye sikkerhedstilgang, som er fastlagt i det nye Strategiske Koncept, vil Forsvarskapacitetsinitiativet (DCI), som blev vedtaget i Washington, sikre, at Alliancens styrker kan indsættes hurtigt, kan forsynes, forstærkes og opretholdes i en længere periode langt væk fra deres hjembaser og kan operere mere effektivt, være bedre beskyttet og blive støttet af effektive kommando- og kontrolarrangementer. Med udgangspunkt i erfaringerne fra Alliancens operationer på Balkan vil Forsvarskapacitetsinitiativet øge interoperabiliteten mellem Alliancens styrker og i nogle tilfælde mellem Alliancens og partnernes styrker. Initiativet vil også styrke den europæiske kapacitet og den europæiske søjle i NATO. Gennemførelse af Forsvarskapacitetsinitiativet fil kræve en løbende indsats fra de allierede samt fra NATO's organer med henblik på at fokusere deres indsats på vigtige kapacitetsområder, som er identificeret i Initiativet, for at sikre, at styrkestrukturer har en passende balance, så de kan opfylde forudsigelige krav, finde kreative tilgange til at overvinde mangler i kapaciteten og tilvejebringe tilstrækkelige ressourcer til at leve op til fremtidens udfordringer. Gennemførelsen af DCI er først og fremmest et nationalt ansvar. Ikke desto mindre vil samarbejdsbaserede og kollektive arrangementer og mekanismer, herunder multinationale, værnsfælles og fællesfinansierede, også skulle yde et vigtigt bidrag.

15. Vi har modtaget en status over gennemførelsen af DCI. Vi er opmuntrede over de nyttige indledende resultater til dato, både i NATO og i nationale programmer. Vi er tilfredse med fremskridtene i gennemførelse af Konceptet om Det Multinationale Fælles Logistikcenter (MJLC), der omfatter bemanding af MJLC-positioner og udvikling af dets nye operationelle doktrin. Vi noterede os også arbejdet med at udvikle et kontor til clearing af multinationale enheder, hvorom en første konference vil finde sted senere denne måned, og den øgede fremdrift i arbejdet med at udvikle et system til Konsultation, Kommando og Kontrol i NATO. For at kunne fortsætte dette indledende program har vi bestemt, at der skal tages yderligere energiske initiativer, og vi har bedt om en fremskridtsrapport til vores næste møde.

16. Arbejdet med at udvikle Den Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsidentitet inden for Alliancen fortsætter, således som det er fastlagt i Topmøde-Kommunikeet fra Washington og i det Strategiske Koncept. I den forbindelse fandt der indledende udveksling af synspunkter sted vedrørende spørgsmålet om forholdet til Den Europæiske Union, de praktiske arrangementer for støtte til EU-ledede operationer og deltagelse her.

17. Vi hylder de europæiske allieredes beslutsomhed med hensyn til at tage de nødvendige skridt til at styrke europæisk militær kapacitet. Disse forbedringer vil både styrke de allieredes evne til at bidrage til Alliancens opgaver og vil også bidrage til at styrke kapaciteten for EU-ledede operationer. Vi følger på nærmeste hold det aktuelle arbejde i EU og ser frem til EU's initiativer, som kan blive fremlagt på topmødet i Helsingfors, især i forhold til udviklingen af en forsvarskapacitet, der undgår unødvendig duplikering, i forventning om, at disse initiativer og dem, som er resultat af NATO's DCI, vil være gensidigt forstærkende, og i tiltro til, at et stærkere Europa betyder en stærkere Alliance. På det grundlag ser vi frem til at opbygge et nært forhold mellem NATO og Den Europæiske Union.

18. I mellemtiden fortsætter Alliancen med at samarbejde med WEU om at færdiggøre og gennemføre arrangementer, der skal fremme samarbejdet mellem de to organisationer i tilfælde af WEU-ledede militære operationer med brug af NATO's aktiver og kapaciteter. Vi ser frem til at øve disse arrangementer i en krisestyringsøvelse mellem NATO og WEU, der skal finde sted i februar 2000. Vi er tilfredse med de oplysninger, vi har modtaget om resultatet af WEU's gennemgang af aktiver og kapaciteter, der står til rådighed for Petersberg-opgaver, således som det blev vedtaget af WEU's ministre på deres møde i Luxembourg.

19. Vi understreger den risiko, som spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler udgør for international og regional stabilitet. Alliancens og dens medlemmers væsentligste ikke-spredningsmål er at forebygge, at spredning sker, og at omgøre den ad diplomatisk vej, hvis den skulle ske. Vi opfordrer alle lande til at tiltræde og fuldt ud gennemføre Ikke-Spredningstraktaten (NPT), som er hjørnestenen i ikke-spredningsregimet. Vi er fast besluttet på at nå fremskridt med hensyn til en retligt bindende protokol, omfattende effektiv verifikationsbestemmelser for at styrke overholdelsen og fremme gennemskuelighed, som styrker gennemførelsen af Konventionen om Biologiske og Toksine Våben. Vi lægger vægt på betydningen af, at alle tiltræder og overholder Konventionen om Kemiske Våben.

20. Alliancen gør fremskridt med hensyn til at gennemføre Initiativet vedrørende Masseødelæggelsesvåben (WMDI). Det nye Center vedrørende Masseødelæggelsesvåben vil gøre det lettere at koordinere alle WMD-relaterede aktiviteter i NATO's hovedkvarter og styrke politiske konsultationer om ikke-spredning og forsvarsindsats med henblik på at forbedre Alliancens beredskab. Vi ser frem til at indvi WMD-Centret i begyndelsen af 2000. Der er gjort betydelige fremskridt i definitionen af WMD-Centrets opgaver. Udformningen af en WMD-efterretnings- og informationsdatabase er under aktiv overvejelse for at forbedre kvaliteten og øge kvantiteten af efterretninger og informationsdeling mellem de allierede. Endelig fortsætter vi med at forberede nye konsultationer med Rusland inden for rammerne af Det Permanente Fællesråd vedrørende disse spørgsmål, og vi byder indledningen af spredningsrelaterede diskussioner med Ukraine i NATO-Ukraine Kommissionen velkommen. Vi er fast besluttet på passende og effektivt at forbedre vores kapacitet til at håndtere de risici, der er forbundet med spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler, og som kan udgøre en mulig trussel mod Alliancens befolkninger, territorier og styrker.

21. Arbejdet vedrørende andre aspekter af NATO's interne tilpasning fortsatte også. Aktiveringen af hovedkvarterer i den nye kommandostruktur blev indledt den 1. september. Den nye kommandostruktur vil give Alliancen kapacitet til at kommandoføre og kontrollere hele spekteret af Alliancens militære opgaver, herunder ved hjælp af muligheden af at deployere multinationale og værnsfælles hovedkvarterer – især CJTF-hovedkvarterer. Den endelige fase af gennemførelsen af konceptet om multinationale, værnsfælles indsatsstyrker (CJTF), som allerede er indledt, vil give Alliancen et vigtigt nyt redskab i krise-

styring i det næste århundrede. Derudover forbereder NATO's militære myndigheder retningslinjer vedrørende den militære gennemførelse af Det Strategiske Koncept. Det vil blive fulgt op af en gennemgang af styrkestrukturen, som vil føre til et mere effektivt svar på fremtidige risici og trusler. Samtidig er NATO's militære myndigheder i færd med at ajourføre NATO's operationelle planlægningsprocedurer og tilpasse dem med henblik på at tage hensyn til de indhøstede erfaringer fra de seneste operationer og mere generelt for at opfylde operationelle behov.

22. Vi bekræfter, at NATO fortsat er åben for nye medlemmer i henhold til Washington-Traktatens Artikel 10. Alliancen forventer at udstede yderligere invitationer i de kommende år til lande, som vil og kan påtage sig et medlemskabs ansvar og forpligtelser, og idet NATO beslutter, at optagelsen af disse lande vil tjene Alliancens overordnede politiske og strategiske interesser, og at optagelsen vil styrke Europas overordnede sikkerhed og stabilitet. Vi byder den betragtelige interesse og aktive deltagelse af lande, som ønsker at blive medlemmer, i Medlemskabshandlingsplanen (MAP), blandt andet i dens forsvarsmæssige og militære aspekter, velkommen. De har oversendt Årlige Nationale Programmer, som danner grundlag for at føre MAP-processen fremad, blandt andet ved at Alliancen vurderer og melder tilbage om deres fremskridt med hensyn til styrkelse af deres evne til at leve op til kravene og forpligtelserne ved medlemskab. Forberedelser til muligt fremtidigt medlemskab støttes af aktiviteter i Partnerskab for Fred. Skræddersyede Individuelle Partnerskabsprogrammer og Partnerskabsmål for lande, som ønsker at blive medlemmer, vil være af central betydning til støtte for en forbedring af effektiviteten og interoperabiliteten af deres væbnede styrker. Vi vil vurdere hver ansøgers fremskridt på det forsvarsmæssige og militære område på vores næste ministerrådsmøde.

23. Vi bød Irlands beslutning om fra den 1. december 1999 at blive Partnerskab for Freds nyeste medlem velkommen. Dette er et vidnesbyrd om den centrale rolle, som PfP er kommet til at spille i euroatlantisk sikkerhed og stabilitet.

24. Vi påskønner de fremskridt, der er sket i gennemførelse af Det Styrkede og mere Operationelle Partnerskab, som blev lanceret på Washington-Topmødet for at styrke Partnerskab for Freds operationelle kapacitet. Vi ser frem til morgendagens vedtagelse af de første politiske retningslinjer (Ministerial Guidance) for PfP Planlægnings- og Gennemgangsprocessen (PARP) og udviklingen af Partnerskabsmål som et betydningsfuldt skridt i regning af at bringe styrkeplanlægningsprocessen for partnerne tættere på Alliancens og for at nå styrkede kapaciteter.

25. Vi byder de fremskridt, der er gjort med hensyn til at inddrage partnerne som troppebidragydende lande, i konsultationer, planlægning, gennemførelse og politisk kontrol med de nuværende operationer på Balkan i overensstemmelse med Den Politisk-Militære Ramme (PMF) for NATO-ledede PfP-operationer. Vi godkender Det Operationelle Kapacitetskomcept, som vil styrke PfP's operationelle kapacitet og øge partnernes kapacitet og interoperabilitet, samt styrke Alliancens overordnede evne til at sammensætte styrkepakker til opstilling og støtte af fremtidige NATO-ledede PfP-operationer efter samme retningslinjer som SFOR og KFOR. Det Operationelle Kapacitetskoncept vil blive udviklet til at afspejle videreudviklingen og gennemførelsen af konceptet i lyset af de nye udfordringer til multinationale operationer, som involverer både allierede og partnerne. Vi værdsætter de væsentlige fremskridt, der er sket ind til nu, med hensyn til Trænings- og Uddannelsesprogrammet og ser frem til oversendelse af det færdigudviklede program på vores næste møde i foråret 2000. Vi har givet Rådets faste repræsentanter i opdrag at gøre status over disse vigtige initiativer på vores forårsmøde i 2000.

26. Vi tillægger det fortsat stor betydning at bevare et tæt forhold til Rusland, således som det er forudset i NATO-Rusland Akten. Ud over vores fælles indsats i Bosnien-Hercegovina har der været et fremragende samarbejde mellem NATO's og russiske styrker i Kosovo, og vi har fortsat vores konsultationer vedrørende Kosovo i Det Permanente Fællesråd. Vi beklager, at Rusland endnu ikke har vist vilje til at genoptage hele spektret af samarbejde, som der blev nået til enighed om i Den Grundlæggende Akt. Vi opfordrer Rusland til at genoverveje sin politik i den henseende og ser frem til at udvide vores konsultationer og samarbejde i fremtiden, herunder inden for rammerne af EAPC og Partnerskab for Fred.

27. Vi tillægger videreudviklingen af vores særlige partnerskab med Ukraine stor betydning. Vi lover fortsat at støtte Den Fælles Arbejdsgruppe om Forsvarsreform og noterer os det værdifulde arbejde i NATO's forbindelseskontor og i Dokumentations- og Informationscentret i Kiev. Vi ser frem til mødet i morgen i NATO-Ukraine Kommissionen.

28. Middelhavsområdet er et område med en særlig interesse for Alliancen. Vi er tilfredse med fremskridtene med hensyn til at styrke Middelhavsdialogen som led i Alliancens samarbejdsbaserede sikkerhedspolitiske tilgang. Vi byder det velkommen, at Arbejdsprogrammet for 2000 omfatter et væsentligt antal militære aktiviteter. Vi fremhæver også betydningen af skræddersyede forsvarsrelaterede aktiviteter og i den forbindelse af militære kontakter gennem landene i Middelhavsdialogen. Til det formål pålægger vi Rådets faste repræsentanter at udarbejde en statusrapport til os vedrørende disse spørgsmål til vores næste møde.

29. Aftalen om Tilpasningen af Traktaten om Konventionelle Væbnede styrker i Europa, som blev underskrevet på OSCE-Topmødet i Istanbul den 19. november, vil sikre, at CFE-Traktaten fortsat kan udgøre en hjørnesten i europæisk sikkerhed og stabilitet. De allierede fremsatte omfattende forslag, der tjente som et vigtigt forhandlingsgrundlag, ikke mindst med hensyn til indførelse af et system af nationalt baserede udstyrslofter og forbedringer af Tratatens bestemmelser vedrørende stabiltet, gennemskuelighed og forudsigelighed. Den Tilpassede Traktat vil øge sikkerheden i hele Europa – især fordi den indfører en mere snærende struktur vedrørende Nationale og Territoriale Lofter, samtidig med at den tillader tilstrækkelig fleksibel deployering i forbindelse med rutinetræning og effektiv krisestyring, hvorved NATO får mulighed for at leve op til sit ansvar. Vi er tilfredse med, at Den Tilpassede Traktat gør det muligt at optage nye deltagerstater og at styrke Traktatens bestemmelser vedrørende en værtsnations tilslutning til fremmede styrkers tilstedeværelse.

30. Vi byder de vigtige politiske forpligtelser i CFE-Slutakten velkommen - især de bilaterale aftaler mellem Rusland og Georgien og mellem Rusland og Moldavien om tilbagetrækning af russiske styrker. Men det er afgørende, at CFE-Traktaten fortsat er effektiv og troværdig. NATO-landene er bekymrede over Ruslands fortsat manglende overholdelse af Trakatens Artikel V ("flanke") begrænsninger. Vi noterer os, at Rusland har forpligtet sig til, at overskridelserne af CFE-begrænsningerne er af midlertidig karakter. De NATO-allierede forventer, at Rusland opfylder sit løfte om at overholde CFE-begrænsningerne så hurtigt som muligt og i mellemtiden sikrer maksimal gennemskuelighed med hensyn til styrker og våben, som er deployeret i det nordlige Kaukasus i overensstemmelse med CFE-Traktaten og Wien-Dokumentet. Den Tilpassede Traktat kan kun træde i kraft, hvis alle deltagerstater overholder Traktatens begrænsninger. Det er på dette grundlag, vi arbejder hen imod at sætte Den Tilpassede Traktat i kraft. Indtil denne proces afsluttes, er den fortsatte gennemførelse af den eksisterende Traktat og de dertil knyttede dokumenter afgørende.

31. Alliancen tillægger det betydning at bevare den strategiske stabilitet. I den forbindelse opfordrer vi Rusland til straks at ratificere START II-Traktaten. Det vil bane vej for betragtelige nedskæringer i atomarsenaler og muliggøre START III-forhandlinger, som tager sigte på yderligere vidtgående reduktioner af atomvåbeholdninger. Vi ønsker en snarlig ikrafttræden af Den Omfattende Prøvestopaftale (CTBT) og opfordrer alle lande til at tiltræde og gennemføre Traktaten så hurtigt som muligt. Vi støtter en hurtig færdiggørelse af en Cut-off Traktat om Spalteligt Materiale.

32. Vi bød afslutningen på NATO's Materielgennemgang, som er blevet gennemført inden for rammerne af Konferencen af Nationale Materieldirektørers (CNAD), velkommen. Materielgennemgangen opregner nye arrangementer for harmonisering af materielanskaffelser med henblik på at imødekomme behovene i Alliancens forsvarskapacitet, standardisering af materiel til fremme af en bred interoperabilitet, udstyrsanskaffelser baseret på samarbejde og en mere effektiv anvendelse af forsvarsforskning og teknologiske ressourcer. Et centralt resultat af Materielgennemgangen vil være at styrke koordinationen med hensyn til spørgsmål vedrørende materiel mellem alle berørte organer i NATO, især gennem NATO's Komite for Materielkoordinering, og dermed direkte bidrage til gennemførelsen af Forsvarskapacitetsinitiativet. Der er blevet udviklet en Strategi for Forskning og Videnskab i NATO, som skal være retningsgivende for Alliancens arbejde på dette område. Både Materielgennemgangen og Strategien vil bistå med at fastholde NATO's særlige rolle på materielområdet i de kommende år. Vi byder udviklingen inden for den europæiske forsvarsindustri og deres bidrag til styrkelse af den europæiske kapacitet velkommen. Levedygtige forsvarsindustrier på begge sider af Atlanterhavet er afgørende for, at NATO's militære styrker kan fungere effektivt. Med henblik herpå byder vi fortsat transatlantisk samarbejde inden for forsvarsindustrien velkommen for at sikre interoperabilitet, stordriftsfordele, konkurrence og fornyelse. I den forbindelse ser vi frem til øget transatlantisk samarbejde inden for forskning, udvikling og produktion af materiel i en ånd af jævnbyrdighed og partnerskab som en vigtig faktor for Alliancens sammenhold.

33. For at styrke effektiviteten af det civil-militære samarbejde, hvis store betydning for Alliancens operationelle kapacitet blev bekræftet i Alliancens Strategiske Koncept, er man ved at færdiggøre en grundlæggende gennemgang af civil beredskabsplanlægning i NATO. Denne gennemgang vil føre til et tættere samarbejde mellem civile og militære samfund og vil muliggøre en mere effektiv brug af civile ressourcer i Alliancens aktiviteter som for eksempel fredsstøttende operationer. Partnernes vigtige bidrag til de fælles operationer vil også nyde godt af analysen, idet de inddrages mere og mere i civil-militær planlægningsaktivitet. I den henseende er det særdeles nyttigt, at partnerne i stigende grad inddrages i CEP-aktiviteter, som ud over interoperabilitet i med hensyn til nødhjælp gennem Det Euro-Atlantiske Center til Koordination af Indsats mod Katastrofer (EADRCC) nu også omfatter arrangementer med hensyn til civil støtte til militæret.

34. NATO's fællesfinansiering spiller en vigtig rolle til støtte for NATO's kommandostruktur i Bosnien-Hercegovina og i Kosovo. Som led i den fortsatte tilpasning af de fællesfinansierede programmer til Alliancens sikkerhedsbehov, som defineret i det nye Strategiske Koncept, er der taget skridt til at forbedre deres gennemskuelighed og målrettetheden af den fællesfinansierede ressourceallokeringsproces. Vi byder initiativerne for at fremme denne proces velkommen.

35. Terrorisme udgør i alle dens former en alvorlig trussel mod fred, sikkerhed og stabilitet, som kan true staters territoriale integritet. Vi gentager vores fordømmelse af terrorisme og bekræfter vores vilje til at bekæmpe den i overensstemmelse med vores internationale forpligtelser og nationale lovgivning. Terrortruslen mod deployerede NATO-styrker og NATO-installationer kræver overvejelse og udvikling af passende forholdsregler med henblik på fortsat at beskytte dem, idet der fuldt ud tages hensyn til værtsnationens ansvar.

MINISTERMØDE I FORSVARSPLANLÆGNINGSKOMITEEN OG DEN NUKLEARE PLANLÆGNINGSGRUPPE

Bruxelles den 2. december 1999

1. Den Nordatlantiske Traktatorganisations Forsvarsplanlægningsgruppe og Den Nukleare Planlægningsgruppe holdt ministermøde i Bruxelles den 2. december 1999.

2. Vi bekræftede den varige betydning af den transatlantiske forbindelse. Dette års udvikling har understreget den grundlæggende betydning af kollektiv forsvarsplanlægning som rammen for harmonisering af nationale og alliancemæssige behov. Hverken vores fortsatte tilstedeværelse i Bosnien-Hercegovina eller Alliancens operationer for at gøre en ende på undertrykkelsen i Kosovo og for at genoprette stabilitet dér kunne være gennemføret uden vores integrerede militære struktur og vores veletablerede mekanismer til kollektiv planlægning. I lyset af erfaringerne fra Kosovo-operationerne og i overensstemmelse med Forsvarskapacitetsinitiativet, som vores stats- og regeringschefer lancerede på Washington-Topmødet, vil vi sikre, at den kollektive forsvarsplanlægning fortsat tager fat på de behov, som på opfyldes for at kunne løse hele spektret af Alliancens opgaver.

3. Vi gennemgik de allieredes forsvarsplaner for perioden 2002-2004, og derefter, og har vedtaget en femårig styrkeplan, som forholder sig til behovene i det fremtidige sikkerhedspolitiske miljø. Denne gennemgang fokuserede særligt på, i hvilket omfang det var nødvendigt at forbedre de allieredes opfyldelse af de behov, der er blevet identificeret som led i Forsvarskapacitetsinitiativet. Forsvarsudgiftsplaner blev også fremhævet i vores gennemgang. Alle allierede forventer fortsat vækst i BNP, men kun få forventer at øge forsvarsudgifterne på grundlag af aktuelle planer. Vi bør følge dette aspekt nøje. Vi er fortsat besluttet på at søge de nødvendige ressourcer til at sikre, at vores styrker er ordentligt bemandet, udstyret, trænet og udholdne til at kunne håndtere hele spektret af Alliancens roller og opgaver, herunder gennem mere effektiv brug af tilgængelige ressourcer. Vi anerkender også betydningen af fælles indsats og multinationale, værnsfælles og fælles finansiering, som bidrager til at styrke Alliancens sammenhold og solidaritet.

4. Vi gjorde også status over arbejdet med at sikre, at de planlægningsmål, som udvikles af NATO's militære myndigheder, og som vi vil skulle godkende som NATO's Styrkemål næste forår, fuldt ud tager hensyn til Forsvarskapacitetsinitaitivet. Det er vigtigt, at de allieredes forsvarsprogrammer – gennem vores forsvarsplanlægningsmekanismer – udvikles i fuld overensstemmelse med arbejdet på Forsvarskapacitetsinitiativet og afspejler vores fælles ansvar som allierede. Vi ser frem til at gennemgå udkastet til Styrkemål på vores næste møde.

5. I overensstemmelse med beslutningerne på Washington-Topmødet har der fundet en indledende udveksling af ideer sted inden for Alliancen vedrørende den yderligere tilpasning af NATO's forsvarsplanlægningssystem med henblik på mere fuldstændigt at inddrage

tilgængeligheden af styrker til EU-ledede operationer. Vi tillægger det allerstørste betydning at sikre, at Alliancens forsvarsplanlægningsproces bevarer sin sammenhængskraft og integritet i forhold til hele spektret af opgaver.

6. I dette første møde i Den Nukleare Planlægningsgruppe efter Washington-Topmødet bekræftede vi de principper, som de allieredes atomstyrker hviler på, og som fremgår af det nye Strategiske Koncept. Disse styrker spiller fortsat en grundlæggende politisk rolle: at bevare fred og forebygge tvang og enhver form for krig. De spiller en afgørende rolle ved at indgyde enhver aggressor usikkerhed vedrørende karakteren af de allieredes svar på en militær aggression, og ved at sikre en central politisk og militær forbindelse mellem de europæiske og nordamerikanske medlemmer af Alliancen. Alliancen vil derfor bevare passende nukleare styrker i Europa på lavest muligt niveau, der er tilstrækkeligt højt til at bevare fred og stabilitet. Under hensyn til den nuværende sikkerhedssituation bekræftede vi, at de omstændigheder, hvor nogen brug af atomvåben kan komme i betragtning hos de allierede, er ekstremt fjerne.

7. Vi understreger, at NATO siden 1991 har reduceret sine substrategiske nukleare styrkers typer og antal med ca. 85% som led i det forbedrede sikkerhedsmiljø og i overensstemmelse med Alliancens erklærede princip om at holde sine styrker på det lavest mulige niveau, som er tilstrækkeligt. Disse reduktioner omfatter fuldstændig afskaffelse af alt nukleart artilleri og alle jordbaserede missiler. NATO har endvidere lempet væsentligt på beredskabskriterierne for styrker med nukleare opgaver.

8. Vi understregede, at våbenkontrol, nedrustning og ikke-spredning – sammen med den stabilitet, gennemskuelighed, forudsigelighed, de lavere materielniveauer og den verifikation, som deraf følger – vil fortsætte med at spille en stor rolle, når NATO skal nå sine sikkerhedsmål. Alliancens arbejde på disse områder sker fortløbende som et bidrag til opfyldelse af mandatet fra Washington-Topmøde. Vi gennemgik truslerne fra stater, hvor spredning finder sted. Vi bekræftede vores tro på, at Alliancens styrker afskrækker brugen af masseødelæggelsesvåben, og således bidrager til Alliancens mål om at forebygge spredningen af disse våben og deres fremføringsmidler. Alle allierede støtter de centrale traktater om nedrustning og ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben og har vilje til fuldt ud at gennemføre disse traktater. Med henblik på den kommende Gennemgangskonference af Ikke-spredningstraktaten (NPT) i foråret 2000 bekræftede vi vores fulde støtte til Traktaten og vores fortsatte forpligtethed på bestræbelser, der sigter mod at mindske antallet af atomvåben. Vi opfordrede alle lande, som endnu ikke har gjort det, til at underskrive og fuldstændig gennemføre NPT. Vi opfordrer fortsat Den Russiske Føderation til at ratificere START II, så fordelene ved denne traktat kan indhøstes, og forhandlingerne om en START III-traktat kan sættes i gang. Vi støtter fortsat ratifikationen og hurtig ikrafttræden af Den Omfattende Prøvestopaftale.

9. Vi lægger overordentlig stor vægt på at bevare vores partnerskab med Rusland under NATO-Rusland Akten og er rede til at genoptage drøftelser med Rusland vedrørende atomvåbenspørgsmål. Derfor fremlagde vi næste skridt i sådanne konsulationer. I den forbindelse noterer vi os med bekymring, at Rusland tilsyneladende bevæger sig i retning af større afhængighed af atomstyrker for at øge sin sikkerhed. Vi opfordrede atter Rusland til en yderligere gennemgang af atomvåbenlagrene med henblik på at foretage betydelige nedskæringer. Vi ser frem til flere konsultationer vedrørende dette emne. Vi bød USA's planer velkommen om i samarbejde med Rusland at oprette et midlertidigt fælles Center for Strategisk Stabilitet i forbindelse med år 2000-problemer med henblik på at håndtere mulige computerfejl i begge landes varslingssystemer vedrørende missilangreb. Det er et vigtigt samarbejdsbaseret skridt i retning at sikre overordnet atomar sikkerhed.

10. Vi noterer os med tilfredshed, at Alliancens atomstyrker, kommando- og kontrolsystemer og atomstøtteinfrastruktur nøje er blevet gennemgået og fundet fuldt ud i overensstemmelse med kravene i forbindelse med årtusindskiftet.

FORSVARSMINISTRENES MØDE I NATO-UKRAINE KOMMISSIONEN

Bruxelles den 3. december 1999

1. NATO-Ukraine Kommissionen (NUC) mødtes den 3. december 1999 på forsvarsministerniveau for første gang siden Washington-Topmødet.

2. Ministrene gennemgik situationen på Balkan. De bød den fortsatte proces med at gennemføre Dayton-Fredsaftalen for Bosnien-Hercegovina velkommen og noterede sig omstruktureringen af SFOR. Med hensyn til Kosovo noterede de sig KFOR's resultater. De diskuterede de fremtidige udfordringer for KFOR og opfordrede alle samfund til at samarbejde med det internationale samfund i genopbygningningsindsatsen. Ministrene udtrykte deres beslutsomhed med hensyn til at gøre deres til at opfylde det internationale samfunds krav, således som det fremgår af UNSCR 1244.

3. NATO's ministre udtrykte tilfredshed med det ukrainske bidrag til IFOR og SFOR og noterede sig, at Ukraine vil fokusere sin fremtidige indsats på Balkan i KFOR.

4. Ministrene gennemgik status for forsvarsreformen i Ukraine. Minister Kuzmuk gennemgik fremskridtene og fremtidige planer om at omstrukturere Ukraines væbnede styrker. NATO's ministre roste Ukraines vilje til at gennemføre forsvarsreform og understregede deres fortsatte parathed til at bistå gennem Den Fælles Arbejdsgruppe vedrørende Forsvarsreform.

5. Ministrene gennemgik det forsvarsmæssige samarbejde under NATO-Ukraine Charteret. De noterede sig forslag om at afholde ekspertmøder vedrørende styring af forsvarsressourcer, styrkeplanlægning og retlige forhold i arbejdsplanen i arbejdsplanen for år 2000. De fremhævede behovet for at holde arbejdet under opsyn og at lave opfølgning på tidligere møder inden for civil-militære relationer og inden for uddannelse og træning.

6. Ministrene gennemgik også samarbejdet under Partnerskab for Fred. De bød de skridt velkommen, som Ukraine har taget, for at gøre Yavoriv PfP-Træningscentret fuldt ud operationelt og noterede sig behovet for at ratificere Aftalen om Styrkernes Status (SOFA). NATO's ministre bød Ukraines forslag til Individuelt Partnerskabsprogram (IPP) for 2000-2001 velkommen. Ministrene noterede sig de yderligere muligheder i det nye Operationelle Kapacitetskoncept og Program til Styrkelse af Træning og Uddannelse og understregede NATO's forbindelsesofficers vigtige rolle med henblik på effektiv styring og gennemførelse af det ukrainske IPP.

FORSVARSMINISTRENES MØDE I DET EURO-ATLANTISKE PARTNERSKABSRÅD

Bruxelles den 3. december 1999

1. Dette var det første møde i Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd (EAPC) på forsvarsministerniveau siden Washington-Topmødet. Mødet fokuserede på samarbejdet på Balkan og fremskridtene med hensyn til at udvikle et styrket og mere operationelt Partnerskab, således som det blev forudset i Washington. Derudover aflagde generalsekretæren rapport om resultaterne fra NATO's ministermøder og ministrene modtog en briefing om status for gennemførelse af Alliancens Forsvarskapacitetsinitiativ.

2. Ministrene bød fremskridtene med hensyn til fuldstændig gennemførelse af Dayton-fredsaftalen i Bosnien-Hercegovina velkommen og noterede sig, at SFOR's omstrukturering er indledt i lyset af den forbedrede sikkerhedssituation. De bekræftede, at SFOR stadigvæk skal prioritere støtte til lov og orden, flygtninges og forflyttedes tilbagevenden samt styrkelse af fælles institutioner højt.

3. Ministrene noterede sig med tilfredshed KFOR's resultater med hensyn til at skabe stabilitet og sikkerhed, såvel som de fortsatte humanitære forbedringer, som styrkens indsættelse har gjort mulig. Ministrene opfordrede alle samfund i Kosovo til at arbejde sammen og at støtte det internationale samfunds indsats i genopbygningen af Kosovo, hvor de nødvendige ressourcer hurtigt skal stilles til rådighed. De bekræftede deres støtte til KFOR's afbalancerede tilgang til skabelsen af et sikkert miljø og til støtte til gennemførelse af centrale aspekter i den civile del af aftalen i overensstemmelse til UNSCR 1244.

4. Ministrene noterede sig en fremskridtsrapport vedrørende Alliancens Initiativ for det Sydøstlige Europa og bød det igangværende arbejde med hensyn til forslag, der skal bidrage til sikkerhed og stabilitet i Balkan-regionen inden for rammerne af EAPC og PfP, velkommen.

5. Ministrene bød den stadigt vigtigere rolle velkommen, som Partnerskabet spiller, når det gælder styrkelsen af sikkerheden og stabiliteten i det euro-atlantiske område, især i kraft af sit politiske og militære bidrag til støtte for NATO-ledede operationer på Balkan. De bød det også velkommen, at der er sket fremskridt i gennemførelsen af styrkelsen af PfP og i retning af at gøre det mere operationelt.

6. I den sammenhæng noterede ministrene sig enigheden om de første politiske retningslinjer (Ministerial Guidance) fra Alliancens ministre og ministre fra de partnerlande, som deltager i PfP's Planlægnings- og Gennemgangsproces (PARP). Disse retningslinjer vil blive taget i betragtning, når der skal udvikles Partnerskabsmål, som har til formål at øge interoperabiliteten mellem de af partnernes styrker, der er udpeget til PfP, og at opstille planlægningsmål til udvikling af partnernes styrker og kapacitet til NATO-ledede PfP-operationer. De bød de skridt velkommen, der er taget, for at gennemføre Den Politisk-Militære Ramme for NATO-ledede PfP-operationer, og fremhævede betydningen af informationsudveksling og konsultationer med de partnere, som bidrager til de NATO-ledede SFOR- og KFOR-operationer på Balkan.

7. Ministrene godkendte også det nye Operationelle Kapacitetskoncept for NATO-ledede PfP-operationer, som har til formål at styrke PfP's operationelle kapaciteter. Dette koncept vil indføre nye mekanismer med henblik på at forbedre partnerstyrkernes interoperabiliet og Alliancens evne til at opstille og opretholde fredsstøttende operationer med partnerne i fremtiden.

8. Endelig godkendte ministrene en fremskridtsrapport vedrørende PfP's Program til Styrkelse af Træning og Uddannelse, som tilstræber at lægge yderligere vægt på træning og uddannelse med henblik på at opfylde Partnerskabets nutidige og fremtidige behov.

9. Ministrene bød planen om igen at mødes i juni 2000 i Bruxelles velkommen.

NATO-LANDENES FORSVARSUDGIFTER 1975-1999

Tallene i tabel 1 repræsenterer de faktiske udgifter, der allerede er afholdt eller skal afholdes i et finansår. De er baseret på NATO's definition af forsvarsudgifter. På grund af den store forskel mellem denne og de nationale definitioner, kan de opførte tal afvige væsentligt fra de nationale myndigheders eller nationalregnskabers. For lande, der yder militær bistand, er dette medregnet i udgiftstallene. For lande, der modtager bistand, er værdien af bistanden ikke medregnet. Udgifter til forskning og udvikling er medregnet i materieludgifter og som pensioner i personeludgifter.

Frankrig er medlem af Alliancen uden at være del af den integrerede militære struktur og deltager ikke i kollektiv styrkeplanlægning. Tal for det franske forsvar er kun vejledende.

Island har ingen væbnede styrker.

Polen, Den Tjekkiske Republik og Ungarn blev medlem af Alliancen i 1999.

VEJLEDNING TIL LÆSEREN

For at undgå uklarhed er finansåret det år med de fleste måneder. Således er 1997 finansåret 1997-1998 for Canada og Storbritannien og finansåret 1996-1997 for USA. Tallene er afrundet, hvorfor total kan afvige fra summen af de enkelte tal.

Forkortelser: "e": estimat; "-": 0; "..": ikke til rådighed; "//": ikke relevant; "|": afbrydelse i fortløbende serie.

Tabel 1: NATO-landenes forsvarsudgifter

Land/ Årlige enheder (i millioner)		1975	1980	1985	1990	1995	1996	1997	1998	1999e	1975	1980	1985	1990	1995	1996	1997	1998	1999e
(0)		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
		Løbende priser og kurser									***1990-priser og -valutakurser***								
Belgien	B.fr.	70899	115754	144183	155205	131156	131334	131796	133007	136393	132418	158789	157465	155205	115966	114228	113002	112522	113805
Tjekkiet	C.k.	//	//	//	//	//	//	//	//	41484	//	//	//	//	//	//	//	//	12626
Denmark	D.Kr.	5355	9117	13344	16399	17468	17896	18521	19079	19577	14095	15622	15759	16399	15524	15562	15652	15653	15610
Frankrig	F.fr.	55872	110514	186715	231911	238432	237375	241103	236226	244029	171903	198895	220437	231911	214675	210675	210939	204751	210279
Tyskland	DM	37589	48518	58650	68376	58986	58671	57602	58327	59730	60568	64021	66139	68376	49024	48256	47077	47233	47950
Grækenkand	Dr.	45936	96975	321981	612344	1171377	1343276	1510684	1724621	1853189	510756	524576	689616	612344	610416	647663	681584	740737	772385
Ungarn	Forint	//	//	//	//	//	//	//	//	182106	//	//	//	//	//	//	//	//	37737
Italien	1000 It. l.	3104	7643	17767	28007	31561	36170	38701	40763	41888	22048	23289	26608	28007	24702	24882	24622	25207	25090
Luxembourg	Lux.fr.	836	1534	2265	3233	4194	4380	4797	5197	5460	1645	2232	2488	3233	3630	3758	4025	4315	4510
Nederland	NG	7119	10476	12901	13513	12864	13199	13345	13561	13676	10996	11769	13037	13513	11469	11650	11560	11427	11254
Norge	N.kr.	4771	8242	15446	21251	22224	22813	23010	25087	25074	14153	16135	19712	21251	19809	20014	19713	21010	20230
Polen	Zlotys	//	//	//	//	//	//	//	//	12675	//	//	//	//	//	//	//	//	1697
Portugal	Esc.	19898	43440	111375	267299	403478	401165	418772	420654	448690	259215	217934	208150	267299	274531	264795	269183	259663	270742
Spanien	Ptas.	..	350423	674883	922808	1078751	1091432	1123046	1124054	1185942	..	862375	963323	922808	828568	812567	819486	798016	828902
Tyrkiet	1000 TL	33	203	1235	13866	302864	611521	1183327	2289430	4367663	6801	8567	9336	13866	15344	16402	17263	17913	18956
Storbritannien	£	5571	11593	18301	22287	21439	22330	21612	22551	22283	21848	22092	24576	22287	17060	17138	16107	16397	15807
NATO Europa	**US $**	**..**	**111981**	**92218**	**186189**	**184352**	**186821**	**172732**	**175306**	**| 180798**	**..**	**167799**	**183765**	**186189**	**156026**	**155611**	**153413**	**153850**	**|1579407**
Canada	Can $	3360	5788	10332	13473	12457	11511	10831	11168	11048	8527	9442	12537	13473	11410	10378	9686	10047	9842
USA	US $	88400	138191	258165	306170	278856	271417	276324	274278	283096	213125	224685	301661	306170	240529	229094	227867	221927	225112
Nordamerika	**US $**	**91704**	**143141**	**265731**	**317717**	**287933**	**279860**	**284146**	**281806**	**290532**	**220433**	**232777**	**312406**	**317717**	**250308**	**237989**	**236169**	**230538**	**233547**
NATO total	**US $**	**..**	**255122**	**357949**	**503906**	**472284**	**466681**	**456879**	**457112**	**| 471330**	**..**	**400576**	**496170**	**503906**	**406334**	**393599**	**389581**	**384387**	**| 391488**

Tabel 2: Bruttonationalproduktet og den årlige udvikling i forsvarsudgifterne (%)
(baseret på konstante priser)

Land	Genn.snit 1975-1979	Genn.snit 1980-1984	Genn.snit 1985-1989	Genn.snit 1990-1994	1995	1996	1997	1998	1999e	Genn.snit 1975-1979	Genn.snit 1980-1984	Genn.snit 1985-1989	Genn.snit 1990-1994	1995	1996	1997	1998	1999e
(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
	Bruttonationalprodukt									***Forsvarsudgifter***								
Belgien	3.2	0.2	2.6	1.0	2.3	1.3	3.0	2.9	1.9	4.4	0.1	1.4	-7.3	-2.4	-1.5	-1.1	-0.4	1.1
Canada	4.4	1.4	3.5	0.4	2.8	1.7	4.0	3.1	2.9	2.0	6.2	2.0	-3.1	-6.4	-9.0	-6.7	3.7	-2.0
Tjekkiet	//	//	//	//	//	//	//	//	1.3	//	//	//	//	//	//	//	//	8.3
Danmark	3.7	1.5	1.8	1.7	3.0	3.3	3.1	2.9	1.6	2.6	0.2	1.0	-0.5	-1.3	0.2	0.6	-	-0.3
Frankrig	3.7	1.6	2.8	0.9	1.7	1.1	2.0	3.2	2.3	3.8	3.3	1.3	-0.7	-4.9	-1.9	0.1	-2.9	2.7
Tyskland	4.0	0.4	2.5	5.4	1.2	1.3	2.2	2.8	1.7	0.5	1.2	-0.4	-7.6	-2.1	-1.6	-2.4	0.3	1.5
Grækenland	5.3	0.5	1.8	1.3	2.1	2.4	3.2	3.7	3.5	4.6	8.0	-3.9	-1.1	1.5	6.1	5.2	8.7	4.3
Ungarn	//	//	//	//	//	//	//	//	4.2	//	//	//	//	//	//	//	//	6.7
Italien	4.8	0.8	3.1	0.6	2.9	0.7	1.5	1.4	1.4	-0.2	2.4	3.1	-0.5	-9.7	0.7	-1.0	2.4	-0.5
Luxembourg	2.5	1.3	6.9	6.0	3.8	3.0	3.7	5.7	3.3	3.9	3.8	7.5	4.1	-2.1	3.5	7.1	7.2	4.5
Nederland	3.4	0.1	2.5	2.0	2.3	3.1	3.6	3.7	2.2	2.3	2.7	2.0	-2.9	-3.4	1.6	-0.8	-1.1	-1.5
Norge	5.1	1.7	2.1	3.3	3.8	4.9	4.3	2.1	0.6	2.4	2.6	1.6	0.3	-9.1	1.0	-1.5	6.6	-3.7
Polen	//	//	//	//	//	//	//	//	3.5	//	//	//	//	//	//	//	//	2.1
Portugal	5.5	1.1	5.6	1.7	2.9	3.2	3.5	3.5	3.5	-9.5	0.1	5.2	0.2	6.5	-3.5	1.7	-3.5	4.3
Spanien	2.5	1.0	4.5	1.1	2.7	2.4	3.5	3.2	4.3	..	1.9	0.5	-3.5	3.5	-1.9	0.9	-2.6	3.9
Tyrkiet	5.3	4.7	6.0	3.2	7.2	7.0	7.5	2.8	-1.5	7.6	1.0	6.5	3.4	1.1	6.9	5.3	3.8	5.8
Storbritannien	2.5	1.0	4.3	0.3	2.8	2.6	3.5	2.2	0.7	-1.4	2.6	-3.1	-4.2	-8.1	0.5	-6.0	1.8	-3.6
USA	4.5	1.8	3.2	1.3	2.3	3.4	3.9	3.9	3.6	-0.8	6.0	2.0	-5.3	-5.0	-4.8	-0.5	-2.6	1.4

Tabel 3: Forsvarsudgifter som % af bruttonationalproduktet

Land	Genn.snit 1975-1979	Genn.snit 1980-1984	Genn.snit 1985-1989	Genn.snit 1990-1994	1995	1996	1997	1998	1999e	Genn.snit 1975-1979	Genn.snit 1980-1984	Genn.snit 1985-1989	Genn.snit 1990-1994	1995	1996	1997	1998	1999e
(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
	Baseret på løbende priser									***Baseret på konstante priser***								
Belgen	3.2	3.3	2.8	2.0	1.6	1.6	1.5	1.5	1.5	2.9	2.9	2.7	2.0	1.7	1.6	1.5	1.5	1.5
Tjekkiet	//	//	//	//	//	//	//	//	2.2	//	//	//	//	//	//	//	//	2.2
Danmark	2.3	2.4	2.0	1.9	1.7	1.7	1.7	1.6	1.6	2.3	2.2	2.0	1.9	1.7	1.6	1.6	1.5	1.5
Frankrig	3.8	3.9	3.8	3.4	3.1	3.0	2.9	2.8	2.8	3.8	3.9	3.8	3.4	3.1	3.0	2.9	2.8	2.8
Tyskland	3.4	3.4	3.0	2.2	1.7	1.7	1.6	1.6	1.5	3.4	3.4	3.0	2.2	1.7	1.7	1.6	1.6	1.5
Grækenland	5.6	5.4	5.1	4.4	4.4	4.5	4.6	4.8	4.9	5.6	5.4	5.1	4.4	4.4	4.5	4.6	4.8	4.9
Ungarn	//	//	//	//	//	//	//	//	1.6	//	//	//	//	//	//	//	//	1.6
Italien	2.1	2.1	2.3	2.1	1.8	1.9	2.0	2.0	2.0	2.4	2.3	2.3	2.1	1.8	1.8	1.7	1.8	1.7
Luxembourg	0.9	1.1	1.0	0.9	0.8	0.8	0.9	0.9	0.9	0.8	1.0	1.0	0.9	0.8	0.8	0.8	0.8	0.9
Nederland	3.1	3.1	2.9	2.4	2.0	2.0	1.9	1.8	1.8	2.9	3.0	2.9	2.4	2.0	2.0	1.9	1.8	1.7
Norge	2.8	2.7	2.9	2.8	2.4	2.2	2.1	2.3	2.2	3.0	2.9	2.9	2.8	2.3	2.2	2.1	2.2	2.1
Polen	//	//	//	//	//	//	//	//	2.2	//	//	//	//	//	//	//	//	2.2
Portugal	3.4	3.0	2.7	2.6	2.6	2.4	2.3	2.2	2.2	3.4	3.0	2.7	2.6	2.6	2.4	2.3	2.2	2.2
Spanien	..	2.3	2.2	1.7	1.5	1.5	1.4	1.4	1.4	..	2.3	2.2	1.7	1.5	1.5	1.4	1.4	1.4
Tyrkiet	4.4	4.0	3.3	3.8	3.9	4.1	4.1	4.4	5.7	3.4	3.4	3.1	3.5	3.3	3.3	3.3	3.3	3.5
Storbritannien	4.9	5.2	4.5	3.8	3.0	3.0	2.7	2.7	2.6	5.2	5.4	4.5	3.7	2.8	2.8	2.5	2.5	2.4
NATO Europa	**..**	**3.5**	**3.2**	**2.7**	**2.3**	**2.2**	**2.2**	**2.2**	**2.2**	**..**	**3.5**	**3.2**	**2.6**	**2.2**	**2.2**	**2.1**	**2.1**	**2.0**
Canada	1.9	2.0	2.1	1.9	1.5	1.4	1.2	1.2	1.2	1.9	2.0	2.1	1.9	1.5	1.4	1.2	1.2	1.2
USA	5.0	5.6	6.0	4.7	3.8	3.5	3.4	3.2	3.2	5.2	5.6	5.9	4.7	3.8	3.5	3.3	3.1	3.1
Nordamerika	**4.7**	**5.3**	**5.6**	**4.5**	**3.7**	**3.4**	**3.3**	**3.1**	**3.0**	**4.9**	**5.3**	**5.5**	**4.4**	**3.6**	**3.3**	**3.2**	**3.0**	**2.9**
NATO total	**..**	**4.5**	**4.5**	**3.6**	**3.0**	**2.8**	**2.8**	**2.7**	**2.6**	**..**	**4.4**	**4.3**	**3.5**	**2.9**	**2.8**	**2.6**	**2.5**	**2.5**

Tabel 4: Bruttonationalprodukt og forsvarsudgifter pr. capita i US$
(1990-priser og -valutakurser)

Land	1975	1980	1985	1990	1995	1996	1997	1998	1999e	1975	1980	1985	1990	1995	1996	1997	1998	1999e
(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
	Bruttonationalpodukt									***Forsvarsudgifter***								
Belgien	14232	16551	17098	19690	20636	20861	21437	21991	22334	405	483	477	466	342	337	332	330	333
Tjekkiet	//	//	//	//	//	//	//	//	2601	//	//	//	//	//	//	//	//	58
Danmark	19147	21405	24436	25944	28782	29540	30316	31115	31510	450	493	498	516	480	478	479	477	474
Frankrig	15738	17949	18849	21431	22048	22202	22549	23170	23617	599	678	732	751	678	663	661	639	654
Tyskland	16559	19527	20853	23746	21687	21902	22341	22841	23124	606	644	671	669	372	365	355	355	358
Grækenland	6311	7332	7606	8160	8419	8578	8809	9089	9360	356	343	438	380	368	388	406	439	456
Ungarn	//	//	//	//	//	//	//	//	3678	//	//	//	//	//	//	//	//	59
Italien	12725	15545	16676	19281	20187	20292	20548	20793	21034	332	344	392	412	360	362	357	365	362
Luxembourg	16662	18383	20639	27083	32896	33408	34151	35678	36349	137	184	203	253	265	270	285	302	312
Nederland	14692	16157	16802	18979	20363	20913	21557	22218	22570	442	457	494	496	407	412	407	400	391
Norge	17954	22296	25590	27223	31743	33120	34452	35001	35037	564	631	758	800	726	730	717	760	728
Polen	//	//	//	//	//	//	//	//	2083	//	//	//	//	//	//	//	//	46
Portugal	4340	5183	5285	6984	7606	7840	8097	8364	8640	200	157	146	189	194	187	190	183	190
Spanien	9434	9844	10279	12663	13410	13716	14181	14610	15214	..	226	246	233	207	203	204	199	206
Tyrkiet	2016	2041	2286	2681	2863	3012	3185	3213	3107	65	74	71	95	95	100	104	106	110
Storbritannien	12237	13404	14765	17112	18187	18590	19175	19546	19618	690	697	770	688	517	518	485	492	473
NATO Europa	**12118**	**13724**	**14471**	**16488**	**16894**	**17115**	**17485**	**17840**	**16128**	**..**	**462**	**493**	**484**	**378**	**375**	**368**	**367**	**328**
Canada	15632	17922	19449	20913	21393	21501	22115	22509	22858	315	329	414	415	330	297	274	281	271
USA	17000	18969	20896	22983	24050	24655	25506	26259	26952	987	987	1265	1225	914	863	854	824	829
Nordamerika	**16867**	**18867**	**20754**	**22776**	**23781**	**24335**	**25160**	**25876**	**26531**	**922**	**923**	**1182**	**1144**	**855**	**805**	**795**	**769**	**772**
NATO total	**14036**	**15831**	**17079**	**19126**	**19752**	**20118**	**20678**	**21190**	**20145**	**..**	**651**	**779**	**761**	**576**	**554**	**546**	**534**	**499**

Tabel 5: Fordeling af samlede forsvarsudgifter på kategorier

Land	Genn.snit 1975-1979	Genn.snit 1980-1984	Genn.snit 1985-1989	Genn.snit 1990-1994	1995	1996	1997	1998	1999e	Genn.snit 1975-1979	Genn.snit 1980-1984	Genn.snit 1985-1989	Genn.snit 1990-1994	1995	1996	1997	1998	1999e
(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
	%-andel til personel-udgifter									***%-andel til materiel-udgifter***								
Belgien	62.9	61.8	63.4	68.3	71.1	69.0	69.3	68.5	67.3	11.7	13.8	12.1	7.8	5.4	5.3	6.2	5.9	5.6
Canada	60.8	50.7	46.2	49.7	47.8	45.9	42.5	43.2	46.1	9.0	17.8	19.7	18.1	18.5	15.6	12.9	11.0	14.7
Tjekkiet	//	//	//	//	//	//	//	//	46.6	//	//	//	//	//	//	//	//	15.9
Danmark	58.0	54.6	56.6	57.5	60.5	59.7	58.8	60.0	59.9	18.4	16.9	14.0	15.8	12.5	12.5	13.7	13.8	13.9
Tyskland	49.8	46.6	48.9	57.4	61.6	62.1	62.7	61.2	60.1	16.8	20.0	19.6	13.5	11.4	11.1	10.8	12.7	13.6
Grækenland	57.6	54.6	60.5	63.0	63.3	61.2	62.2	60.4	61.4	19.3	17.4	18.2	22.8	19.8	21.1	19.4	20.6	19.4
Ungarn	//	//	//	//	//	//	//	//	47.3	//	//	//	//	//	//	//	//	19.0
Italien	61.9	59.1	57.8	63.6	67.4	69.2	75.4	73.3	72.9	14.7	17.4	19.7	16.3	15.0	14.3	11.3	12.4	12.2
Luxembourg	85.5	77.5	76.9	76.2	80.9	82.5	78.8	77.1	76.5	1.9	1.8	3.5	3.4	2.4	4.1	3.5	6.5	3.4
Nederland	61.2	55.3	52.8	56.9	60.0	55.8	56.0	52.3	51.1	18.0	20.5	19.8	15.6	15.6	18.7	15.7	15.3	16.0
Norge	52.9	48.8	43.9	40.6	37.3	37.5	38.5	37.7	40.7	16.0	19.4	21.7	24.9	25.4	25.2	24.6	25.0	23.5
Polen	//	//	//	//	//	//	//	//	62.2	//	//	//	//	//	//	//	//	9.7
Portugal	68.8	66.6	67.7	77.3	77.8	80.7	80.0	82.8	78.8	2.2	5.5	7.6	5.7	5.9	6.3	8.2	3.8	9.4
Spanien	..	..	..	64.9	65.7	67.3	66.1	67.5	66.6	..	..	..	12.4	13.6	13.4	13.6	12.0	12.0
Tyrkiet	47.6	45.3	37.1	50.1	50.9	46.2	48.4	48.5	43.0	19.2	9.1	18.2	23.7	29.7	30.8	27.0	20.6	27.5
Storbritannien	44.6	37.4	38.6	42.2	41.8	40.3	39.4	38.0	39.2	21.6	26.2	24.8	21.0	22.0	23.9	24.9	26.5	27.5
USA	42.0	41.9	37.0	39.3	39.8	38.8	39.1	39.0	38.6	17.6	21.9	25.6	25.1	27.7	26.9	26.0	25.6	24.4
	%-andel til infrastruktur-udgifter									***%-andel til andre udgifter***								
Belgien	6.5	5.5	4.0	3.4	3.9	4.5	4.0	3.4	3.4	18.8	18.8	20.4	20.4	19.6	21.2	20.4	22.2	23.7
Canada	2.5	2.3	2.8	3.2	2.4	4.1	3.4	5.1	4.1	27.3	29.0	31.2	29.0	31.4	34.4	41.2	40.7	35.1
Tjekkiet	//	//	//	//	//	//	//	//	7.2	//	//	//	//	//	//	//	//	30.3
Danmark	2.4	2.8	3.4	3.2	2.6	2.4	2.1	1.8	2.5	21.0	25.7	25.8	23.3	24.4	25.4	25.4	24.3	23.7
Tyskland	6.3	5.4	5.9	4.9	4.6	5.0	4.8	4.6	4.7	27.0	27.9	25.5	23.9	22.3	21.8	21.7	21.5	21.6
Grækenland	5.3	2.8	2.2	1.7	1.9	1.5	2.1	2.1	2.1	17.0	24.9	18.4	12.2	14.9	16.2	16.2	16.8	17.2
Ungarn	//	//	//	//	//	//	//	//	3.0	//	//	//	//	//	//	//	//	30.8
Italien	1.8	2.3	2.6	2.4	1.1	0.8	0.8	0.8	1.0	21.5	21.0	19.8	17.7	16.6	15.6	12.5	13.5	13.9
Luxembourg	3.2	10.3	7.3	10.4	5.5	1.7	4.7	4.5	8.0	9.1	10.2	11.9	9.4	11.2	11.7	13.1	11.9	12.1
Nederland	3.2	3.7	5.2	5.2	3.1	4.4	4.5	3.7	4.4	17.3	20.3	22.0	22.1	21.4	21.2	23.8	28.7	28.4
Norge	4.3	5.0	8.2	9.2	6.7	6.9	5.9	6.9	5.2	26.6	26.7	26.0	24.8	30.6	30.4	31.0	30.4	30.6
Polen	//	//	//	//	//	//	//	//	1.3	//	//	//	//	//	//	//	//	26.8
Portugal	3.4	5.9	3.7	2.3	1.6	1.3	1.2	0.6	0.9	25.1	21.9	19.8	13.8	14.7	11.8	10.7	12.8	10.9
Spanien	..	..	..	1.2	0.7	0.7	0.7	0.8	1.8	..	..	..	21.2	20.0	18.6	19.6	19.7	19.6
Tyrkiet	7.3	13.2	5.4	3.0	2.5	3.0	4.2	6.1	4.7	23.7	30.1	38.4	22.5	16.9	19.9	20.4	24.8	24.8
Storbritannien	1.7	2.7	3.9	5.2	5.5	5.8	5.2	4.6	5.0	31.9	33.5	32.5	30.5	30.6	30.1	30.6	31.0	28.4
USA	1.9	1.6	1.8	1.5	2.4	2.5	2.2	2.2	1.9	36.8	34.5	35.5	33.6	30.0	31.9	32.7	33.2	35.1

Tabel 6: Væbnede styrker (årlig gennemsnitlig styrke)

Land	1975	1980	1985	1990	1995	1996	1997	1998	1999e	1975	1980	1985	1990	1995	1996	1997	1998	1999e
(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
	Militær (tusinder)									***Militært og civilt personel i % af arbejdsstyrken***								
Belgien	103	108	107	106	47	46	45	43	43	2.8	2.8	2.8	2.7	1.2	1.2	1.1	1.1	1.1
Tjekkiet	//	//	//	//	//	//	//	//	53	//	//	//	//	//	//	//	//	1.4
Danmark	34	33	29	31	27	28	25	25	25	1.8	1.6	1.4	1.4	1.3	1.3	1.2	1.2	1.2
Frankrig	585	575	563	550	504	501	475	449	421	3.2	3.0	2.9	2.7	2.4	2.3	2.2	2.1	2.0
Tyskland	491	490	495	545	352	339	335	333	334	2.5	2.4	2.3	2.6	1.3	1.3	1.2	1.2	1.2
Grækenland	185	186	201	201	213	212	206	202	205	6.5	6.1	6.1	5.7	5.6	5.5	5.4	5.1	5.1
Ungarn	//	//	//	//	//	//	//	//	61	//	//	//	//	//	//	//	//	1.9
Italien	459	474	504	493	435	431	419	402	391	2.5	2.4	2.5	2.4	2.1	2.1	2.0	1.9	1.9
Luxembourg	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0.8	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9
Nederland	107	107	103	104	67	64	57	55	55	2.7	2.5	2.4	2.1	1.4	1.3	1.1	1.1	1.1
Norge	38	40	36	51	38	38	33	33	33	2.8	2.6	2.3	2.9	2.3	2.2	1.9	1.8	1.8
Polen	//	//	//	//	//	//	//	//	187	//	//	//	//	//	//	//	//	1.4
Portugal	104	88	102	87	78	73	72	71	72	2.8	2.3	2.6	2.2	1.9	1.8	1.8	1.7	1.7
Spanien	..	356	314	263	210	203	197	189	155	..	3.0	2.5	2.0	1.6	1.6	1.5	1.4	1.2
Tyrkiet	584	717	814	769	805	818	828	788	797	3.8	4.5	4.8	4.1	3.9	3.9	4.1	3.9	3.9
Storbritannien	348	330	334	308	233	221	218	218	218	2.5	2.2	1.9	1.7	1.3	1.2	1.2	1.2	1.1
NATO Europa	**..**	**3504**	**3603**	**3510**	**3010**	**2976**	**2912**	**2809**	**3050**	**..**	**2.8**	**2.8**	**2.6**	**2.0**	**2.0**	**2.0**	**1.9**	**1.8**
Canada	78	82	83	87	70	66	61	60	59	1.2	1.0	0.9	0.9	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5
USA	2146	2050	2244	2181	1620	1575	1539	1505	1489	3.4	2.8	2.9	2.6	1.9	1.8	1.7	1.6	1.6
Nordamerika	**2224**	**2132**	**2327**	**2268**	**1690**	**1641**	**1600**	**1565**	**1548**	**3.2**	**2.7**	**2.7**	**2.4**	**1.7**	**1.7**	**1.6**	**1.5**	**1.5**
NATO total	**..**	**5636**	**5930**	**5778**	**4700**	**4617**	**4512**	**4375**	**4598**	**..**	**2.7**	**2.7**	**2.5**	**1.9**	**1.9**	**1.8**	**1.7**	**1.7**

skynde de allierede til en samarbejdsindsats med henblik på at opfylde NATO's kapacitetsbehov.

Dernæst foretager Materielgennemgangen en analyse af, hvordan man bedst kan samordne NATO's materielaktiviteter, så man er sikker på at kunne leve op til det erklærede mål. Dertil identificeres en række centrale funktioner, som skal være drivkraften bag NATO's materielarbejde lige fra harmonisering af operationelle behov og forbedring af interoperabilitet til optimering af forsvarsanskaffelser.

Med hensyn til harmonisering af operationelle behov blandt allierede, som er en vigtig forudsætning for et vellykket materielsamarbejde, anbefaler Materielgennemgangen, at omfanget af harmoniseringstiltag skal udvides systematisk ud over de snævre opgaveområder og udstyrskategorier. Denne bredere tilgang til materielprogrammer har til formål at nå kapacitetsmål på forsvarsområdet gennem forskellige kombinationer af gensidigt supplerende systemer, baseret på bredere betragtning af teknisk og finansiel karakter såvel som operationel anvendelighed. Materielgennemgangen anbefaler derfor, at bestræbelsen på større harmonisering skal inddrage en række komplementære aktiviteter og skal forbinde formuleringen af centrale af Alliancens kapacitetsmål og materielbehov[2] med enighed om særlige systemers specifikationer.

Der vil i år 2000 blive oprettet en komite i NATO til Koordination på Materielområdet (NCAC), som regelmæssigt samler repræsentanter fra medlemslandene og relevante NATO-organer. Denne komite vil sikre, at hele Alliancen står bag denne bredere tilgang, at der skabes betingelser for øget koordination mellem materiel- og andre planlægningsinitiativer i NATO, således som det står anført i Materielgennemgangen, og at udstyrsrelaterede aktiviteter koordineres, hvor det er nødvendigt. I sidste ende vil CNAD's og NCAC's arbejde blive understøttet af det Styringssystem for Materielinformation, som er under udvikling.

Interoperabilitet, som altid er et vigtigt aspekt i NATO's forsvarsplanlægning, er blevet endnu mere relevant siden afslutningen af Den Kolde Krig, hvor større samarbejde mellem værnene – ofte kaldet "jointness" – og multinationalitet har fået større betydning. At sikre Alliancens operationelle effektivitet og at tilpasse den til det større antal multinationale enheder gennem forbedret interoperabilitet er blevet en central opgave for NATO i det nye strategiske miljø.

For at øge interoperabiliteten anbefaler Materielgennemgangen, at den nuværende indsats for at standardisere udstyr bliver styrket via identifikation af særligt udstyr af afgørende betydning for land-, luft- eller søenheder (såsom brigade-, eskadrille- eller flådeindsatsstyrker) fra et hvilket som helst NATO-land, som skal være i stand til at træne, øve og operere sammen med styrker fra et andet allieret land og, om nødvendigt, styrker fra et partnerland. Sådanne emner vil få betegnelsen "interoperability enablers" for at understrege deres særlige bidrag til forbedring af interoperabiliteten på operationelt niveau.

Mere fleksible forsvarsanskaffelser

Forsvarsanskaffelser er fortsat et nationalt ansvar inden for Alliancen. Men de allierede har længe været afhængige af multilateralt finansierede og – i visse tilfælde – fællesfinansierede materielprojekter i NATO som kilde til effektivitet.[3] Materielgennemgangen anbefaler, at disse velprøvede, samarbejdsbaserede anskaffelsesmuligheder suppleres med en koordineret anskaffelsesmekanisme. Denne hurtige procedure vil gøre det muligt for to eller flere allierede at forene ressourcer med henblik på at erhverve sig et relativt stort antal allerede-udviklede emner direkte fra hylden. Endvidere vil fremtidige beslutninger vedrørende NATO's samarbejdsbaserede programmer være informeret af betragtninger om omkostningerne i hele systemets levetid, lige fra forskningsfasen og frem til dets operationelle anvendelse.

For at sætte CNAD bedre i stand til hurtigt at reagere på NATO's operationelle behov og for at gøre NATO's materielprogrammer mere effektive vil NATO's Forsknings- og Udviklingsorganisation[4] skulle inddrages tidligere og mere direkte i formuleringen af mulige områder for samarbejde. Der vil også være behov for et stærkere input fra industrien gennem NATO's Rådgivende Gruppe vedrørende Industrielle Spørgsmål. Det Nordatlantiske Råds vedtagelse af NATO's første Forsknings- og Teknologistrategi bidrager betydeligt til at nå det mål i Materielgennemgangen.

En milepæl i NATO's materielsamarbejde

Der er nu ved at blive skabt de arrangementer, som skal sikre, at CNAD's og andre lignende organers arbejde udvikles på en komplementær og koordineret møde. På den måde vil Alliancen yderligere styrke sin rolle med at lette materielsamarbejdet.

Færdiggørelsen af Materielgennemgangen er en vigtig milepæl i NATO's materielsamarbejde og i Alliancens interne tilpasning. Der er udstukket en klar vej for NATO's overordnede udstyrsmæssige aktiviteter, som vil passe ind i de allieredes fælles indsats for at udvikle forsvarskapacitet og større interoperabilitet, som kræves af allierede styrker i vore dages omskiftelige sikkerhedsmiljø. ■

(2)
Disse benævnes formelt Alliancens Konsoliderede Kapacitetsmål og Alliancens Koordinerede Materielbehov.

(3)
Multilateralt finansierede og fællesfinansierede projekter indebærer begge samling af ressourcer mellem to eller flere Allierede. I det første tilfælde gøres det ved dannelsen af en NATO-projektgruppe, mens det i sidstnævnte tilfælde indebærer skabelsen af en mere udviklet institutionel ramme i form af en NATO-styringsgruppe. I begge tilfælde er det deltagerlandene, der bestemmer finansieringsarrangementerne.

(4)
NATO's Forsknings- og Udviklingsorganisation er underlagt CNAD og NATO's Militærkomite.

Forholdet mellem Rusland og NATO: nu skal stumperne reddes

Dmitri Trenin
Vicedirektør for Carnegie-centret i Moskva

Uenighederne om Kosovo påvirkede det skrøbelige forhold mellem Rusland og NATO voldsomt. Men ifølge Dmitri Trenin, der anlægger et pragmatisk syn på, hvordan man kan redde stumperne, har forholdet mellem de to parter faktisk været anstrengt, lige siden Den Grundlæggende Akt om Gensidige Forhold blev underskrevet i Paris i 1997. Alliancen nærede måske for stor tillid til sin evne til at optage nye medlemmer fra Centraleuropa, samtidig med at den intensiverede og institutionaliserede sin dialog med Rusland. Ruslands ledere var splittet mellem voldsom modstand mod NATO's udvidelse og generel vilje til at samarbejde med Vesten.

NATO-Rusland Akten var hverken en total fejltagelse eller på forhånd dødsdømt. Den forudsatte imidlertid en nøje udtænkt strategi og en masse held for at lykkes på længere sigt. Men partnernes måde at håndtere den på var ikke særlig gunstig. Vesten var indledningsvis meget forsigtig og bekymret over, om det nydannede Permanente NATO-Rusland Fællesråd (PJC) måske ville overskygge Det Nordatlantiske Råd, således som Henry Kissenger advarede om. Russerne ønskede formel fælles besluttende myndighed, og enten kunne de ikke, eller også ville de ikke, forsøge stille og roligt at skabe sig indflydelse inden for Alliancens strukturer.

Begge parter blev frustrerede over hinanden. I Rusland blev NATO-Rusland Akten i stigende grad betragtet som en måde at begrænse skaderne ved NATO's udvidelse på uden dog at give Rusland utilstrækkelig kompensation. Det russiske militær var mere interesseret i de allieredes løfte om ikke at deployere atomvåben og om ikke at opstille udenlandske tropper i Centraleuropa end i at undersøge muligheden for tættere samarbejde med NATO.

Konsekvenserne af Kosovo

NATO's angreb på Forbundsrepublikken Jugoslavien i slutningen af marts 1999 chokerede mange russere. Brugen af magt uden et udtrykkeligt mandat i form af en Sikkerhedsrådsresolution, devaluerede på det voldsomste ikke blot Ruslands vetoret, men også den tidligere supermagts faktiske internationale vægt. Moskva blev udstillet som ude af stand til at forebygge en større international militær operation i et område, som det traditionelt betragter som afgørende for sin overordnede position i Europa.

Vedtagelsen af NATO's nye Strategiske Koncept på Washington-Topmødet en måned senere og Alliancens erklærede vilje til at intervenere hvor som helst i

Russiske KFOR-soldater dekoreret for at have reddet en såret amerikansk soldat

Fem russiske soldater bjærgede en amerikansk soldat, som var alvorligt såret efter at have påkørt en mine den 15. december 1999.

Uden tanke for egen sikkerhed gik de ind i et område, som er kendt for at være mineret, for at redde en amerikansk sergent, hvis bil havde påkørt en panserværnsmine. Efter at have ydet førstehjælp hjalp de russiske soldater med at transportere den sårede soldat til et amerikansk militærhospital. Den amerikanske sergent bukkede desværre under for sine kvæstelser.

Den 24. december overrakte den øverstbefalende for de allierede styrker i Europa (SACEUR) general Wesley Clark amerikanske dekorationer til de fem russiske soldater. Soldaterne, som tjener i den russiske 13. Taktiske Gruppe, som opererer i KFOR's ansvarsområde MNB-Øst, er de første russiske soldater i KFOR, der dekoreres af SACEUR.

© KFOR PIO

Fællesudtalelse i anledning af NATO's generalsekretær Lord Robertsons besøg i Moskva den 16. februar 2000.

NATO's generalsekretær Lord George Robertson mødtes med Ruslands udenrigsminister Igor S. Ivanov og forsvarsminister Igor D. Sergeyev. Lord George Robertson blev også modtaget af fungerende præsident Vladimir V. Putin. De havde en åben drøftelse af en lang række emner, ikke mindst forholdet mellem NATO og Rusland.

NATO og Rusland er fuldt ud besluttet på at bidrage til at opbygge et stabilt og udelt, helt og frit, Europa til glæde for alle dets folk. I den forbindelse bekræfter de, at de i god tro vil opfylde deres forpligtelser i henhold til folkeretten, herunder FN-Pagten, Helsingfors-Slutaktens bestemmelser og OSCE's Charter for Europæisk Sikkerhed. De vil styrke sikkerheden i det euro-atlantiske område på grundlag af NATO-Rusland Akten og ved at arbejde sammen i Det Permanente Fællesråd.

NATO og Rusland byder Aftalen om den Tilpassede CFE-Traktat velkommen, som sammen med forpligtelserne i CFE-Slutakten, vil sikre, CFE-Traktaten's fortsatte levedygtighed.

NATO's og Ruslands styrker vil, samtidig med at de fortsætter deres samarbejde i Stabilitetsstyrken i Bosnien-Hercegovina, arbejde sammen i KFOR i Kosovo for at sikre fuldstændig gennemførelse af UNSCR 1244, som både NATO og Rusland støtter og er forpligtet af.

NATO og Rusland vil arbejde for at intensivere dialogen i Det Permanente Fællesråd. De blev enige om, at Rusland og NATO ville føre en indgående dialog vedrørende et bredt spektrum af sikkerhedspolitiske emner, som vil gøre det muligt for NATO og Rusland at imødegå de udfordringer, der ligger forude, og at gøre deres samarbejde til en hjørnesten i europæisk sikkerhed.

Europa for at bevare stabilitet og menneskerettigheder førte til spekulationer om, hvor NATO kunne tænkes at slå til næste gang – måske endda tættere på Ruslands grænser. Denne mistanke blev bestyrket, efter at Rusland havde afslået invitationen, da Georgien, Ukraine, Usbekistan, Aserbajdsjan og Moldavien (GUUAM) valgte at deltage i Washington-Topmødet, og da de samme lande valgte at gøre brug af den amerikanske hovedstad som mødested for et møde blandt dem alene.

Den tidligere russiske premierminister Viktor Tjernomyrdins diplomati, som i sidste ende var med til at afslutte krisen, var aldrig populær i den russiske elite. Det russiske militær, som var desperat for at få indflydelse på den endelige ordning for Kosovo, udførte et overraskelsesindfald på Pristinas lufthavn med 200 af sine faldskærmstropper, som var stationeret i Bosnien-Hercegovina som del af SFOR. Det, som skulle have været en styrkedemonstration, endte imidlertid med at udstille det russiske militærs svaghed.

Ved udgangen af 1999 er forholdet mellem NATO og Rusland endnu ikke kommet sig efter lussingen fra Kosovo. Ordet "partnerskab" blev ikke længere anvendt. Samarbejde og dialog blev begrænset til eksisterende fredsbevarende operationer i Balkan, SFOR og KFOR. Her var samspillet mellem fredsbevarere fra Rusland og NATO i det store og hele godt, men ikke nok til at skabe den fremdrift, der var nødvendig for at gendanne forholdet fuldt ud.

Der er ikke noget, der er så skidt...

Men som det siges i det russiske ordsprog, ne bylo schastya, da neschastye prmoglo: Der er ikke noget, der er så skidt, at det ikke er godt for noget. Ved udgangen af 1999 blev Ruslands dårlige forhold til Vesten yderligere forværret – først af korruptionsskandalen og hurtigt efter af den anden Tjetjenien-krig. Med russiske øjne overskyggede disse begivenheder problemerne med NATO. Den seneste Tjetjenien-krig gav også det russiske militær mulighed for at ryste nederlagsfølelsen af sig over for de islamiske oprørere og delvist at genvinde selvtilliden.

På den anden side har den voksende vestlige kritik af menneskerettighedssituationen i det nordlige Kaukasus for første gang siden afslutningen af Den Kolde Krig øget Moskvas isolation i verden. Det må Vladimir Putin, Ruslands nye præsident, tage alvorligt, hvis han for alvor vil arbejde for Ruslands velstand og integration i verdenssamfundet.

At gøre det godt igen

Ved indgangen til en ny tid er der behov for en frisk start. Den russiske regering har muligvis fået en vis støtte – og stemmer – ved at være upåvirkelig over for vestlige opfordringer om at standse kampene i Tjetjenien. Men den har nu behov for at gøre det godt igen i forholdet til Vesten af finansielle, økonomiske og politiske årsager. Der er – eller bør ikke være – betingelser i den forbindelse.

Ironisk nok kan det blive lettere for Moskva at genoptage udvidede kontakter med NATO end at få en ren sundhedsattest fra fortidens yndlinge som Organisatio-

Ruslands fungerende præsident Vladimir Putin (til højre) og NATO's generalsekretær Lord Robertson afgiver en fælles udtalelse efter deres møde i Kreml i Moskva den 16. februar 1999.

(Foto: Belga)

nen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE) eller fra Europarådet, som har været langt mere insisterende i spørgsmålet om udviklingen i Tjetjenien. Det er derfor, NATO's generalsekretær Lord Robertson i februar 2000 kunne aflægge besøg i Moskva, hvor han mødtes med Vladimir Putin og forhandlede en fælles erklæring om fuld genoptagelse af forholdet mellem Alliancen og Rusland (se boksen).

Men hvor langt vil de to parter gå for at redde stumperne? De to år, hvor PJC var i funktion, efterlod ikke nogen særligt gode erfaringer eller nogen arbejdsmodel med henblik på at øge samarbejdet. Det er også vigtigt at gøre sig klart, at forholdet til NATO ikke vil være højt prioriteret for de russiske ledere i nærmeste fremtid. Og hvad angår den militære ledelse, ønsker den snarere at opbygge national sikkerhed mod NATO end sammen med NATO.

Man skal derfor ikke nære for høje forventninger. Men man skal heller ikke være passiv. Både den russiske regering og det russiske militær må sande, at landets største sikkerhedsproblem ligger ved Ruslands sydgrænse. Selvom det også er en region, hvor Ruslands og Vestens handelsinteresser – og, vil mange tilføje, geopolitiske interesser – støder sammen, eksisterer der unægtelig også betydelige fælles interesser vedrørende for eksempel kampen mod international terrorisme og organiseret kriminalitet, herunder narko- og våbenhandel, samt standsning af yderligere spredning af masseødelæggelsesvåben. Disse spørgsmål er højt placeret i det nyligt vedtagne russiske nationale sikkerhedskoncept.

I Europa er der også meget, man kan gøre, for at øge den fælles indsats for at løse konflikterne i Bosnien og især i Kosovo, hvor suverænitetsspørgsmålet og det serbiske mindretals ømtålelige situation allerede har ført forhandlingerne ind i en blindgyde. Muligheden for samarbejde mellem vestlige og russiske våbenproducenter bør heller ikke stå uudnyttet hen, selvom enhver ved, at det er svært at gennemføre.

Nyt syn på NATO-Rusland Akten

Det vil være fornuftigt, hvis Rusland gradvist letter begrænsningerne på kontakterne med Alliancen og kaster et nyt blik på de samlede forbindelser med NATO. Nu, hvor forholdet formelt er gendannet, bør repræsentanter fra begge parter sætte sig ned og diskutere gennemførelsen af NATO-Rusland Akten.

En gennemgang i fællesskab af aktens bestemmelser ville gøre det muligt for begge parter at udpege faktiske behov og udstikke prioriteter, som efterfølgende kunne harmoniseres og udformes som en overkommelig arbejdsplan. Det er muligt, at nogle af elementerne

fra tidligere ikke vil kunne overføres til det nye forhold. Således har Rusland kun meget ringe interesse i bestemte aktiviteter under Partnerskab for Fred. Men der var ægte interesse i andre former for samarbejde og dialog, som bør udvides og forfølges.

Sådan en plan kunne for eksempel omfatte en sammenlignende analyse af de retningsgivende dokumenter (strategiske og nationale sikkerhedskoncepter og militær doktrin), som Alliancen og Den Russiske Føderation har vedtaget, siden forholdet forværredes. Det ville være frugtbart med en række ekspertmøder, som kunne afsluttes med et seminar af højtstående repræsentanter. Et andet emne i dialogen kunne være sikkerhedssituationen i Centralasien og Afghanistan, under forudsætning af at NATO kan berolige Rusland om, at det ikke søger at afløse Moskva som garant for sikkerhed i regionen.

På et mindre konceptuelt – men mere praktisk – plan kunne emnerækken omfatte forbedring af atomsikkerhed, miljøbeskyttelse, civilt katastrofeberedskab samt omskoling af pensionerede officerer. Rusland har sat stor pris på samarbejde inden for disse områder. Også andre end forsvarsministeriet var ivrige for at arbejde sammen med deres kolleger i Vesten.

På den organisatoriske side kunne planen omfatte den udsatte åbning af NATO's officielle repræsentation i Moskva, som kunne garantere en fast kontakt mellem institutioner på forsvars- og sikkerhedsområderne. På den måde vil russiske topembedsmænd fra militæret og diplomatiet igen kunne deltage i møder med kolleger fra NATO.

Det ville også være en stor hjælp at udvide seriøse kontakter mellem forsvar i Rusland og NATO på mellemniveau. Desværre udviklede udveksling på højt niveau sig tidligere alt for ofte til det, visse kynikere kaldte "militær turisme". Ruslands militær har alvorligt brug for moderne tænkende officerer med godt kendskab til verden udenfor, som kan argumentere over for deres ligemænd fra NATO-landene. De bedste og kvikkeste af Ruslands uniformerede mænd og kvinder bør som noget af det vigtigste besøge vestlige militærakademier og institutioner som for eksempel NATO's Forsvarsakademi i Rom og George C. Marshall-Centret i Garmisch-Partenkirchen.

Rusland er et arbejde under udførelse

Selv hvis en sådan plan førtes ud i livet, ville den ikke skabe et ægte partnerskab. Rusland og Den Atlantiske Alliance ville slet og ret genskabe et forhold, som kunne være med til at fremme større stabilitet og gennemskuelighed i Europa. Selv da ville forholdet ikke være nemt i betragtning af den fortsatte krise i Tjetjenien, den uafsluttede proces i Bosnien og den kommende NATO-udvidelse.

Men vi bør heller ikke være pessimister. Rusland er et arbejde, der skrider frem. Det vil kræve årtier og generationer – ikke år – at fuldende dets forandring. Landet står over for den enorme udfordring, det er endnu en gang at definere – og i en vis udstrækning genopfinde – sig selv. Dets relationer til Vesten er en afgørende udenrigspolitisk faktor i den proces. Rusland er stort og skabt til langdistanceløbere. Det er ikke en option at give op. ■

Ruslands forsvarsminister Igor Sergejev (til højre) og Nikolai Patrustjov, chef for Ruslands interne sikkerhedstjeneste, ser hinanden i øjnene på det møde i Sikkerhedsrådet i Moskva den 4. februar 2000, hvor Ruslands nye militærdoktrin blev vedtaget.

(Foto: Reuters)

OSCE's Charter for Europæisk Sikkerhed

Proffessor Victor-Yves Ghebali
Graduate Institute of International Studies, Genève

På Topmødet i Istanbul i november 1999 underskrev lederene fra de 54 lande, som deltager i Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa, Charteret for Europæisk Sikkerhed. Charteret har sin oprindelse i en debat om at udvikle en "Fælles og Altomfattende Sikkerhedsmodel for Europa for det 21. århundrede". Debatten, som blev indledt i 1995, havde til formål at berolige Rusland i forbindelse med NATO's udvidelse mod øst. Den oprindelige debat var temmelig abstrakt og gik hurtigt i stå. Den blev dog taget op igen i december 1997 i København, hvor ministrene blev enige om, at der skulle laves et udkast til dette nye al-europæiske sikkerhedspolitiske dokument. Victor-Yves Ghebali giver her en vurdering af Charteret og dets relevans for forholdet mellem NATO og OSCE.

OSCE's Charter for Europæisk Sikkerhed er muligvis ikke revolutionært, men det er heller ikke en tom skal. Det gennemgår det europæiske kontinents nye sikkerhedspolitiske risici og udfordringer i det geopolitiske miljø efter Den Kolde Krig, bekræfter nogle grundlæggende principper og styrker OSCE's operationelle kapacitet inden for konfliktforebyggelse, krisestyring og forsoning efter en konflikt. Endelig opretter Charteret i den vedhæftede "Platform for Samarbejdsbaseret Sikkerhed" (Platform for Cooperative Security) en række arrangementer, der skal skabe tættere bånd og større samarbejde mellem OSCE og de andre internationale institutioner. Disse arrangementer er – sammen med de operationelle regningslinjer for et mere effektivt OSCE – direkte relevante for NATO's nye rolle i Europa.

Charterets hovedelementer

Risici og udfordringer: Det var oprindelig meningen, at OSCE's deltagerstater ville udarbejde en fuldstændig liste over sikkerhedspolitiske risici og udfordringer i Europa. Men de indså efterhånden, at det ikke kunne lade sig gøre, fordi det ikke er muligt klart at skelne mellem ydre og indre trusler i et sikkerhedsmiljø, der hele tiden forandrer sig. Derfor opregner Charteret kun et begrænset antal sikkerhedspolitiske risici, herunder international terrorisme, organiseret kriminalitet, narkohandel, spredning af små og lette våben, akutte økonomiske problemer, miljøforringelser, samt ustabilitet i Middelhavsområdet og Centralasien.

Charteret nævner ikke direkte, hvilke sikkerhedspolitiske rettigheder, som de lande har, der ikke er medlem af en militær alliance. Det nævner heller ikke den mulige opstilling af atomvåben i lande, som for øjeblikket er atomvåbenfrie. I den henseende lever Charteret ikke op til Moskvas forventninger. Ligeledes slås det utvetydigt fast, at OSCE-staterne har en naturlig ret til at vælge deres egen sikkerhedsarrangementer, herunder alliancetraktater. På Ruslands opfordring understreger Charteret, at *"inden for OSCE har ingen stat eller gruppe af stater eller organisation noget overordnet ansvar for at opretholde fred og stabilitet i OSCE-området."* Men samme bestemmelse tilføjer *"eller kan betragte nogen del af OSCE-området som dens indflydelsessfære"*, hvilket er en klar reference til det russiske koncept om "det nære udland".

OSCE's strukturer: Charteret fornyer i modstrid med russiske ønsker ikke mandatet for Sikkerhedsmodelkomiteen, som var blevet oprettet til at lave udkastet til Sikkerhedscharteret. Men vigtigere endnu forudser Charteret heller ikke, at der vil ske en gennemgribende ændring af institutionerne. De færreste regeringer ønsker nemlig, at OSCE opgiver sin traditionelt pragmatiske og fleksible tilgang. Konsensus er stadigvæk grundlaget for beslutningerne. Men det blev besluttet at forbedre Det Permanente Råds klart utilfredsstillende beslutningsprocedurer. Som det hidtil havde fungeret, blev de mindre stater af tidshensyn nemlig først konsulteret på et meget sent tidspunkt, når Det Permanente Råds beslutninger var nært forestående. Et nyt uformelt organ mødes nu som Det Permanente Råds "Forberedende Komite".

Den menneskelige dimension: Det er værd at nævne en udvikling på det normskabende område, nemlig vedrørende nationale mindretal. I Charterets punkt 19 anerkender OSCE's regeringer uventet, at respekt for menneskerettigheder – herunder respekten for nationale mindretal – ikke kun er et mål i sig selv, men også et middel til at styrke den territoriale integritet og staters suverænitet. De anerkender også, at selvbestemmelse er en måde til at bevare og fremme nationale mindretals etniske, kulturelle, sproglige og religiøse identitet inden for en eksisterende stat.

OSCE's operationelle kapacitet styrkes

Charteret betragter OSCE's operationelle kapacitet fra fire forskellige vinkler: operationer i marken, fredsbevarende operationer, politioperationer og konceptet om

FN's generalsekretær Kofi Annan ses på wide-screen under sin tale ved OSCE-Topmødets åbningsceremoni i Istanbul i Tyrkiet den 18. november 1999.

(Foto: Belga)

Hurtig Ekspertbistand og Samarbejdshold (Rapid Expert Assistance and Cooperation Teams, REACT).

Operationer i marken gennemføres ud fra en konkret vurdering og generelt som længerevarende missioner. Det var i 1990'erne de redskaber, der sammen med Højkommissæren for Nationale Mindretal gav OSCE en niche inden for konfliktstyring. Charteret opregner for første gang en omfattende (og ikke-udtømmende) liste over opgaver i marken: ekspertråd og ekspertbistand inden for alle OSCE's kompetenceområder, specialiseret teknisk støtte til retsstatsforhold og demokratiske institutioner samt opretholdelse og genskabelse af lov og orden, "good offices" og mediering i konfliktsituationer, monitering af fredsaftaler, gennemførelse af valg og overholdelse af forpligtelser i henhold til OSCE samt forsoning efter en konflikt.

Al-europæisk fredsbevarelse var et kontroversielt emne i OSCE i begyndelsen af 1990'erne og er det stadigvæk. USA hævdede, at selvom OSCE ikke var udstyret til at udføre militær fredsbevarelse, spiller den en nyttig politisk rolle ved at støtte operationer, som andre organisationer (som for eksempel NATO) udførte. Rusland hævdede derimod, at de eksisterende tekster gjorde det muligt for OSCE at gennemføre fredsbevarende operationer under forudsætning af, at der på forhånd var støtte i en resolution fra FN. Den Europæiske Union fastholdt en mellemposition, nemlig at det ikke var et spørgsmål om enten-eller.

Afsnit 46 holder alle muligheder åbne. Det bekræfter, at *"OSCE kan ud fra en konkret vurdering og med konsensus beslutte at spille en rolle i fredsbevarelse, herunder en ledende rolle, når deltagerstaterne skønner, at den er den mest effektive og passende organisation"*. Samtidig slår det fast, at OSCE kan *"beslutte at tilvejebringe mandatet for fredsbevarelse af andre og søge at opnå støtte fra deltagerstater og andre organisationer med henblik på tilvejebringe ressourcer og ekspertise"*, og at den kan tjene som en koordinerende ramme for en sådan indsats. Men ser man nærmere på nogle af Charterets andre bestemmelser, især dem der drejer sig om politioperationer og REACT-konceptet, viser det sig, at det faktisk er den amerikanske position om at bevare NATO's nye rolle og forrang i militær fredsbevarelse i Europa, som blev vedtaget.

Med hensyn til *politioperationer* forpligter afsnit 44 ubetinget regeringerne til at styrke *"OSCE's rolle i civile politimæssige aktiviteter som en integreret del af Organisationens indsats i konfliktforebyggelse, krisestyring og forsoning efter en konflikt."* At begrænse OSCE til denne type funktioner, som omfatter aktiviteter som træning, reform af paramilitære styrker, forebyggelse af politiet fra at udføre diskriminerende foranstaltninger, etc., svarer klart til det amerikanske synspunkt på den ideelle arbejdsdeling: den militære rolle forbeholdes NATO og den civile rolle OSCE.

REACT-konceptet, som er en amerikansk opfindel-

Daværende russiske præsident Boris Jeltsin (til venstre) og USA's præsident Bill Clinton på OSCE-Topmødet i Istanbul i Tyrkiet.

(Foto: Belga)

se, der blev vedtaget af OSCE, bekræfter ovenstående rollefordeling. Konceptet forpligter regeringer til både nationalt og i OSCE at muliggøre opstillingen af hold bestående af civil ekspertise på flere områder, og som OSCE kan indsætte for at bistå i konfliktforebyggelse, krisestyring og forsoning efter en konflikt. Paragraf 42 slår fast, at REACT-konceptet er udviklet til at gøre OSCE i stand til at håndtere problemer, før de udvikler sig til kriser og hurtigt at kunne indsætte *"det civile komponent af en fredsbevarende operation"* eller store eller specialiserede operationer, hvor der er behov for det.

REACT skal være operationel ved udgangen af juni 2000 og vil "specialisere" OSCE i civile operationer. For at tilpasse planlægningen og indsættelsen af udvidede OSCE-operationer i marken – herunder dem, der involverer REACT-ressourcer – gør afsnit 43 det muligt at oprette et Operationscenter i OSCE's Konfliktforebyggelsescenter.

Våbenhvile mellem institutionerne

Den EU-inspirerede Platform for Samarbejdsbaseret Sikkerhed, som er tilføjet Charteret, bygger på den præmis, at ingen enkelt stat eller international institution har kapacitet til alene at besvare risiciene og udfordringerne i sikkerhedsmiljøet efter Den Kolde Krig. Platformen tilbyder en slags partnerskabskontrakt til gensidigt forstærkende sikkerhedsinstitutioner, baseret på gensidige fælles komparative fordele, komplementaritet, pragmatisk synergi, gennemskuelighed og et ikke-hierarkisk forhold. Kontrakten er åben for de institutioner, hvis medlemmer (både individuelt og kollektivt) indbyrdes arbejder sammen frit og i fuldstændig gennemskuelighed, som tilslutter sig OSCE's principper og forpligtelser, samt dens koncept om et fælles sikkerhedsrum, der er fri for skillelinjer, og som opfylder deres løfter inden

FOKUS

Ny græsk fast repræsentant

Ambassadør Vassilis Kaskarelis (51 år) har i marts 2000 efterfulgt ambassadør George Savvaides som Grækenlands faste repræsentant i Det Nordatlantiske Råd.

Vassilis Kaskarelis er kandidat først i økonomi og statskundskab og siden i jura fra Thessaloniki og Athens universiteter og blev ansat i udenrigsministeriet i 1974. To år senere gjorde han tjeneste som tredjesekretær på ambassaden i Tyrkiet. Derfra blev han i 1979 flyttet til Venedig i Italien som konsul og derefter i 1983 til Cypern som førstesekretær og senere som ambassaderåd.

I 1987 blev han udnævnt som chef for den græske militære mission i Berlin (Vesttyskland) i tre år, hvorefter han blev Grækenlands generalkonsul i 1990, da muren var faldet.

Et år senere vendte Kaskarelis tilbage til udenrigsministeriet i Athen, hvor han først gjorde tjeneste som souchef for Tyrkiet-kontoret og fra 1993 som befuldmægtiget minister og chef for genereralsekretærens kabinet.

I 1995 rejste han til FN i New York som Grækenlands faste repræsentant, hvor han tjente frem til sin udnævnelse som fast repræsentant ved NATO's hovedkvarter.

En jugoslavisk soldat, der afpatruljerer Bukos' gader 60 km nord for Pristina, observeres af en OSCE-monitor fra dennes Jeep. (23. februar 1999)

(Foto: Belga)

for våbenkontrol, nedrustning og tillids- og sikkerhedsskabende foranstaltninger (CSBM'er).

Samarbejdet mellem institutionerne kan omfatte forbindelsesofficerer eller kontaktpunkter, tværgående repræsentation ved passede møder, regelmæssig informationsudveksling, fælles missioner for at fastslå behov, gensidig ekspertudveksling, udvikling af fælles projekter og feltoperationer, fælles træning osv. Med henblik på at svare på specifikke kriser tilbyder OSCE sig også som en *"fleksibel ramme for samarbejde"*. Platformens mål er at udvikle en kultur af institutionelt samarbejde med henblik på at undgå duplikering af indsatsen og ressourcespild. Platformen giver generalsekretæren til opgave at forberede en årlig rapport om forholdet mellem internationale institutioner inden for OSCE.

På en måde er Platformens blotte eksistens mere betydningsfuld end dens indhold. I betragtning af den ubeherskede konkurrence mellem institutioner på sikkerhedsområdet efter kommunismens fald – især i den tidlige fase af konflikten i det tidligere Jugoslavien – tilbyder Platformen en slags våbenhvile i forholdet mellem institutionerne. Ingen af dens bestemmelser er i modstrid med NATO's interesser eller praksis. Den repræsenterer i vid udstrækning en kodifikation af det frugtbare samarbejde, som har set dagens lys i forholdet mellem NATO og OSCE for at sikre den fælles overvågning af situationen i Kosovo efter mødet mellem USA's særlige udsending Richard Holbrooke og den jugoslaviske præsident Slobodan Milosevic i oktober 1998.

Lavprofileret, men ekspanderende

For OSCE var 1999 ikke kun det år, hvor Det Europæiske Sikkerhedscharter blev underskrevet. Wien-Dokumentet fra 1994 om CSBM blev ajourført efter tre års intense forhandlinger. Traktaten om Konventionelle Væbnede Styrker i Europa (CFE) fra 1990 blev tilpasset for at afspejle de forandringer, som var sket efter Den Kolde Krig, og underskrevet af 30 OSCE-deltagerstater på trods af spændingerne mellem Rusland og Vesten - først på grund af Kosovo og derefter Tjetjenien. En OSCE-mission bestående af 700 internationale medarbejdere og over 1.000 lokale ansatte er blevet oprettet i Kosovo og arbejder nært sammen med NATO, og OSCE har påtaget sig særlige opgaver inden for rammerne af Stabilitetspagten for det Sydøstlige Europa.

På trods af OSCE's manglende evne til at afslutte konflikten i Tjetjenien – hvor Rusland åbenlyst lader hånt om nogle af de forpligtelser, som de indgik i Istanbul – er denne positive udvikling vidnedsbyrd om den ekspanderende operationelle rolle for denne lavprofilerede organisation. ■

Partnerskab: en af NATO's grundlæggende sikkerhedsopgaver

Isabelle François
NATO's Afdeling for Forsvarsplanlægning og Operationer

På Washington-Topmødet sidste år fremlagde lederne deres vision for en Alliance med nye missioner, nye medlemmer, nye partnerskaber samt erklæret vilje til at styrke forsvarskapaciteten. Det nye Strategiske Koncept anerkendte Partnerskab som en af Alliancens grundlæggende sikkerhedsopgaver, og langt de fleste af topmøde-initiativerne havde en partnerskabsdimension. Denne artikel samler alle de forskellige elementer i Partnerskab for Fred, som blev styrket på Topmødet, og understreger den vision, som er ledetråden i udviklingen af NATO's forhold med sine partnere.

De grundlæggende elementer i Partnerskab for Fred blev skabt på Bruxelles-Topmødet i 1994. PfP's Rammedokument fremhævede, at Partnerskab støttede såvel Alliancens strategi, således som det var blevet lagt fast i Alliancens Strategiske Koncept fra 1991, som udvidelsesprocessen. Specifikke mål for det praktiske militære og forsvarsmæssige samarbejde blev afstemt, og karakteren og omfanget af selve Partnerskabet bestemt.

PfP var fra starten en investering i mennesker: i væbnede styrker, som ville kunne indsættes i fremtidige militære operationer, og i embedsmænd fra forsvarskredse, som med tiden ville komme til at forme og deltage i beslutningsprocesser vedrørende euro-atlantisk sikkerhed og stabilitet. Gennem uddannelse, træning og øvelser eksporterede NATO sin måde at fungere på til de lande, som var interesseret i at knytte tættere bånd til Alliancen – selv til lande, som ikke nødvendigvis nærede forhåbning om med tiden at blive medlem.

PfP overgik enhver forventning. I dag er samarbejdet udvidet til 25 ikke-NATO lande, og skaber kontakt til forsvarsmiljøer og til eliter inden for civilt beredskab, militær og forsvar. Alle har en 'aktie' i denne virksomhed, og alle har hjulpet med til at gøre Partnerskabet til en fast del af euro-atlantisk sikkerhed.

Fordelen ved at investere i PfP var åbenlys under de NATO-ledede operationer i Bosnien-Hercegovina. Partnerskabet gjorde det her lettere at indsætte partnerlandenes tropper sammen med allierede styrker som del af IFOR og SFOR. Denne positive erfaring førte til en styrkelse af Partnerskabet i Madrid i 1997, hvor der

Amerikansk infanterisoldater ankommer den 10. juni 1999 til Skopjes lufthavn parat til at blive indsat i Kosovo som del af KFOR. Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien ydede fra Kosovo-krisens begyndelse de allierede solid støtte. NATO-tropper blev stationeret dér i vinteren 1998-1999 for det tilfældes skyld, at OSCE-monitorerne skulle trækkes ud. Endvidere blev der ydet bistand til flere hundrede tusinde flygtninge fra Kosovo. Endelig blev gennemførelsen af luftkampagnen og indsættelsen af KFOR lettet ved adgang til landets luftrum og territorium.*

(Foto: Belga)

**Tyrkiet anerkender Republikken Makedonien ved dens forfatningsmæssige navn.*

En bulgarsk politimand dirigerer trafikken foran en tyrkisk militærkonvoj, som har fået lov til at køre gennem Bulgarien den 3. Juli 1999 på sin vej til deltagelse i KFOR.

(Foto: Belga)

blev sat fokus på dets operationelle sider. Det er nu en kendsgerning, at fremtidige NATO-ledede operationer med stor sandsynlighed vil inddrage partnere. Vi ser det nu igen i Kosovo.

En integreret del af Alliancens strategi

Som udtryk for PfP's succes enedes man på Washington-Topmødet om at føje Partnerskab til listen af NATO's fundamentale sikkerhedsopgaver i det ajourførte Strategiske Koncept. De andre sikkerhedsopgaver er: sikkerhed, konsultation, afskrækkelse og forsvar samt krisestyring. Endvidere fik næsten alle topmødeinitiativerne en partnerskabsdimension. Det gælder således Medlemskabshandlingsplanen (MAP), Forsvarskapacitetsinitiativet, Sydøsteuropainitiativet, Den Politisk-Militære Ramme for NATO-ledede PfP-Operationer og Det Styrkede og Mere Operationelle Partnerskab.[1]

Det ajourførte Strategiske Koncept, hvori NATO's opgaver ved indledningen til det nye århundrede defineres, afspejler de dybe geopolitiske ændringer, som fandt sted i sidste årti og anerkender den stigende betydning af NATO's partnere i håndtering af fremtidige sikkerhedsudfordringer. De allierede er stadigvæk indstillet på at opretholde de militære kapaciteter, som er nødvendige for at de selv kan besvare hele spektret af forudseelige situationer. Men de har også valgt at fokusere mere på samarbejdet med de lande uden for NATO, som deler Alliancens mål, og på at inddrage disse lande politisk og militært i indsatsen for at fremme euro-atlantisk sikkerhed.

Denne strategi betalte sig under Kosovo-krisen. Partnerne viste ved den måde, de håndterede konflikten på, at de var enige i mål og værdier, og deres politiske støtte til NATO's operation styrkede operationens legitimitet. De lande, som er naboer til Forbundsrepublikken Jugoslavien, ydede også praktisk støtte til de allierede, blandt andet ved at give adgang til deres luftrum. Partnerlandenes troppebidrag er afgørende for at opretholde en langvarig deployering af de tidsmæssigt sammenfaldende og multinationale SFOR- og KFOR-operationer.

Fokus på kapacitet

Balkan-operationerne var vidnesbyrd om, at NATO's strategi med at inddrage partnerne i de allieredes militære indsats var brugbar. Partnerne har også peget på behovet for at udbedre mangler i forsvarskapaciteten og for at planlægge og forberede fremtidige multinationale operationer, som kræver større interoperabilitet og multinationalitet på lavere kommandoniveau.

Med udgangspunkt i det hidtidige militære samarbejde gav Washington-Topmødet med Det Operationelle Kapacitetskoncept (OCC) mulighed for at styrke partnernes og de allieredes evne til i fællesskab at deployere i fremtidige krisestyringsoperationer. Kon-

(1)
Se også Charles J. Dale, "Partnerskab i det enogtyvende århundrede" i NATO nyt, Nr. 2, 1999.

ceptet vil, når det er gennemført, supplere de allieredes indsats for at øge kapaciteten på nøgleområder i Forsvarskapacitetsinitiativet. Det vil endvidere blive lettere at forudsige, hvilke styrker der kan blive behov for i fremtiden for at opstille og understøtte NATO-ledede PfP-operationer.

Samarbejdet mellem partnernes og de allieredes hovedkvarterer, stabe og enheder vil blive styrket med henblik på at forberede fremtidige fælles operationer. PfP's program til Styrkelse af Træning og Uddannelse, som også blev vedtaget på Topmødet, vil bidrage til en operationalisering af Partnerskabet ved at målrette investeringerne i menneskelige ressourcer.

Endelig udvides og tilpasses Planlægnings- og Gennemgangsprocessen (PARP) med henblik på at øge interoperabiliteten og kapaciteten for de styrker, der står til rådighed for PfP-aktiviteter. På det operationelle niveau bliver de styrker og den kapacitet, der principielt kan anvendes i NATO-ledede PfP-operationer, udpeget, og målene i forsvarsplanlægningen fastlagt. Politisk har partnerne siden 1999 haft mulighed for at arbejde sammen med Alliancen for at udstikke strategiske retningslinjer til fremtidig udvikling af deres kapacitet.

En politisk rolle

Mens de allierede søger at inddrage partnerne i deres fremtidige operationer, ønsker partnerne selv at få en mere aktiv rolle, når de politiske retningslinjer for operationerne og kontrollen af dem skal formuleres. Den Politisk-Militære Ramme for NATO-ledede PfP-operationer, som blev vedtaget i Washington, fastlagde principperne for og metoderne til at inddrage partnerlandene i politiske konsultationer og beslutningsprocesser samt i operationel planlægning og kommandoarrangementer.

Troppebidragydende partnere konsulterer allerede regelmæssigt med de 19 allierede på politisk og militært niveau vedrørende spørgsmål, der har med SFOR og KFOR at gøre. Disse møder bidrager politisk til det tætte militære samarbejde, der sker i marken. I lyset af Kosovo-krisen vil der ske en forbedring af konsultations- og beslutningsmekanismerne med partnerne i overensstemmelse med Den Politisk-Militære Ramme, så de bliver mere effektive under tidspres i en krisestyringssituation.

Krisestyring med regionalt fokus

I det sydøstlige Europa yder PfP et større og større bidrag til krisestyring, tillidsskabelse og i sidste ende forebyggelse af genopblussen af en konflikt. Partnerskabet er et af det internationale samfunds nøgleredskaber i dets multilaterale indsats for at støtte fred og stabilitet som led i en omfattende strategi for at sikre langsigtede, realistiske løsninger. PfP's styrke ligger i dets fleksibilitet og i den lange række af praktiske for-

Svenske KFOR-soldater registrerer den 12. december 1999 en pistol, som er blevet beslaglagt fra en etnisk albaner, før denne kørte ind i den serbisk-dominerede landsby Granica i det centrale Kosovo.

(Foto: Belga)

anstaltninger, som kan skræddersys til omstændighederne og behovene i lande i en bestemt region.

Partnerskabet har imidlertid endnu til gode at udnytte sit potentiale fuldt ud inden for krisestyring og konfliktforebyggelse. Men det operationelle partnerskab bidrager allerede til krisestyring ved at lette iværksættelsen og opretholdelsen af operationer under konflikter, gennem målretning af sikkerhedssamarbejdsprogrammer, når konflikterne er afsluttet, og gennem tillidsskabende foranstaltninger og konsultationsmekanismer med henblik på at forebygge, at konflikter bryder ud eller atter blusser op.

Et funktionelt fokus for forberedelserne til medlemskab

PfP er også et supplement til Medlemskabshandlingsplanen (MAP), som er et tilbud til lande, der ønsker med tiden at blive medlemmer af Alliancen, om at forbedre deres kandidatur. På det forsvarsmæssige og militære område er MAP stærkt afhængig af PfP, der betragtes som en afgørende øvelsesplads. Her kan interesserede partnere forberede sig på ansvaret og forpligtelserne med hensyn til fælles sikkerhed og kollektivt forsvar og målrette deres individuelle PfP-programmer og planlægning i overensstemmelse hermed. Samtidig vil MAP's fokus på bedre redskaber til tilbagemelding og vurdering styrke Partnerskabet.

Partnerskab er gensidigt

Partnerskab er nu en integreret del af NATO's opgaver og aktiviteter. Dets redskaber og arbejdsmetoder giver de politikere, som ønsker at koncentrere sig om bestemte spørgsmål eller regioner, mulighed for at indhente støtte blandt interesserede lande til at øge handlemulighederne og hurtigt omsætte ideer til handling. Partnerskabet er dynamisk. Det har affødt en lang række initiativer, der er rettet mod euro-atlantisk sikkerhed og stabilitet, og det vil udvikle sig, i takt med at allierede og partnerne finder flere måder at uddybe deres samarbejde på.

Partnerskabet vil som en del af NATO's nye fundamentale sikkerhedsopgaver fremover øge interoperabiliet og multinationalitet med henblik på at forbedre forberedelsen til fælles handlen samt øget inddragelse af troppebidragydende lande i beslutningerne. Partnerskab er gensidigt, men i sidste ende vil det give politikerne mulighed for at nå en situation, hvor alle vinder, og at gøre udfordringer til muligheder. ■

En russisk KFOR-soldat (til venstre) og hans amerikanske kammerater uddeler den 16. juli 1999 løbesedler i Albanien og Serbien med teksten: "Vis os din støtte til KFOR – tommelfingeren i vejret for freden!" under en fælles operation i landsbyer med blandet befolkning ca. 30 km. øst for Pristina.

(Foto: Belga)

Et moderniseret belgisk F-16 fly trænger gennem skyerne.
(Foto: Belga)

Ny flystyrke til et nyt årtusinde

General Gregory S. Martin
Chef for De Allierede Flystyrker Nord

Den 3. marts 2000 blev Den Nordatlantiske Alliances luftkommando i Europa reorganiseret fra tre til to regioner: Nordregionen og Sydregionen, delt af Alperne. I den nye struktur er antallet af NATO-hovedkvarterer reduceret fra 60 til 20. Denne artikel ser på, hvordan AIRNORTH's mere slanke og fleksible struktur vil være bedre i stand til at håndtere de uforudsigelige udfordringer i det nye strategiske miljø, gennem mere direkte luftkommando og –kontrol (C2), en integreret luftpatruljering af luftovervågning i hele regionen samt større fleksibilitet og mulighed for deployering.

Omorganiseringen af NATO har især berørt Europas Nordregion, hvor der skete en sammenlægning af det gamle AFCENT og AFNORTHWEST til AFNORTH. Det regionale flyhovedkvarter HQ AIRNORTH ligger i Ramstein i det sydlige Tyskland. Denne omstrukturering sker hovedsageligt som svar på, at den gamle monolitiske trussel fra Øst er blevet afløst af en ny, mere spredt og usikker trussel fra det nye strategiske miljø.

Tættere bånd mellem kommando og udførelse af luftoperationer

De fem Multinationale Luftoperationscentre (Combined Air Operations Centres, CAOC) er den udførende gren af COMAIRNORTH, Chefen for Den Regionale Luftkommando. De har ansvaret for den daglige iværksættelse, kontrol og vurdering af luftoperationer fra flybaser i hele regionen. I den nye struktur er CAOC'er for første gang blevet fast knyttet til HQ AIRNORTH, hvilket gør det muligt for os at strukturere, bemande og træne dem i overensstemmelse med den fælles standard i hele Alliancen. Takket være denne "plug and play"-struktur for hver CAOC – fra det nordlige Norge til det sydlige Tyrkiet – vil det være let for dem at udvide, indskrænke eller forstærke andre CAOC'er, så luftaktiver kan kontrolleres taktisk, hvor som helst og når som helst det er påkrævet.

Solid luftpatruljering

Vi har allerede skabt et stabilt "genkendeligt luftbillede" for hele Nordregionen, inklusive Tjekkiet og Polen. Det sikrer fuldstændig radardækning af vore luftrum med henblik på patruljering og afgørende håndhævelse af suverænitet i luften.

"Luftpatruljering på tværs af grænser" har været ekstremt vellykket mellem Tyskland og Benelux-landene. Udvidelsen af denne proces vil fortsætte i retning af grænseløs regional interoperabilitet for alle vores CAOC'er og kampfly. De tjekkiske og polske enheder,

som for øjeblikket er under taktisk kontrol af de multinationalt bemandede CAOC 2 og 4 i Tyskland (med deres sikre tovejs kommunikationssystemer) er bemærkelsesværdige eksempler på denne interoperabilitet. Et centralt aspekt er indførelse af fælles beredskabsgrader og optimering af standardisering af våbenladninger.

Dette gør det muligt for os at patruljere vores luftrum med fuldstændig fleksibilitet i hele regionen – lige fra det nordligste Norge til Alperne.

JFACC

Den Værnsfælles Flykommando (Joint Forces Air Component Command, JFACC) er flykomponenten af den deployerbare multinationale, værnsfælles indsatsstyrke (CJTF). Den vil blive opstillet og deployeret, når som helst det er nødvendigt for at opfylde NATO's pligter. Det kan for eksempel ske som svar på en krise, som det blev set i Kosovo sidste år. Kernemandskabet for en JFACC vil skulle udgøres af nøglepersonel i HQ AIRNORTH, som går forrest i udviklingen af en NATO JFACC-doktrin og –procedurer, forstærket med trænet eksternt personel. AIRNORTH JFACC udgør en enorm kapacitet. Den er let og slank, rede og i stand til at blive indsat i løbet af få timer med henblik på at kommandoføre flystyrker, hvor som helst det er påkrævet i vore dages uforudsigelige sikkerhedsmiljø.

En slankere og mere fleksibel struktur

Første skridt i retning af en slankere og mere fleksibel struktur er taget. Den Tjekkiske Republik og Polen er godt på vej til at blive fuldt integreret i den nye AIRNORTH-struktur, som omfatter Nordvest- og Centralregionernes gamle ansvarsområder.

CAOC'erne vil, med deres tættere og mere proaktive forhold til vores udførende grene, sikre at NATO kan handle beslutsomt i fremtiden, nu hvor NATO gennemfører sin nye, struktur med to regioner i Europa. Videreudviklingen af vores luftpatruljeringssystemer vil tilvejebringe grænseløs, harmoniseret flysikkerhed i hele Nordregionen. Og udviklingen i CJTF-konceptet stiller, sammen med den målrettede træning og investering i JFACC i Ramstein, en formidabel kapacitet i udsigt, der er parat til at kommandoføre flystyrker, når og hvor som helst det er påkrævet.

Denne nye flystruktur vil styrke NATO's kapacitet til at leve op til sin rolle som fredsskaber, fredsbevarer og som en stor international stabilitetsstyrke. ■

Alliancens Europakommando

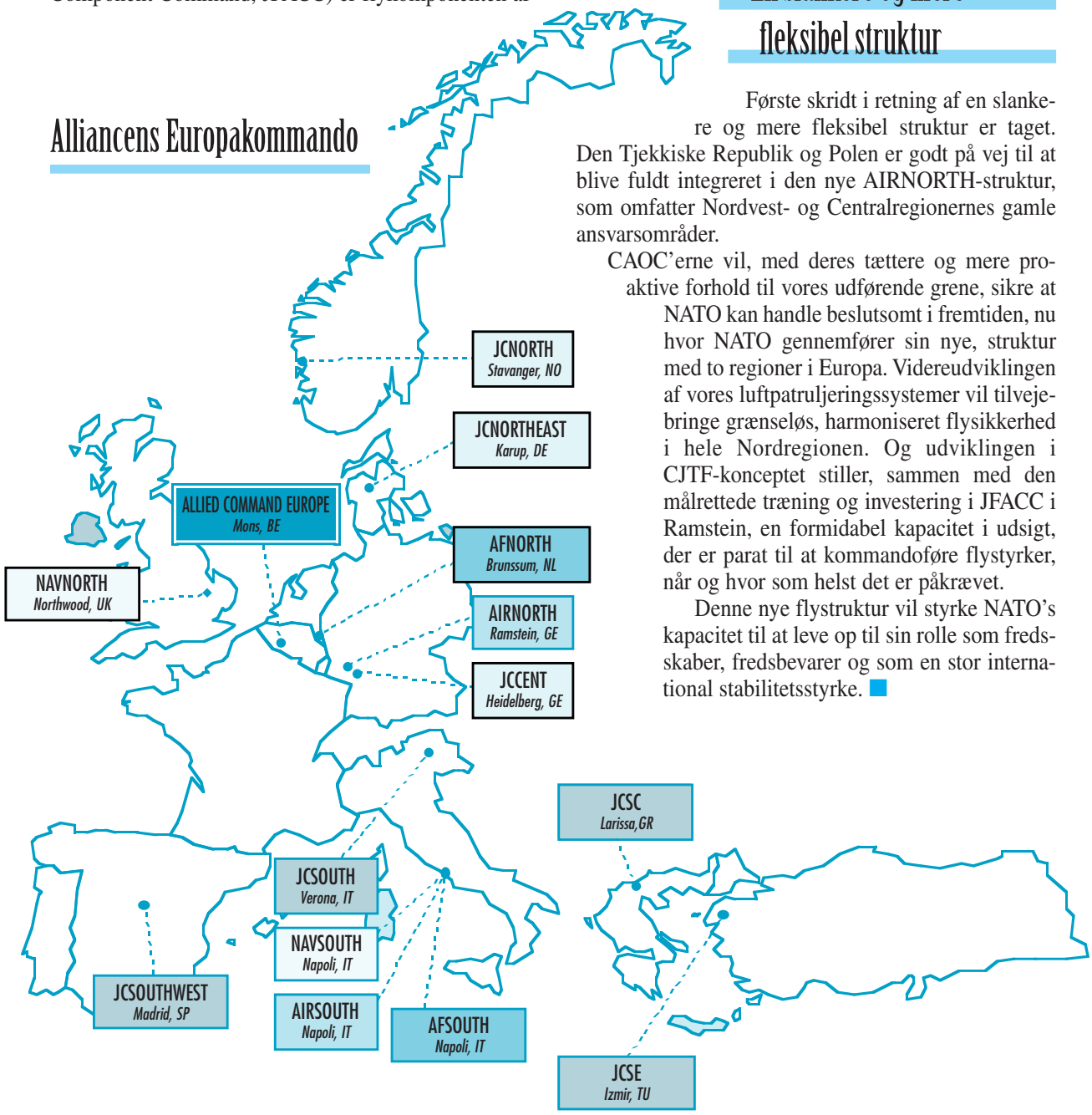

Reservestyrker er nødvendige for at udvide Alliancens kapacitet

Pierre Segers
Generalmajor, flyvevåbenet
Formand for NRFC

Eric Thiry
Oberstløjtnant (R), flyvevåbenet
Præsident for CIOR

De aktuelle nedskæringer i antallet af aktive styrker i de fleste NATO-lande gør det endnu mere påkrævet, at der gøres effektivt brug af reservepersonel og deres erfaringer. Men reservister har brug for ordentlig træning og forberedelse for at kunne udføre opgaverne, og deres rådighed afhænger af den politiske vilje og støtten fra det civile samfund i deres lande. Det haster med støtteprogrammer for arbejdsgivere og tættere civil-militært samarbejde og koordination.

Det er nu almindeligt accepteret, at kapaciteten af de allierede landes stående styrker kan øges gennem effektiv integration og anvendelse af reservepersonel. De aktuelle nedskæringer i antallet af aktive styrker i de fleste NATO-lande øger behovet for, at der gøres mere effektivt brug af reservepersonel og deres erfaring fra den civile sektor. Især i det civil-militære samarbejde bydes brugen af reserveofficerer og underofficerer i stigende grad velkommen.

Reservernes betydning for Alliancen blev officielt anerkendt i det nye Strategiske Koncept, der blev vedtaget af Alliancens ledere på topmødet i Washington i april 1999. Det slår fast, at "Alliancen skal være i stand til at opstille større styrker, både som svar på enhver grundlæggende ændring i sikkerhedsmiljøet og som svar på mere begrænsede behov, gennem forstærkning, mobilisering eller ved at gendanne styrker, hvor det er nødvendigt.«

Men reserverne har behov for at blive trænet ordentligt og være passende forberedt på de opgaver, de får pålagt. Deres rådighed afhænger af flere faktorer på nationalt niveau, herunder politisk vilje samt støtten

Reservernes betydning for Alliancen blev officielt anerkendt i det nye Strategiske Koncept, som blev vedtaget på NATO's Topmødet i Washington i april 1999.

(Foto: CIOR)

fra det civile samfund og arbejdsgivere. Det er stærkt påkrævet med støtteprogrammer for arbejdsgivere, og civil-militært samarbejde og koordination skal sikres, hvor det ikke allerede er sket. Det kan være til gavn for begge sider, eftersom reservepersonellets militære erfaring også kan være værdifuld for den civile sektor.

Kvaliteten fremmes

Sammenslutningen af Reserveofficerer i NATO-landene (CIOR) og Komiteen af Nationale Reservestyrker (NRFC) har fælles interesse i at fremme kvaliteten og brugen af reservestyrker og arbejder tæt sammen. De to organisationer blev anerkendt i NATO's Rammeaftale om Reserver fra 1999[1] som værende af direkte betydning i reservespørgsmål.

CIOR dækker alle reserveofficersforeninger i NATO-landene (bortset fra Island, som ingen hær har) og har repræsentation fra alle værn. Den samler mere end 800.000 officerer fra 18 forskellige lande samt medlemmer fra Sammenslutningen af Lægelige Reserveofficerer i NATO-landene (CIOMR), der er en konføderation af lægelige reserveofficerer fra Alliancens lande, som er associeret CIOR.

CIOR blev grundlagt i 1948 og blev officielt anerkendt af Alliancen i 1976. Dens mål er at tilskynde nationale myndigheder til at forbedre reservestyrkernes kapacitet, både til fælles forsvar og til nye NATO-opgaver, at fremme reservernes deltagelse i NATO's aktiviteter og at forbedre Alliancens forståelse for CIOR's mål og muligheder.

Der afholdes to årlige internationale møder samt en militær konkurrence for reserveofficerer og en workshop for yngre reserveofficerer. Det er Belgien, som for øjeblikket har formandskabet for CIOR. Danmark overtager formandskabet for en toårig periode på Berlin-samlingen i august 2000.

NRFC er en komite, som består af højtstående, nationale embedsmænd fra NATO-landene. NATO's Internationale Militære Stab og Alliancens Europakommando (SHAPE) er repræsenteret ved forbindelsesofficerer. Dens hovedformål er at forbedre Alliancens reservers beredskab, rådgive Militærkomiteen om generelle forhold vedrørende reserverne og yde CIOR råd og støtte. ■

FOKUS

Algeriet tilslutter sig Middelhavsdialogen

Den 8. marts 2000 accepterede Den Demokratiske Folkerepublik Algeriet Det Nordatlantiske Råds invitation til at tilslutte sig Middelhavsdialogen.

NATO's Middelhavsdialog blev lanceret i 1994 og afspejler Alliancens syn på, at sikkerhed i Europa er nært forbundet med sikkerhed og stabilitet i Middelhavsområdet. De allierede har tillid til, at Algeriet vil bidrage til Dialogens mål, som er at skabe gode, stærke og venskabelige forhold i hele regionen, samt i en bedre forståelse, og på den måde at fremme sikkerhed og stabilitet i Middelhavsområdet.

Syv lande uden for NATO (Algeriet, Egypten, Israel, Jordan, Mauretanien, Marokko og Tunesien) deltager nu i dialogen. Den supplerer andre internationale indsatser som Den Europæiske Unions Barcelona-proces og den mellemøstlige fredsproces.

Den algeriske præsident Abdelaziz Bouteflika, valgt i april 1999, opfordrer den 5. juli 1999 i sin første TV-tale den betrængte nation til national forsoning.

(Foto: Belga)

▶

(1) Vedtaget af NATO's Militærkomite (MC 441) den 20. april 1999 og godkendt af Rådet den 28. maj 1999.

Postbesørget blad
(8245 ARC)

den nordatlantiske traktatorganisation

belgien
canada
danmark
frankrig
grækenland
holland
island
italien
luxembourg
norge
polen
portugal
spanien
storbritannien
tjekkiet
tyrkiet
tyskland
ungarn
usa